

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki w z. Tadeusz Kraszewski, gospodarczego i giełdowego w z. Roman Fengler, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leńiewicz, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 370

Poznań, piątek dnia 14 sierpnia 1931

Rok XXVI

Niedoceniony symbol

15 sierpnia obchodzimy pamiętną rocznicę bitwy pod Radzyminem — punktu zwrotnego kampanji 1920 r., zapowiedzi zwycięstwa ducha zachodniego nad barbarzyństwem wschodnim.

Polska obchodzi dzień ten dziękczynnymi nabożeństwami w stolicach, obchodami społecznymi, prasa poświęca mu artykuły okolicznościowe; jasnym jest zatem, że społeczeństwo docenia znaczenie tego zwycięstwa, które otrzymało nawet popularną już nazwę „Cudu Wisły”. Rzeczywiście jest coś cudownego w tej nadzwyczajnej odmianie losu, a źródła tego „Cudu” należy szukać przede wszystkim nie w planach strategicznych, ale w dziedzinie „Króla Ducha”. On to zapalił pomownie w oczach żołnierzy polskich, zmęczonych szeregiem klęsk, odwagę i poświęcenie, on powrócił do szeregów dzięki wspaniałemu porywowi naszej młodzieży... Wezwana do obrony ojczyzny chwyciła ona młodocianymi rękoma za karabin i, pławiąc się we krwi własnej, dopomogła żołnierzowi do wywalczenia pamiętnego zwycięstwa.

Chwilą przełomową ma być dzień 15 sierpnia pod Radzyminem. Cofnijmy się jednak o jeden dzień wstecz do walki pod Osowem, gdzie słaby oddział polski wstrzymał groźne natarcie przemagającego wroga. Gdyby ten bataljon został przelamany, wróg znalazłby się bez przeszkody w granicach Pragi na tyłach dywizji, walczących pod Radzyminem. Na czele oddziału polskiego stał kapitan Pogonowski, a w chwili krytycznej stanął przy nim do kontrataku kapelan pułkowy ks. Skorupka i z krzyżem w ręku poprowadził żołnierzy ku zwycięstwu. Płacąc za nie swym młodem życiem, zginął również kpt. Pogonowski. Nie byłoby więc Radzymina, gdyby nie było przedtem Osowa...

Żadna przeto uroczystość, mająca na celu upamiętnienie „Cudu Wisły”, nie może pominąć nazwiska ks. Skorupki. W tym młodym kapłanie skupiły się najpiękniejsze cechy duszy młodzieży polskiej: patriotyzm, ofiarność, wiara i poryw. Wyrazem symbolicznym tych cnót jest jego rycerska, świetlana postać.

Śpi on snem wiecznym na Powązkach w skromnym grobie, wzniesionym na uboczu przez rodzinę... Mało kto pamięta o tej mogile, nie spotka się tu nigdy wycieczki szkolnej, a przecie każde dziecko winno znać życiorys bohaterstwa kapłana, odbywać pod kierunkiem swych wychowawców pielgrzymki do jego grobu...

Ufajmy jednak, że z chwilą, gdy prawda dziejowa wypowie wreszcie swój sąd, stanie w stolicy na poczesnym miejscu pomnik narodowy, godny pamięci ks. Skorupki. Imię jego winna Polska cześć narówni z historycznym imieniem ks. Kordeckiego.

E. De Henning Michaelis,
generał.

Rokowania francusko-niemieckie o ustalenie daty wizyty Laval'a w Berlinie

Propozycje niemieckie w sprawie politycznego porozumienia z Francją — 3-letnia umowa zbrojeniowa przy zachowaniu pełnej swobody Niemiec?

Berlin, 14. 8. (PAT.) Zbliżony do tutejszych francuskich kół politycznych „Zwölf Uhr-Blatt” zajmuje się dziś obszernie prowadzonymi ostatnio ożywionymi rokowaniami pomiędzy przedstawicielami rządu francuskiego i niemieckiego. Porozumienie w sprawie daty wizyty francuskiego mężów stanu w Berlinie jest, jak na wstępie zaznacza dziennik, sprawą o większym znaczeniu politycznym, aniżeli naogół się przypuszcza.

W ostatnich dniach toczyły się między Berlinem i Paryżem ożywione rokowania, mające na celu przygotowanie rozmów między francuskimi i niemieckimi ministrami. W rokowaniach tych strona niemiecka poczyniła w Paryżu tak konkretne propozycje, że premier francuski Laval nabrał przeświadczenia, iż w czasie rewizyty możliwe będzie dojdzie do porozumienia w rozważanych kwestjach. W ten sposób rewizyta francuskich ministrów nie byłaby tylko czystym aktem kurtuazji. Dotychczas brak miarodajnych wyjaśnień co do tego, jakiego rodzaju są te propozycje. Znalaziona została już droga do porozumienia w sprawie zagadnienia rozbrojenia, które jest obecnie najważniejszym problemem politycznym.

Rząd niemiecki jest, jak wiadomo,

Niezmienione stanowisko Francji — Rząd francuski za utrzymaniem obecnego stanu zbrojeń Rzeszy

Berlin, 14. 8. (PAT.) W sprawie opublikowanej dziś przez „Zwölf Uhr-Blatt” sensacyjnej wiadomości o rokowaniach francusko-niemieckich, jedna z agencji partyjnych dowiadyuje się z niemieckich kół miarodajnych, że wiadomości te niezupełnie odpowiadają prawdzie. Kwestja rozbrojenia rozważana ma być przez francuskich i niemieckich mężów stanu w ten sposób, jak to było w rozmowach ministrów niemieckich ze Stimsonem, Hendersonem i Mussolinim.

Londyńskie „Times” o wizycie Laval'a

Londyn, 14. 8. (Tel. wł.) Omalwając podróż Laval'a i Brianda do Berlina, londyński „Times” stwierdza, że data wizyty, o ile nastąpićby miała przed zebraniem się sesji Ligi Narodów, napotyka na ostrą różnicę zdań.

Plebiscyt pruski, odbyty w ubiegłą niedzielę, nie był jedyną przeszkodą przyjazdu ministrów francuskich do Berlina. Pamiętać należy, że Trybunał Międzynarodowy w Hadze dotychczas nie wydał swego wyroku w sprawie unji celnej niemiecko-austriackiej. W parlamencie francuskim panuje silny prąd odłożenia wizyty Laval'a i Brianda w Berlinie aż do ogłoszenia decyzji Trybunału. W międzyczasie powinien zebrać się parlament niemiecki i wtenczas wyjaśni się kwestja, czy Brüning będzie mógł dalej rządzić z obecną koalicją, czy też będzie musiał rozszerzyć ją na prawo. Jest to naprawdę sprawa niemiecka,

Odpowiedź Laval'a na zaproszenie niemieckie

Paryż, 14. 8. (PAT.) „Le Matin” pisze, że Laval podziękował ambasadorowi v. Hoeschowi za uprzejme zaproszenie i zaznaczył, że w zasadzie nie widzi przeszkód, które mogłyby opóźnić odbycie zapowiedzianej wizyty w najbliższym czasie.

gotów zgodzić się na ograniczenia funduszy, przeznaczonych na cele zbrojeń, chce jednak w tych granicach mieć zupełną swobodę. Pragnie on przede wszystkim otrzymać możliwość wystawienia w przyszłości floty napowietrznej oraz uzupełnienia swej artylerji ciężkimi działami. Rząd niemiecki pragnie wreszcie prowadzić dalej budowę pancernika.

Wydaje się jednak, że udało się znaleźć w tej kwestji rozwiązanie, które Francja będzie również w stanie zaakceptować. Rozwiązanie to nastąpiłoby w formie 3-letniej umowy zbrojeniowej, przewidującej w każdym razie niepowiększanie funduszy, przeznaczonych na cele zbrojeń. Również kwestja budowy pancernika nie nastęrczy w przyszłości wielkich trudności, gdyż Francja jest tu oczywiście mniej zainteresowana od Anglii.

W tej więc sprawie, jak należy przypuszczać, porozumienie pom. Francją i Niemcami zostało już przygotowane. Porozumienie w innych sprawach nastąpi prawdopodobnie w formie nowego układu czterech mocarstw: pomiędzy Francją, Anglią, Włochami i Niemcami, w sprawie okresowego międzynarodowego pokoju (Burgfrieden), w kwestjach politycznych i gospodarczych.

Rząd niemiecki stoi, jak wiadomo, na stanowisku, że Niemcy muszą uzyskać równouprawnienie w kwestji rozbrojenia i stanowisko to Niemcy podtrzymywały zawsze we wszystkich rokowaniach. Natomiast rząd francuski zawsze był zdania, że należy utrzymać obecny stan zbrojeń.

W Berlinie nie posiada się dotychczas żadnych danych ku temu, aby utrzymywać, że stanowisko Francji w tej sprawie się zmieniło.

ściśle wewnętrzna, niemniej francuscy ministrowie przy swych rokowaniach finansowych muszą wiedzieć, z kim mają do czynienia.

Dziennik angielski stwierdza dalej, że opinja publiczna w Paryżu w sprawie pożyczki dla Niemiec, od której zależy Brüning, nadal nie zmieniła swego zdania. Wszystko, co dotychczas osiągnięto, to dalsze przejściowe przedłużenie krótkoterminowych kredytów i zdaje się, niema nadziei udzielenia Niemcom długoterminowego kredytu bez znanych gwarancji politycznych.

Z drugiej strony uzyskanie przez Niemcy długoterminowej pożyczki bez współdziałania Francji jest w dzisiejszych warunkach nie do pomyślenia. Unja celna, rozbrojenie i położenie finansowe, każdy z tych trzech punktów jest w stanie uniemożliwić niemiecko-francuską współpracę.

Wydaje się, że jedynie stan zdrowia Brianda mógłby być przyczyną takiego opóźnienia. Należy jednak zaznaczyć, że zdrowie Brianda ulega stałej poprawie.

Prusy Wschodnie — fortecą

Nasz korespondent w Olsztynie pisze:

Prusy Wschodnie stały się ziemią nieznaną, bo od szeregu lat nie zwiędzają ich politycy, ani obiektywnie myślący dziennikarze zagraniczni. — Dlaczego? Dlatego, że nikt tu nikogo nie zaprasza, bowiem w interesie prowincji, jak i Rzeszy leży, by zagranica nie widziała tego, co się w Prusach Wschodnich dzieje. A dzieją się rzeczy poważne. Prusy Wschodnie stają się terenem strategicznym.

Jeszcze dziś zagranica nie wie o pracach fortyfikacyjnych, wykonanych w ostatnich latach na granicy mazursko-warmińskiej. Oczywiście dziwić się temu nie trzeba, tem bardziej, że i ludność okoliczna mało o tem wiedziała. Teren, objęty planem budowy, strzeżony był pilnie, a charakter prac, wykonywanych, jak się później okazało, przez wojsko zakapturzone, trzymany jest jeszcze w tajemnicy. Jeszcze dziś trudno powiedzieć, gdzie początek, a gdzie koniec dzieła. Na jednym miejscu widać basen ogromnej wielkości, gdzieindziej ogromne, betonowe tamy, na których spoczywa okazały most, nie wiadomo, na jaką intencję zbudowany (okolica jest odludna). Widoczna jest tendencja połączenia przyległych jezior z wielkimi jeziorami mazurskimi. — Ludność okoliczna twierdzi, że w razie wojny zamierza się zalać wodą teren warmiński i zapewne ma słusność.

Niedaleko od Olsztyna jest mała miejscowość Salbki. Tutaj, na przetrzezi, otoczonej z dwóch stron lasem miejskim (Allensteiner Stadtwald), zbudowali Niemcy dwanaście prochowni. Wszystkie budynki są równo od siebie oddalone, co wskazuje na pewną celowość roboty. Dodać należy, że Salbki leżą na północ od miasta; jest to okolica zapadła, położona daleko od placu ćwiczeń wojskowych (Deuthener Exerzierplatz), nadająca się zatem wybornie do robót tajnych i zakazanych.

W parze z pracami fortyfikacyjnymi rozwijają się wojskowe przygotowania młodzieży. Idąc ulicami Olsztyna, spotyka się gromadki młodzieży męskiej, noszącej oznaki na czapkach względnie marynarkach. To młodzież, zorganizowana w towarzystwach bojowych, których w Olsztynie jest kilka. Wymienione towarzystwa utrzymuje głównie „Heimatdienst”, który jest organizacją o charakterze półurzędowym. Znaczna część członków otrzymuje również zapomogi z kas dla bezrobotnych. Od czasu do czasu urzęda się zjazdy i pokazy zdolności bojowej. W zeszłym miesiącu odbył się taki zjazd w Olsztynie. Przeszło 1000 młodzieńców obozowało w tym dniu na placu ćwiczeń wojskowych i razem z wojskiem obsługiwało armaty. Są fakty, na które z niepokojem patrzy ludność warmijska.

Czyż nie warto na te rzeczy zwrócić uwagę zagranicy?

Obserwator.

Apel

Powstańców i Wojaków Okręgu I

Zwracamy uwagę na komunikat, zamieszczony na str. 7, a zwołujący Powstańców i Wojaków Okręgu I na apel do Kórnika w dniu 16 sierpnia.

Ks. Prymas w Łomży

Łomża, 14. 8. (PAT.) Wczoraj wieczorem przybył do Łomży ks. prymas Hlond, witany na stacji kolejowej przez ludność i organizacje katolickie. Ks. prymas gości u biskupa Łukomskiego. Ks. Prymas ma udać się autem do Myszyńca, skąd po powrocie do Łomży wyjedzie do Siedlec.

Wobec rozpoczęcia nowej kampanji zbożowej

Przebieg konjunktury na krajowym rynku zbożowym przedstawia od szeregu lat mniej więcej ten sam obraz. W pierwszych miesiącach roku gospodarczego rolnictwo musi spieniężyć większą część zboża dla pokrywania większych, niż w inne pory roku, bieżących wydatków oraz dla regulowania znacznych zaległości z okresu przednowkowego. Nadmierna podaż, nie znajdująca lokaty na rynku krajowym, musi szukać zbytu na rynkach zagranicznych bez względu na to, czy zbiory teoretycznie przewyższają zapotrzebowanie krajowe czy nie.

Przytem o cenie krajowej decyduje w tym okresie cena rynku światowego plus premia wywozowa, a minus koszty przewozu. Mniej więcej po Nowym Roku zmniejsza się podaż, ceny wewnętrzne odrywają się od cen światowych i dochodzą do poziomu odpowiadającego cenie zboża importowanego plus cło przywozowe. Tak bywało w ubiegłych latach; takiego przebiegu można się spodziewać w roku bieżącym.

Ocenę szacunkową tegorocznych zbiorów można wyrazić w następującym skrócie: urodzaj, choć jakościowo bez zarzutu i lepszy od zeszłorocznego, ilościowo wypadł gorzej wskutek wydatnego zmniejszenia nakładu gospodarczego, (spadek zużycia nawozów sztucznych), oraz mniej pomyślnych warunków atmosferycznych. W szczególności skutek zmniejszenia obsiewu żytem o ca. 2,6 proc., co wynosi przeszło 150000 ha, obniżyła się, licząc przeciętny zbiór, produkcja tego zboża o ca. 1,6 milj. q, czyli prawie o połowę całej zeszłorocznej nadwyżki wywozowej. Remanent tego zboża z roku 1930/31 jest bez porównania mniejszy, niż z roku 1929/30.

Jeżeli dodamy do tego gorszy wynik zbiorów żyta w porównaniu z rokiem zeszłym, to wniosek stał oczywisty, że w bieżącym roku gospodarczym nie będziemy mieli istotnych nadwyżek wywozowych żyta. Ponieważ wobec braku kapitałów obrotowych rolnictwa eksport w okresie jesiennym jest konieczny, aby pochłonąć niewspółmiernie dużą podaż, przeto należy się liczyć z tem, że wolne zapasy rychlej się wyczerpią, niż w roku ubiegłym, i już w miesiącach zimowych ceny zboża będą się kształtowały niezależnie od cen światowej, która prawdopodobnie będzie równie niska, jak w roku ubiegłym. Gdy w roku zeszłym zwyżka cen żyta na rynku krajowym rozpoczęła się w marcu, to w bieżącym roku gospodarczym nastąpi ona — o parę miesięcy wcześniej.

W tym rachunku prawdopodobieństwa trzeba jednak uwzględnić dwie duże niewiadome. Przedewszystkiem Niemcy, które wobec nieodmowienia z nami umowy żytniej mają wolną rękę na rynkach zbytu i przez podaż swego żyta mogą nam psuć ceny w okresie wzmożonego eksportu, t. zn. jesienią. Nie jest jednak rzeczą wykluczoną, że wobec średniego urodzaju żyta Niemcy, podobnie jak w roku ubiegłym, nie będą eksportowały tego zboża.

Groźniejszym konkurentem jest Rosja Sowiecka, którą trudności finansowe zmuszą do szybkiego rzucenia na rynek światowy całej rozporządzałnej ilości żyta. Należy jeszcze nadmienić, że zbiory żyta w Austrii, Czechosłowacji i Węgrzech wypadły niepomyślnie, w związku z czem dwa pierwsze kraje są skazane na znaczny import zboża, a konkurencja żyta węgierskiego nie będzie nam psuć cen na północnych rynkach zbytu. Jednak z drugiej strony należy się liczyć ze zmniejszeniem zapotrzebowaniem ze strony Belgii i Holandji, gdzie zbiory żyta wypadły dobrze.

Reasumując można powiedzieć, że na najbliższe miesiące należy przewidywać raczej dalszy spadek cen żyta na rynku światowym, do czego się dostosuje nasza cena wewnętrzna aż do chwili zaprzestania eksportu i oderwania się od ceny światowej.

Co się tyczy konjunktury dla pszenicy, to trzeba przedewszystkiem uwzględnić, że w przeciwstawieniu do roku zeszłego, kiedy na przednowku pszenicy krajowej zabrakło, przecho- dzimy obecnie na nowy rok gospodarczy ze znacznymi zapasami. Dalej obszar pod zasiew pszenicy zwiększył się według danych urzędowych o 3,5 proc., czyli o prawie 60.000 ha, co sta-

nowi przy uwzględnieniu przeciętnej wydajności przeszło 700.000 q.

Ponadto przyjmując, że plon pszenicy w roku bieżącym jest co najmniej tak dobry, a w niektórych okolicach nawet lepszy, niż w roku ubiegłym, musimy się liczyć z tem, że będziemy rozporządzali większą nadwyżką wywozową tego zboża. Dalej, wobec pogarszających się warunków zarobkowania całej prawie ludności nie można przewidywać zwiększenia konsumpcji. Trzeba się zatem liczyć z koniecznością silnego eksportu po cenie, która jest w tej chwili bardzo niska i wobec znacznych remanentów oraz na ogół pomyślnych zbiorów będzie się utrzymywała na poziomie nie wiele wyższym od cen żyta (w dniu 11. b. m. notowano na giełdzie poznańskiej żyto 19,25—19,75, pszenicę zaś od 18,75 do 19,75 zł za jeden q.). Dopiero z chwilą oderwania się cen żyta na rynku krajowym od cen zagranicznych można się spodziewać poprawy cen pszenicy, czyli cena żyta będzie decydowała o kształtowaniu się ceny pszenicy.

Niepomyślnie perspektywy na nową kampanję zbożową zapowiadają za-

tem ciężki rok dla naszego rolnictwa. Ceny obecnie osiągane są niższe nawet od niskich zeszłorocznych, mianowicie według zestawień statystycznych wyniosły notowania za jeden q w złotych:

	giełda poznańska	giełda warszawska
	pszenica żyta	pszenica żyta
4—9 sierp. 1930 r.	32,00 20,31	35,57 19,06
4—9 sierp. 1931 r.	19,25 17,75	22,00 18,75

Nie ulega wątpliwości, że tak niskie ceny przekreślają wszelką kalkulację i eliminują z gospodarki rolnej zasadę rentowności, zwłaszcza w gospodarstwach słabszych, które dla ratowania swojej egzystencji zmuszone są spieniężyć swoje zbiory po niskich cenach okresu jesiennego. W lepszym położeniu znajdują się gospodarstwa zasobniejsze, mogące przetrzymać gros zbioru do okresu wyższych cen, które według wszelkiego prawdopodobieństwa nastąpią wcześniej, niż w roku ubiegłym.

Mówiąc o prawdopodobieństwie poprawy cen na rynku krajowym, trzeba również wspomnieć o tendencjach do zmniejszenia obszaru pod uprawę zbóż, występujących w Ameryce i Australii. Tendencje te później czy ryżej doprowadzą do ograniczenia produkcji i częściowej likwidacji zapasów, a co zatem idzie do powolnego podnoszenia poziomu cen zbóż chlebowych. (k)

Dalsze plany „Stahlhelmu“

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 13 sierpnia.

Zbyt łatwo rozentuzjasmowała się prasa krajów anglosaskich zwycięstwem tego, co niesłusznie nazywanem bywa demokracją niemiecką. Około 10 milionów mieszkańców Prus wypowiedziało się przeciwko panującemu reżimowi pruskiemu, który zresztą nawet z daleka nie wygląda demokratycznie, jak tego dowiodło interpretowanie wyjątkowej ustawy prasowej. Panowie Braun, Severing i Grzesiński postępowali ostatnio z prawdziwie „wilhelmowskim” rozmachem, który, nawiasem mówiąc, zawsze Niemcom imponuje. Cyfra 10 milionów jest okazała, gdy się weźmie pod uwagę, iż przeciwko przyjęciu planu Younga głosowało tylko 3,6 milionów (w dniu 22 grudnia 1929), a za plebiscytem w sprawie rozwiązania sejmiku pruskiego, podczas konsultacji w kwietniu r. b., padło za ledwie 5,9 milionów głosów. „Stahlhelm” nie mija się z prawdą, gdy dowodzi, iż 9/10 głosów przypada na stronnictwa opozycji narodowej, a tylko 1/10 na komunistów, których współdziałanie jakoby skompromitowało całe przedsięwzięcie.

Wbrew zatem przekonaniom, wyrażonym przez pewien odłam prasy europejskiej i amerykańskiej, stwierdzamy, iż „Stahlhelm” bynajmniej nie został pokonany i że walka w rzeczywistości trwa dalej, jak to głosi „Kreuz Zeitung”, organ domowy Hohenzollernów, którzy z zapałem głosowali w ubiegłą niedzielę. Z tem większym zadowoleniem skorzystaliśmy ze sposobności, danej nam przez pp. Seldtgo, Dueterberga i Wagnera, kierowników organizacji, przysłuchanie się ich wywodom programowym, tem bardziej, iż „Reichspressestelle” czyli oficjalne biuro informacyjno-prasowe rządu, ostatnio zamilkło i nie wykazywało zbytniej troski o dziennikarzy zagranicznych, szczególnie tych, którzy pozwalają sobie na krytykowanie kamaryli geheimratów z Wilhelmstrasse.

W obecności kilkunastu przedstawicieli prasy zagranicznej (w tem trzech Polaków) odbyło się owo zebranie, którego taktyka została niewątpliwie zgóry ułożona. Pierwszy przemówił Seldtgo, starając się wywołać wrażenie dobiegające Europejszczyka. Zapewniał o pokojowych zamiarach „Stahlhelmu” i nie wspominał wprost o rewizji traktatu wersalskiego. Podkreślał bezpartyjność i demokratyczność organizacji oraz wskazywał na nią, jako na czynnik równowagi społecznej w Niemczech, zapominając widocznie o Wrocławiu, innych manifestacjach prowokacyjnych na granicy polskiej oraz o ciągłych burdach ulicznych, wywołanych przez jej członków. Exposé Seldtgo różniło się zasadniczo od jego przemówień wicewychowawcy i artykułów miesięcznika „Stahlhelm”, który w wojnie odwetowej widzi odrodzenie narodu niemieckiego.

Drugi mówca, kanclerz organizacji Wagner, rodem z Grudziądza, podjął się roli mniej wdzięcznej pobrzękiwania szabelką i grożenia niezłamaną ni-

czem potęgą Niemiec. Przedewszystkiem dowiedzieliśmy się, iż Niemcy nie ponoszą odpowiedzialności za wojnę, która pod względem wojskowym właściwie wygrały. Drugą ciekawą informacją było stwierdzenie tendencji rewizjonistycznych „Stahlhelmu”, których Seldtgo nie wyjawiał. Kanclerz Wagner niezręcznie przemieniał się raz w jagnię, gdy utyskiwał na traktat, a innym razem znów w wilka, grożąc siłą militarną Niemiec. Na zakończenie wywiązała się dyskusja. Okazało się, iż „Stahlhelmowcy” są lokarnistami, ale z pewnemi zastrzeżeniami. Uznają oni „ducha” tych układów, ale nie są zadowoleni ani z zachodnich, ani ze wschodnich granic. Na zachodzie nie mogą okazać bezinteresowności wobec Alzacji i Lotaryngji. Chcieliby znaleźć jakąś formę federatywnego pozostawienia tych dwóch prowincji przy Francji, przy daniu możności ludności zamieszkałej swej niemieckości. Kanclerz Wagner widzi w tem jedynie tę trudność, iż Francja jest państwem silnie centralistycznym. Godzi się jednak na przyłączenie Alzacji i Lotaryngji do... Szwajcarii.

Spokój na zachodzie zależy — zdaniem owego meża stanu „Stahlhelmowców” — od satysfakcji, jaką Niemcy otrzymają na wschodzie. Pan Wagner pochodzi z Grudziądza i nie zgodzi się nigdy na pozostawienie „korytarza” przy Polsce. Dziwnym trafem nie wspominał tym razem o Śląsku. Czyżby zmienił swe przekonania od czasu manifestacji wrocławskiej? „Stahlhelm” ofiaruje jednak Polsce kompensatę w zamian za pokojowe odstąpienie Pomorza. Niemcy obiecują mianowicie gwarantować wschodnią granicę Polski przed bolszewizmem, oddając tem usługę całej kulturze europejskiej. Zdaniem p. Wagnera, tylko potęga militarna Niemiec byłaby w danym wypadku zdolną do powstrzymania nawały bolszewickiej. Polityka „gwarancyjna” kanclerza Wagnera dziwnie nam przypomina zręczne taktyczne posunięcia dyplomatyczne wobec Polski Fryderyka Wielkiego, pod wezwaniem którego „Stahlhelm” szedł do plebiscytu kilka dni temu.

Omawiając zwycięstwo „demokratycznych” Niemiec pp. Brueninga i Brauna nad „Stahlhelmem”, zapominają dzienniki anglosaskie i inne o fakcie aż nadto znanym, iż marszałek Hindenburg, prezydent „demokratycznych” Niemiec, jest nadal honorowym prezesem tej organizacji, która według wła-

stych słów swego „kanclerza” dąży do rewizji traktatu, a zatem wojny odwetowej, tak na zachodzie, jak i na wschodzie, nie zapominając przytem — o czem prasa angielska winna pamiętać — o imperjum kolonialnem. Kolejne zamienienie się w wilka i jagnię jest dzisiaj grą nietylko „Stahlhelmu”, ale niemal całego narodu niemieckiego. M. N.

Powszechna danina?...

Piszą nam z Warszawy:

Na tle ostatniego zjazdu legionistów w Tarnowie pojawiły się pogłoski, narazie niesprawdzone. Wiąza się one z nominacją prof. Zawadzkiego na trzeciego wiceministra skarbu. P. Zawadzkiemu powierzono przedewszystkiem sprawę podatkową. Podobno — tak mówią w kołach właśnie finansowych — p. Zawadzki miał otrzymać misję dokonania obliczeń i opracowania projektu odpowiedniej ustawy o nowej daninie powszechnej, obejmującej wszystkich.

Miałoby to być w nowej edycji podatek majątkowy, ale oparty na szerszych znacznie podstawach.

Nie podobna dociec, czy pogłoski te znajdują istotne uzasadnienie. W każdym razie sfery gospodarcze mówią o tem wiele i liczą się poważnie z możliwością takiego eksperymentu.

W świetle tych pogłosek zrozumiałe są aluzje pp. Sławka i Starzyńskiego na zjeździe tarnowskim. (w)

Apel rezerwistów

Jak donosi prasa „sanacyjna”, w dniach 15 i 16 sierpnia odbędzie się w Poznaniu apel rezerwistów, zorganizowany przez „Stowarzyszenie Rezerwistów i b. Wojskowych R. P. Okręg VII Poznań”. W związku z tym apelem ukazały się ulotki, z których dowiadujemy się, że ma on wykażać gotowość obrony polskiego „mienia przed krogulczemi szponami odwiecznego wroga” (t. j. Niemcami). Apel ma za zadanie wykażać „zdrową duszę narodu — niezatrutą prywatą i partyjniactwem”. Pod plakatami, zawierającymi program zjazdu, znajdują się podpisy przedstawicieli wojskowości oraz osób urzędowych, jak również podpisy dwóch posłów „sanacyjnych” — dr. Jeszkego i dr. Surzyńskiego. Poseł dr. Surzyński ma — jak donosi prasa „sanacyjna” — przemawiać do rezerwistów na placu Wolności.

Warto wobec tego przypomnieć, że poseł dr. Surzyński wygłosił przed rokiem na placu Wolności na ogólnopartyjnej manifestacji antyniemieckiej z okazji wystąpienia Treviranusa bardzo wojownicze przemówienie, co nie przeszkodziło, że kilka miesięcy potem partja, do której należy p. poseł Surzyński, ratyfikowała w Sejmie nietylko traktat handlowy z Niemcami, zawierający przepisy osiedleńcze, ale również słynną umowę likwidacyjną, pozostawiającą w Polsce 80 000 kolonistów wraz z członkami rodziny i ze służbą. Niemcy ci na wypadek wojny mogą, jak wykazuje doświadczenie, pełnić wywiadowczą służbę niemiecką.

Oby więc i na jutrzejszej manifestacji antyniemieckiej nie skończyło się na frazesach i na celach ubocznych.

W dniach 15 i 16 sierpnia ma się odbyć kwesta na ulicach Poznania na cele zjazdu rezerwistów.

Zmiany w sztabie głównym

Warszawa, 14. 8. (Tel. wł.) „Robotnik” donosi, że w najbliższym czasie spodziewane są zmiany na stanowiskach kierowniczych w sztabie głównym. Podobno pan minister spraw wojskowych zamierza objąć nadzór bezpośredni nad pracami sztabu głównego. Od siebie dodamy, że wiadomości o mającej nastąpić dymisji szefa sztabu głównego, generała Piskorza, kursowały już od dość dawna. (w)

Obóz Wielkiej Polski Zebranie ogólne

odbędzie się w poniedziałek, dnia 17. b. m., o godzinie 20-tej w sali p. Jarockiej, ul. Masztalarska 8a. Wstęp za legitymacjami.

Kurs kandydatów

Następna lekcja odbywa się dziś w piątek, dnia 14. b. m., o godz. 20-tej w sali Stronnictwa Narodowego, św. Marcin 65, (nad kinem „Colosseum”).

Angielski kryzys finansowy

Zwołanie Izby Gmin?

Londyn, 14. 8. (PAT.) Baldwin i Neville Chamberlain, przewodniczący komitetu finansowego partii konserwatywnej, odwiedzili dzisiaj popołudniu Mac Donalda na Downing Street.

Następne zebranie komitetu ekonomicznego gabinetu odbędzie się w poniedziałek. Mac Donald, podobnie jak i inni członkowie komitetu, korzystają w dalszym ciągu z wakacji, zabierając z sobą materiały dotyczące obrad dzisiejszych i wczorajszych, z którymi bliżej zapoznają się przed następnym zebraniem komitetu.

W kołach konserwatywnych panuje pogląd, że Mac Donaldowi nie pozo-

stanie nic innego, jak zwołać w najbliższym czasie Izbę Gmin i przeprowadzić wspólnie z konserwatystami i liberałami plan oszczędności, biorąc pod uwagę, że łatwiej mu będzie opowiadać znaczną większość frakcji parlamentarnej Labour Party, aniżeli wspomniane kongresy, oraz wystąpić już na kongresie Trade-Unionów we wrześniu w Bristolu w obronie przyjętego i przesądzonego przez parlament ponadpartyjnego planu oszczędnościowego.

Najbliższe dni wykażą, jak dalece Mac Donald gotów jest walczyć z własną partją w obronie potrzeb gospodarczych Wielkiej Brytanji.

Dalsze ulgi i nowe dyrektywy w sprawie gospodarki dewizowej Rzeszy

Berlin, 14. 8. (PAT.) Ministerstwo gospodarki Rzeszy wydało nowe dyrektywy dla urzędów skarbowych w sprawie gospodarki dewizowej. M. in. urzędy te przydzielają mają dewizy dla opłacenia należności za towary w obrocie wewnętrznym, o ile chodzi o transakcje, zawarte przed wejściem w życie dekretu o obrocie dewizami, względnie o ile chodzi o transakcje, które według zwyczaju zawsze odbywają się w dewizach zagranicznych. Urzędy skarbowe mają natomiast występować przeciwko pleniącemu się ostatnio zwyczajowi wystawiania faktur w efektywnych walutach obcych.

Berlin, 14. 8. (PAT.) Do licznych ulg, wprowadzonych już do rozporządzenia o opłatach 100-markowych za wyjazdy zagranicę, dołączone zostało obecnie nowe udogodnienie dla sportowców niemieckich, wyjeżdżających na zawody zagranicę.

Liczba uczestników poszczególnego zespołu, wyjeżdżającego na zawody, nie powinna przekraczać 16-tu osób. Tutejsze koła sportowe liczą się jednak z możliwością odstępstwa w miarę potrzeby od tej zasady, tak, iż sportowcy niemieccy otrzymali swobodę występowania zagranicą.

Straszna katastrofa budowlana we Francji

Tajemnicza eksplozja — Ludność ogarnęła panika — 5 osób zabitych, 11 ciężko rannych

Paryż, 14. 8. (Tel. wł.) Nadzwyczaj tragiczne w swych skutkach zaważenie się domu wydarzyło się dziś po północy na jednym z przedmieść Lyonu.

Okolo godz. 2 po północy mieszkańcy przedmieścia zbudzeni zostali silną detonacją, pochodzącą z wybuchu, po której nastąpił huk podobny do grzmotu, powodowany walącym się wielkim domem mieszkalnym. Straż ogniowa i policja w kilka chwil była na miejscu strasznej katastrofy, która przedstawiała grozą przejmujący widok. Wśród ciszy nocnej rozlegały się z pod rumowisk jęki rannych i umierających, którzy w głębokim śnie zaskoczeni zostali przez straszną katastrofę. Natychmiast przystąpiono do prac ratowniczych przy oświetleniu reflektorów.

Dom biurowy jednego z wielkich przedsiębiorstw włókienniczych, stojący naprzeciw zaważonego domu, został poważnie uszkodzony. Niemal we wszystkich domach przedmieścia wypadły szyby z okien, ludność ogarnęła panika.

Do godziny 7 rano wydobyto z pod gruzów 5 zabitych i 11 ciężko rannych. Dokładnej liczby ofiar do tego czasu nie było można stwierdzić. Ponieważ dom ten zamieszkały był przeważnie przez Algierczyków i Hiszpanów, przez rodziny, posiadające dużo dzieci, liczyć się trzeba z faktem, że pod gruzami znajduje się jeszcze co najmniej 20 osób. Bezsprzecznie stwierdzono, że przyczyną tej ciężkiej katastrofy była eksplozja, której powodu dotychczas zbadać nie zdołano.

Przeciwko importowi z Polski

Berlin, 14. 8. (Tel. wł.) Na zjeździe związków chrześcijańskich powzięto rezolucję, która domaga się od rządu Rzeszy, aby energicznie przeciwstawił się importowi, gdyż tylko ograniczenie przywozu zdoła podtrzymać ruinę włościańskich gospodarstw rolnych.

Rzecz jasna, że ograniczenia te dotyczyć będą przede wszystkim importu z Polski.

Austria rezygnuje z Anschlusu?

Wiedeń, 14. 8. (Tel. wł.) W politycznych kołach wiedeńskich ożywną dyskusję wywołał artykuł „Neues Wiener Journal” p. t. „Austria rezygnuje ostatecznie z Anschlusu”. Zdaniem autora — Austria, zwracając się do Ligi Narodów o udzielenie pomocy finansowej — dowiodła jasno, że projekt unji celnej z Niemcami został przez nią definitywnie zaniechany. Austria wie bowiem o tem b. dobrze, że bez wyrzeczenia się Anchlusu nie mogłaby liczyć na poparcie Francji w swych staraniach o uzyskanie nowej pożyczki.

Dziennik atakuje przy tej sposobności b. ostro ministra spraw zagran. Schobera, stwierdzając, że wszelkie ciosy natury finansowo-ekonomicznej, jakie dotknęły Austrię a następnie Niemcy — spowodowali Schober i Curtius, którzy przez ogłoszenie swego projektu podrażnili mocarstwa europejskie a głównie Francję.

Zdaniem „N. W. J.” zmiana na sta-

nowisku ministra spraw zagran. powinna nastąpić w jak najkrótszym czasie.

Międzynarodowy bank dla kredytu rolnego

Rzym, 14. 8. (PAT.) Na konferencji przedstawicieli poszczególnych rządów i instytucji emisyjnych, odbytej w siedzibie międzynarodowego Instytutu rolniczego, przyjęto projekt statutu i aktu konstytucyjnego nowego międzynarodowego Banku dla kredytu rolnego krótkoterminowego. Jednocześnie przyjęto projekt tekstu konwencji międzynarodowej w tym zakresie. Główną siedzibą przyszłego Instytutu kredytowego ma być Rzym.

Egzaminy konkursowe w Szkole Morskiej

Gdynia, 14. 8. (Tel. wł.) Z rozpoczęciem nowego roku szkolnego w Państwowej Szkole Morskiej, ukończono tutaj wczoraj egzaminy konkursowe dla kandydatów przyszłych uczniów Szkoły Morskiej, których czeka jeszcze próbną pływaniem na pokładzie „Dar Pomorza”, zakwalifikowano ogółem 91; w tem sześcioklasiistów, na wydział nawigacyjny 23 i na wydział mechaniczny 24, maturzystów: na wydział nawigacyjny 22 i na mechaniczny 22.

Statek szkolny „Dar Pomorza” w drodze powrotnej w Nowego Jorku, minął wczoraj popołudniu Skagen i dzisiaj w wieczór ma zawinąć do portu w Kopenhadze, skąd wypłynie w dniu 18 bm. do Gdyni, gdzie jest spodziewany w przyszły czwartek. (S. B.)

Bohaterski czyn żołnierza K. O. P-u

Wilno, 14. 8. (PAT.) We wsi Jazno pod Wiszniewem wybuchł pożar. W płomieniach stanął jeden z domów mieszkalnych. Na miejscu pożaru zgromadził się tłum, który w pewnym momencie usłyszał rozpaczliwe jęki i płacz dzieci, pochodzący z płonącego domu.

Nikt jednak ze względu na to, że dach domu groził zawaleniem, nie odważył się rzucić dzieciom na pomoc. Dokonał tego żołnierz K. O. P. Borczacki, który przez płonące już okno przedostał się do mieszkania i za chwilę ukazał się z dwójkiem dzieci na rękach. Oddawszy dzieci rzucił się jeszcze raz do ognia, ratując trzecie dziecko.

Ojcobójstwo dla zysku

Wilno, 14. 8. (PAT.) Władze śledcze z Brześcia natrafiły na trop ojcobójców. Morderstwa dokonano we wsi Kobylince (pow. Brześć). Dochodzenia wykazały, że dwaj synowie gospodarza Trochima Szymczyka, Aleksander i Denis, od kilku lat czyhali na życie ojca, aby zagrabieć po nim majątek. Kilkakrotnie zamach nie udał się im. Gdy ostatnio Szymczyk postanowił ożenić się synowie zdecydowali skończyć z nim. Uzbrowiwszy się więc w siekiere i nóż udali się na łąkę, gdzie ojciec kosił trawę. Wszczęli z nim kłótnię, w czasie której Aleksander zadał ojcu dwie ciężkie rany nożem w bok. Gdy ciężko ranny Trochim Szymczyk upadł na ziemię, Denis siekiere odciął mu głowę. Zbrodniarze zabrali ojcu pieniądze i dokumenty, aby upozorować napad bandycki.

Po wykryciu morderstwa, mieszkańcy wsi usiłowali ojcobójców zlincolnąć. Przeszkodziła temu jednak policja i odstawiła ich do więzienia w Brześciu.

Naczelnny lekarz floty amerykańskiej w Gdyni

Gdynia, 14. 8. (PAT.) Bawił tu naczelnny lekarz floty St. Zjedn. Ameryki Półn., wielki przyjaciel Polski, komandor William Seaman Bainbridge. Kom. Bainbridge zwiedził port motorówką i odbył dłuższą rozmowę z dyr. Urzędu Morskiego, wyrażając się z wielkim uznaniem o dokonanej w ostatnim czasie pracy.

Odnalezienie listów Słowackiego.

Warszawa, 14. 8. (Tel. wł.) Podczas porządkowania archiwum dóbr Jasińskich w Wilnie, natrafiono na listy Juliusza Słowackiego pisane do kuzynki Olesi Becu. Listy te są podobne do listów znalezionych w tem samem archiwum przed laty 40. (w)

Książę Mikołaj rumuński w Polsce?

Warszawa, 14. 8. (Tel. wł.) Rozeszła się pogłoska, że brat króla rumuńskiego, książę Mikołaj, zamierza z końcem sierpnia przyjechać do Polski. Podróż jego będzie miała charakter prywatny, a nawet podobno książę Mikołaj miałby bawić w Polsce incognito. Książę Mikołaj był członkiem Rady regencyjnej, a teraz jest szefem marynarki rumuńskiej. (w)

Wybuch składu amunicji

Londyn, 14. 8. (Tel. wł.) W Macao w pobliżu Hongkong w Chinach wyleciał wczoraj w powietrze skład amunicji. Dotychczas wydobyto 7 zabitych i kilku ciężko rannych. Należy się liczyć jeszcze z dalszemi ofiarami. Powodem wybuchu było prawdopodobnie samozapalenie się.

Hong Kong, 14. 8. (PAT.) Według pogłosek, liczba ofiar wybuchu w Macao wynosi 26 zabitych i 62 rannych.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 9.0025 zł.; w Gdańsku na Warszawie — zł.

Kurs guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu, płać dziś za 100 guld. gd. w dewizach 172.92 do 173.14 zł., gotówką 172.59 złotych.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 14. 8. 1931.

Dzisiejsze zebranie giełdowe wykazało naogół nastrój ospały.

Z papierów procentowych względnie lokacyjnych poszukiwano 5% pożyczkę konwersyjną po 43%, 8% obligacje m. Poznania z roku 1926 po 92% (złoty w złocie)

Centra
rozjaśnia wszystko!

Pw 6 001-C. 13

6% listy żytnie po 14.75 (za 1 ctr. mtr.) natomiast robiono transakcje 8% listami dolarowymi starymi Pozn. Ziem. Kred. po 88¼% (przy dewizie 8.90). Dopytywano się o pożyczkę inwestycyjną po 84.— i o 4% listy listy zastawne kowertowane ziemskie po 31.— jednakże nie było oddawców. Z akcji bankowych względnie przemysłowych doszło do notowania jedynie Bankiem Polskim, którym robiono obroty po 112.—

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.

Papierzy procentowe:

(Kurs w procentach nominalu):
5% Pożyczka konwersyjna 43% P.
8% oblig. miasta Poznania z 1926 r. 92% P.
8% dol. listy Pozn. Ziem. Kred. 88¼% +
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 14.75 P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję):
Bank Polski I em. 112.— +
Tendencja ospała.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 14. 8. 1931.

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto nowe — zdrowe. suche	21.00—21.25
Uspodobienie stałe.	
Pszenna nowa zdrowa sucha	19.50—20.50
Uspodobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	16.00—18.00
Uspodobienie spokojne.	
Owies	16.00—17.00
Uspodobienie spokojne.	
Mąka żytnia 65% wł. work.	33.00—34.00
Uspodobienie stałe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	32.00—34.00
Uspodobienie spokojne.	
Otreby żytnie	13.50—14.25
Otreby pszenne	13.25—14.25
Otreby pszenne (grube)	13.75—14.75
Rzepak	25.50—26.50
Groch Victoria	24.00—28.00
Ogólne usposobienie spokojne.	

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 410 tonn, pszenicy 135 tonn, jęczmienia 30 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Poznań, dnia 14. 8. 1931.

Spędzono wołów 2, krów 9, bydła 11, świń 550, cieląt 139, owiec 16, razem 716 zwierząt.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 14. 8. 1931.

Pszennica march. nowe zbiory	218.00—220.00
Tendencja bardzo mocna.	
Zyto march. nowe zbiory	167.00—169.00
Tendencja bardzo mocna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	150.00—159.00
Tendencja stała.	
Owies stary	155.00—160.00
Tendencja mocniejsza.	
Owies nowy	144.00—152.00
Tendencja mocniejsza.	
Mąka pszenna	27.50—35.00
Tendencja mocna.	
Mąka żytnia	24.00—26.40
Tendencja mocna.	
Otreby pszenne	11.25—11.75
Tendencja mocna.	
Otreby żytnie	9.75—10.25
Tendencja utrzymana.	
Rzepak	140.00—150.00
Tendencja cicha.	
Groch Victoria	25.00—31.00
Groch pastewny	18.00—20.00
Makuchy Iniane	13.20—13.30
Wytłoki suche paryt. Berlin	7.00—7.10
Srót Soja	11.90—12.60
Ogólna tendencja mocna.	

Oszczędność czy polityka?

Jednym z punktów programu oszczędnościowego rządu, mającego na celu przywrócenie zwichniętej przez „radosną twórczość” poprzednich lat równowagi budżetowej, jest t. z. „usprawnienie administracji”. Ma ono być dokonane m. i. przez zmianę obecnego podziału administracyjnego, a mianowicie przez:

1) zniesienie 5 województw: kieleckiego, białostockiego, nowogrodzkiego, tarnopolskiego i stanisławowskiego;

2) zniesienie 30 — 40 powiatów w województwach południowych i zachodnich;

3) wprowadzenie na obszarze całego państwa wiejskiej gminy zbiorowej.

Hasło oszczędności jest obecnie tak aktualne, że wszystko, co się w jego imię podejmuje, może liczyć na poparcie opinii. Jednak niezależna opinia publiczna nie zadowolili się głośnym zapewnieniem, że dana sprawa wpłynie na zmniejszenie budżetu, a zatem pośrednio i ciężarów publicznych, — ale zażąda konkretnych na to twierdzenia dowodów.

Pod względem prawnym rzecz przedstawia się w ten sposób, że o ile kasowanie względnie tworzenie powiatów może odbywać się na podstawie uchwał Rady Ministrów, o tyle zniesienie województw i zaprowadzenie gminy zbiorowej tam, gdzie jej dotąd nie ma, a zatem w Małopolsce, Wielkopolsce i na Pomorzu, może być przeprowadzone jedynie w drodze ustawodawczej.

Zanim tedy zbierze się Sejm i Senat dla załatwienia tych spraw, jest czas na gruntowne rozważenie wyżej naszkicowanego projektu, przedewszystkiem zaś na zbadanie, czy i jakie oszczędności on w sobie zawiera.

Otóż przedewszystkiem na samym wstępie należy stwierdzić, że matką tego projektu nie była wcale tendencja oszczędnościowa. Prace nad nim rozpoczęły się w komisji dla usprawnienia administracji publicznej przed kilkoma laty, a więc wtedy, kiedy programem „mocarstwowym” było wydawanie jak największej ilości pieniędzy, a zywianie do oszczędności uważane było za złośliwą działalność antypaństwową. Inne zatem względy, a nie oszczędność podsyłały komisji p. Jaroszyńskiego zniesienie pięciu województw i gminę zbiorową.

Okoliczność ta, ważna dla naszych dalszych rozważań, nie jest jednak argumentem dostatecznym. Każda bowiem rzecz obok zamierzonego celu może mieć niezamierzone następstwa uboczne. I dlatego, chcąc projekt nowego podziału administracyjnego zbadać pod kątem oszczędności budżetowych, musimy chwilowo spojrzeć nań tak, jakby właśnie w tym tylko celu był opracowany.

Zacniemy od gminy zbiorowej. Według projektu rządowego obok tej nowej wielkiej gminy mają pozostać dotychczasowe, małe w charakterze gromad z własnym, ograniczonym samorządem gromadzkim. Pozostaną zatem

sołtysi i rady gminne (gromadzkie), pozostanie straż połowa i inne lokalne instytucje. Tutaj zatem oszczędności nie widać. Przybędą natomiast nowe urzędy wójtów, pisarzy gminnych i ich zastępców, a to w pokaźnej ilości, bo gmin zbiorowych ma być w Małopolsce około 1000, a na ziemiach zachodnich 400 — 500. Ciężary samorządowe w tych częściach kraju zwiększą się o koszt utrzymania tych 5 — 6 tysięcy nowych urzędników.

Wniosek: gmina zbiorowa nie przyniesie oszczędności, lecz nowe, pokaźne wydatki.

Zniesienie kilku urzędów wojewódzkich i kilkudziesięciu starościńskich na pierwszy rzut oka może być uważane za równoznaczne ze zmniejszeniem liczby urzędników, a zatem z pewną oszczędnością. Jeśli jednak przyjrzymy się tej sprawie bliżej, to napotkamy na następujące objętki:

1) ewentualne oszczędności budżetu państwa odbiją się niepomysłnie na budżetach obywateli, zmuszonych do dalekich i kosztownych podróży w celach urzędowych;

2) przez zredukowanie jednych urzędów wzrosną agendy innych, a stąd powstanie konieczność powiększenia ich lokali, liczby urzędników i t. p.;

3) gdyby nawet udało się zredukować część urzędników, to trzeba im będzie płacić emerytury, jako że w administracji politycznej (województwa, starostwa) pracują przeważnie urzędnicy etatowi;

4) naruszenie ustalonego biegu administracji spowoduje chaos, który w konsekwencji zamiast oszczędności przyniesie straty dla państwa i jego obywateli.

Tutaj może ktoś zarzucić: A więc pan jest wogóle przeciwny usprawnieniu administracji? bo widzi pan tylko złe strony, nie wskazując właściwej drogi?

Odpowiadam: Owszem, usprawnienie administracji uważam za potrzebne. Ale nie należy go rozpoczynać od takiego, czy innego wykrawania okręgów administracyjnych, lecz od zmniejszenia obowiązków państwa. Przy tej mnogości przepisów i czynności urzędowych, jakie mamy obecnie, ani okręgi administracyjne nie są za duże, ani liczba urzędników zbyt wielka. Prawdziwe usprawnienie administracji i prawdziwa oszczędność zaczyna się od zniesienia całego szeregu zbędnych funkcji państwa, które mogą być zastąpione przez organizacje społeczne i inicjatywy prywatne.

Skoro zatem nowy projekt podziału administracyjnego ani w założeniu swoim, ani w skutkach nie zawiera w sobie oszczędności, jakież był i jest jego cel istotny?

Celem tym jest polityka, ściślej mówiąc, polityka obecnego rządzącego obozu. Szczegółowy dowód tego twierdzenia znajdziemy w następnym artykule. M. K.

ramienia tej organizacji zaczął wydawać miesięcznik „Wiedza i Życie” przy niej organizował swoistą organizację nauczycielską „Zręb”, w której skład weszli stu procentowi „sanatory”. Niewątpliwie pod jego wpływem Związek, który grawitował zawsze ku lewicy, przeszedł pod wpływ „sanacyjny”.

Nowy minister należy do osobistości, które wytworzyły ideologię „wychowania państwowego”. Gorliwym jej wyznawcą był zmarły minister.

Ze p. Jędrzejewicz jest jednostką czołową w obozie „sanacyjnym”, a specjalnie w grupie pułkownikowskiej, tego dowodzi fakt, że zaraz po wyborach parlamentarnych jemu powierzono kierownictwo klubu B. B. na czas sprawowania przez p. Sławka premierostwa. Odegrał on decydującą rolę przy ostrym stawianiu sprawy Brześcia w Sejmie, wskutek czego kilku posłów z B. B., z prof. Krzyżanowskim na czele, złożyło mandaty.

Kierunek polityki wychowawczej, jaki nadał zmarły minister Czerwiński, znajdziemy w p. Jędrzejewiczu nie tylko doskonałego kontynuatora, lecz

i promotora. P. Jędrzejewicz bowiem jest indywidualnością o szerszej inicjatywie, niż był śp. Czerwiński.

Dlatego też wybór p. Jędrzejewicza trzeba uznać za właściwy i odpowiadający całkowicie panującemu systemowi. Nie może być pod tym względem żadnych złudzeń lub nadziei. (w)

Według informacji jednego z poznańskich pism sanacyjnych na terenie Poznania uchodzi za najbliższego współpracownika nowego ministra profesor U. P. dr. Różycki.

Wszędzie tacy sami

„Piast”, wychodzący w Krakowie, z 9 bm, pisze:

„W dniu 12 lipca rb. odbywały się w Olszynie poprawiny weselne, na które był zaproszony m. in. Władysław Osika ze Siedlisz pow. tarnowskiego. Goście bawili się wesoło i w zgodzie, dopóki pod wieczór nie wdarli się na zabawę członkowie miejscowego „Strzelca” z Pyzickim z Olpin i z Faliskim z Olszyn.

„Strzelcy” ci byli uzbrojeni w bagnety, ponadto zabrali jednemu z gości weselnych łaskę. Gdy Osika upomniał ich, by łaskę oddali, wówczas Pyzik pchnął Osikę dwa razy bagnetem w rękę i w brzuch, wypuszczając mu kizki, poczem sam tchórzliwie zbiegł. Osika zmarł za 3 godziny, osierocając żonę z trojgiem maleńkich dzieci.

„Wspomnieć należy, że ci „Strzelcy” w jesieni, podczas wyborów, masakrowali obywateli, głosujących na numer 7, jednak do dziś włos im z głowy nie spadł, uważają widać, że im wszystko wolno, nawet mordować spokojnych obywateli.

M. Starzyk z Jodłówki”.

Dyktator

P. Malaparte, który ogłosił obecnie w Paryżu książkę o technice zamachu stanu, na podstawie doświadczeń w Rosji, Italji, Polsce i Niemczech, przedstawia postać i działalność Hitlera, wypowiada następujące uwagi:

„W rzeczywistości jest Hitler tylko karykaturą Mussoliniego... Chce naśladować Mussoliniego, ale tak, jak człowiek północy, może naśladować człowieka południa i Rzymu... Niektórzy mówią, że jedyną tajemnicą powodzenia tego człowieka przeciętnych zdolności jest jego wymowa. Ale ludzi spisku, t. j. typu Catiliny, nie ocenia się ani na podstawie ich wymowy, ani na podstawie ich programu, lecz na podstawie ich taktyki rewolucyjnej...”

Sily bojowe Hitlera, poddane żelaznej karności, przygniecione tyrańską wolą swego wodza, który mieni się nieomylnym i uprawia nieubłaganą dyktaturę w łonie swych zaciągów, nie są wcale rewolucyjną armją narodową ludu niemieckiego, lecz ślepe narzędziem ambicji dyktatora... Ci ludzie z czasu wielkiej wojny, którzy marzyli o walce, pod sztandarami krzyża łamanego, o wolność ojczyzny, sprowadzeni są obecnie do służenia zarozumiałym zamysłom i osobistym interesom polityka wiele mówiącego i cynicznego... W łonie tego obozu swoboda sumienia, poczucie godności osobistej, inteligencja, kultura, są prześladowane z tą nienawiścią głupią i brutalną, która znamionuje trzeciorzędnych dyktatorów... A jednak nie wygrywa się ostatecznie bitew, staczanych pod hasłem wolności, z żołnierzami, przyzwyczajonymi do spuszczenia oczu.

„Lecz Hitler upadł swych zwolenników nie tylko policyjnymi metodami donosicielstwa i obłudy, ale także taktyką rewolucyjną, jaką stosuje. Wymowa jego oświadczeń i wynurzeń jest coraz bardziej bohatera i pełna pogroźek, ale taktyka rewolucyjna poszła powoli w kierunku parlamentarnego rozwiązania sprawy zdobycia władzy w państwie. Cała gwałtowność rewolucyjna Hitlera wyraża się w jego rozgłoszonych oświadczeniach. Bojowi jego zwolennicy stali się pewnego rodzaju przyboczną gwardją...”

„Umysłowi jego, ambicjom i woli brak prawdziwej męskości. Jest to człowiek słaby, który chroni się w brutalność, aby pokryć brak siły, zdumiewające słabość, chorobliwy egoizm, pychę bez podstaw. Rysem, któ-

DO KAPIELI UŻYWAJ TYLKO WZMACNIAJĄCE NERWY

MYDŁO Saponinol J. & S. STEMPNIEWICZ-POZNAŃ

Pw 5177-18,85

ry odnajduje się u wszystkich dyktatorów, jest zarozumiałość. Dyktatura jest nie tylko postacią rządów, ale także najpełniejszym wcieleniem zazdrości we wszystkich dziedzinach: politycznej, duchowej, umysłowej. Jak wszystkimi dyktatorami, kierują nim raczej namiętności niż poglądy. Spółob postępowania jego wobec najdawniejszych przyjaciół politycznych, którzy byli mu wierni w niedoli, oraz którym zawdzięcza swą sławę i władzę, można wyjaśnić tylko uczuciem, zadziwiającem chyba tych, którzy nie znają szczególnego usposobienia dyktatorów i ich psychologii, napoly gwałtownej, a napoly bojaźliwej. Jest to zazdrość wobec tych, którzy mu pomogli stać się figurą centralną w życiu politycznym...”

„Bywa, że dyktatorzy dochodzą podstępem i kompromisem do opanowania władzy w sposób legalizowany, ale takie dyktatury są połowiczne i nietrwale”.

KAKAO Fuchso

HOLENDRSKIE-SZWAICARSKIE DROZYZE TANIZY

Przedstawiciel na Poznańskie i Pomorze BR. ZMIDZIŃSKI Poznań, Piekary nr. 5. aw 4178

Za artykuł antykatolicki

Warszawa, 14. 8. (Tel. wł.) Redaktor „Polskiej Wolności” Tadeusz Wieniawa-Długoszewski podczas rozprawy o wydrukowanie w swym tygodniku artykułu Bolesława Kulisa o tendencji zwróconej przeciwko religii katolickiej został skazany na trzy miesiące więzienia, a Kulisa na 2 tygodnie aresztu. (w)

Czy kupiłeś już los 3 złotowy Wielkiej Loterii na Pomnik Wdzięczności

Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu?

Losy nabyć możesz: w Kolekturach i agenturach, w kioskach „Rachu”, w „Orbisie”, w Bankach Ludowych i Rolnikach, w parafialnych miejscach sprzedaży (u ks. proboszczów) awidoczonych plakatami, wreszcie wprost w Komitecie Badowy Pomnika Wdzięczności (Wydział Loteryjny) POZNAŃ, Aleje Marcinkowskiego nr. 21. (Konto P. K. O. nr. 213964.)

Spleśz się, bo ciagnienie niebawem!

zw 10 472-a

DENTOSAN

DAJE BIAŁE, ZDROWE ZĘBY.

NIE NISZCZY EMALJI ZĘBÓW.

PASTA • PROSZEK • ELIKSIR.

W pierwszych 10-ciu latach winna każda matka dziecko swe myć i kąpać tylko za użyciem czystego łagodnego

MYDŁA DLA DZIECI NIVEA

Dziecko będzie jej za to wdzięczne, gdyż zaoszczędzi sobie w przyszłości wiele kłopotów o zachowanie dobrej cery. Mydło Nivea jest wyrabiane według przepisów lekarskich specjalnie dla wrażliwej skóry dziecka.

Cena: Zł. 1.50

Tak oto musicie kąpać się w słońcu i powietrzu!

Przed wystawieniem ciała — suchego, a nigdy mokrego — na działanie promieni słonecznych trzeba się dobrze natrzeć i wymasować

KREM OLEJKIEM NIVEA

Oba środki zawierają — jako jedyne w swym rodzaju — Eucery, ten spacyfik pokrawny naturalnym składnikiem skóry, działający sam w sobie pielęgnująco na skórę. Oba środki zmniejszają niebezpieczeństwo zapalenia słonecznego skóry, oba dają ciału cudowny kolor brzozy — nawet przy zachmurzonym niebie. Krem Nivea działa pozątem w dni upalne przyjemnie i ochładzająco. Olejek Nivea zaś chroni podczas nieszyjącej pogody przed zbyt silnym ochłodzeniem, co łatwo powodować może przeziębienie — wobec czego dana jest sposobność kąpania się w powietrzu, świetle i wodzie też w chłodne i ponure dni letnie.

Krem Nivea: Zł. 0.40 do 2.60 / Olejek Nivea: Zł. 2.00 i 3.50

Wyrób krajowy firmy PEBECO, Sp. Akc. w Poznaniu

P. W. 3371-1183

Pamiętnik życia czynnego

Grono przyjaciół, zmarłego przed kilkoma laty młodego uczonego, docenta uniwersytetu poznańskiego, Teodora Tyca, ogłosiło świeżo drukiem fragmenty jego „Pamiętnika” (Poznań, 1931 r., str. 297). Rzecz warta była wydania, pomijając inne względy, choćby dlatego, że rozłącza przed nami wzruszający obraz wysiłków niezwyklej jednostki, w ciężkich warunkach osobistego i narodowego bytu kształcącej siebie, umysłowo i moralnie, od najwcześniejszych lat po to, by móc spełnić jaknajlepiej to, co na schyłku dni swoich wyraził w ten sposób: „Pracowałem w mem krótkim a wyjątkowym życiu 1. dla nauki historycznej, 2. dla podniesienia poziomu kulturalnego i etycznego w narodzie polskim, 3. dla wzmocnienia i utrwalenia polskości na ziemiach zachodnich”.

Do tego rodzaju celów zmierzała wciąż dusza ś. p. Teodora Tyca, z początku bezwiednie, co się wyrażało w odpowiednich tęsknotach i umiłowaniach dziecka, następnie, w miarę dojrzwania, coraz świadomie, nadając w końcu jego życiu charakter powołania, rzecz można, kapłańskiego i służby ryckiej.

„Pamiętnik” jest streszczeniem dzieł myśli oraz woli jednostki ludzkiej, oddanej całkowicie tym celom. Myśl jest tu nieprzerwanie zajęta sprawami i zagadnieniami z niemi związanymi; wola — nieustannie wyjątkowa w ich kierunku. W tem życiu niezwykle czynnym, zwraca przede wszystkim uwagę wysiłek danej jednostki w zdobywaniu wiedzy oraz praca nad wyrobieniem własnego charakteru i spotęgowaniem ducha. Są to niewątpliwie, zasługi jednostki ludzkiej wobec samej siebie, w tym wypadku wskazujące jej praca na własny pożytek dodawała bodźca i przyswiecała myśl o pożytku innych.

Niestłabnąca żądza poznania rzeczy polskich, — zarówno jak i obcych, celem lepszego zrozumienia własnych — żądza wchłonięcia wyników twórczości narodu naszego, we wszystkich dziedzinach pracy jego ducha w ciągu wieków — odzywa się, co chwila, z kart tego „Pamiętnika”. Podziwem przejąć może ogrom wiedzy, zdobytej w tej mierze przez ś. p. Teodora Tyca, większym jeszcze to, że jej zdobywanie odbywało się od najmłodszych lat celowo, by przeniknąć w tajniki dziejowych kolei Polski, dotrzeć do źródeł ducha narodu, uświadomić sobie jego wartość, niepożyte oraz jego niemoce i zbroczenia, a wszystko to, żeby skutecznie móc pracować dla jego przyszłości.

Najważniejsze, podstawowe zagadnienia bytu polskiego obiegają umysł młodzińca i utrzymują go wciąż w takim napięciu ducha, iż niema możliwości zbroczenia od nich na drogi — czy manowce — zachcianek i fantazji egotycznych, chociaż nieraz zwracał go ku nim pęd młodości oraz wrażliwość natury.

Do wyobraźni ś. p. Teodora Tyca przemówił najsilniej typ Polaka, ryccerza-ascety; charakter jego moralny najbardziej się urabiał na tym wzorze, a stąd wynikała jego postawa wobec siebie samego i względem świata.

Dyscyplina moralna i ideowa, surowe wykonywanie obowiązków, czynny udział w sprawach życia narodowego, niestanna praca nad samym sobą, by sprostać jego dziejowym zadaniom — to dla siebie; dla świata natomiast: wyrozumiałość, dobroć, cierpliwość. Niekiedy coś się buntowało w tym duchu młodym, przedwcześnie obciążonym ciężkim brzemieniem, z powodu trudnych warunków życia, w jakich pozostawał od śmierci ojca — wówczas jakby skarga pokrzywdzonego dziecka wydobywała się z jego piersi udręczonej. „Ledwie trochę podrosł — powiada w 19-tym roku ży-

cia — już wesółość dziecienna ustąpiła przedwcześnie powadze, a gdy teraz znówu trochę jaśniej, swobodniej zaczynam na świat patrzeć, widzę, że jednak lepiej wszystko widzieć w czarnych kolorach, bo łatwiej tak znośić nieszczęście”.

Czasem, pod wpływem tych lub innych doktryn, będących w obiegu, bądź pod wrażeniem własnych przeżyć, — fale sił zaprzecznych uderzały o brzegi jego ducha, budząc w nim niechęć do świata, wymuszając wzgardliwą względem niego postawę.

„Wobec świata należy stać zamkniętym” — zapisuje w „Pamiętniku”. Chłodna powłoka uprzejmej pogardy — to najlepsza jeszcze broń; gdy trochę tylko wnętrza odślonisz, zaraz ci je zabrudzą i splugawią. Jedyna rzecz jest tu, która pomaga: „Pathos der Distanz”.

Takie wszakże i tym podobne, literackie przerwania „nastawienia” — jak dzisiaj powiadają — były wynikiem chwilowego nastroju, nie gruntowały głębiej w jego duchu, miały więc prędko, ustępując miejsca tym, które były w zgodzie z żywą, ciągle doskonałą, treścią jego moralnej natury. Po chwilowym, świadczącym o przeżyciu cierpieniu, zachwianiu równowagi wewnętrznej, duch jego powracał na właściwe, odpowiadające istocie jego stanowiska. Nie było w nim materiału na wyznawcę kultu „ja” własnego, na miłośnika wyrafinowanych subtelności i komplikacji psychicznych, na dyletanta myśli oraz uczuć.

Od rozterek jałowych, od bezpłodnych negacji myśli oraz sofisteryj uczuciowej wolną była dusza ś. p. Tyca, gdyż to wszystko było w sprzeczności z jego sumieniem, z jego wolą, która wszelkie zasoby jego ducha usiłowała wyzyskać na rzecz wyższych celów, jakie sobie stawiał.

Modlił się w duchu, aby w rozterkach szybkiego żywota być zawsze godnym darów trzymany z góry siłą przedwieczną, być zawsze w obfitości i pełni; modlił się — oby niebiaśa nie skąpiły mu swej łaski hojnej a cudotwórczej, która jest rosą duszy. „Daj mi Boże — powtarzał, zmagając się z losem, — zawsze być naczyniem pełnym rosy, pozwól abym mógł mieć szczęście dawania i krzewienia siły, abym koło siebie czuł błogosławieństwo Twej łaski, z której dopiero poza bytowaniem przyziemnym wyrasta prawdziwe życie” (str. 181).

Żeby stać się tem „naczyniem, pełnym rosy”, by rozlewać ją nazewnątr i krzewić siłę dobroczynną dokoła siebie, nie ustawał w pracy nad samym sobą, rozwijał i wzmacniał w sobie „człowieka wewnętrznego”, korząc się w proch przed wyższą potęgą bytu. W takim trudzie, nie tracąc czasu i sił własnych na sprawy próżne i znikome, przeżył całe krótkie życie swoje, dając wytrwale do tego typu Polaka, jaki ukochał w dziejach naszych, w najbardziej twórczych narodu naszego chwilach. Nie czynił tego z myślą o chwale własnej, lecz dlatego, że taki gatunek Polaka uważał za najniezbędniejszy dla zachowania bytu ojczyzny, dla rozwoju i wyzyskania jej mocy duchowych.

Z tych, między innymi, powodów, na życie jego, mało znane szerszemu ogółowi chciałem zwrócić uwagę tych sfer, które, podobnie jak autor „Pamiętnika”, żyją troską o przyszłe losy Polski.

Niektórzy skłonni są mniemać, jak o tem świadczy wstęp do wydawców, że w pamiętniku tym krystalizuje się typ nowy Polaka przyszłości. Nie mam wielkiego zaufania do tego rodzaju abstrakcyjnych istności z dodatkiem przymiotnika „nowy”, i nie wiem jakie szczególniejsze cechy charakteru duchowego ś. p. Teodora Tyca mają wyobrażać tego „nowego Polaka przyszłości”? Wiem tylko o tem, że

tu mamy sposobność poznać żywą jednostkę ludzką, reprezentującą bardzo dodatni typ Polaka, typ, którego wartość dla życia naszego narodu, jak była w przeszłości wielka, tak samo jest nią dzisiaj i będzie w przyszłości.

W typie tym zawarte są przymioty umysłowe oraz moralne, które decydują o płodnej przyszłości (stara polska: „cność”) polskiej. To jest najważniejsze!

Niech mi wolno będzie to, co napisałem z powodu „Pamiętnika”, poświęcić pamięci posła Felicjana Niegolewskiego, mego przyjaciela, zmarłego na progu Polski zmartwychwstałego. Ś. p. Felicjan Niegolewski był opiekunem ś. p. Teodora Tyca i od niego dowiedziałem się poraz pierwszy o niezwykłym uzdolnieniu i szlachetności charakteru tego młodzieńca.

Oby pamięć o jednym i o drugim była zawsze przytomna wśród duchów pokrewnych!

Władysław Jabłonowski.

Z Stronnictwa Narodowego

Zblewo, pow. starogardzki.

W niedzielę, dnia 9 bm., odbyło się zebranie sprawozdawcze Stron. Narodowego, którego przebieg był nader imponujący. Przewodniczył ks. prob. Zakryś. Jako pierwszy przemawiał p. poseł red. Matłoz. Podczas przemówienia na sali było tak cicho, że można było usłyszeć oddech poszczególnych słuchaczy, a gdy mówca od czasu do czasu powiedział mocniejsze słowo, przerywano przemówienie hucznymi oklaskami. Następnie przemawiał p. poseł Szturmowski, który omawiał położenie gospodarstwa. I to przemówienie przyjęto ze serdecznym aplauzem. Rzut oka na salę, przekonał referentów, że audytorjum jakieś inne, że Zblewo odmłodziło. I rzeczywiście młodzi bodaj przewyższali liczebnie weteranów, a zachowywali się tak spokojnie, że policjant, gdyby nie potrzebował pisać, o czem się mówiło, mógłby spokojnie oddać się drzemce. W dyskusji przemawiał obózny O. W. P., p. Wyczyński, który zapewniał starsze społeczeństwo, że o kat.-nar. Polskę O. W. P. walczyć będzie aż do zwycięstwa. Następnie przemawiał p. Fr. Warczak, który wyraził uznanie i zaufanie pp. posłom, poczem serdeczne przemówienie wygłosił ks. prob. Zakryś. Zaśpiewaniem „Boże coś Polskę” zakończono.

Stara Kiszewa, pow. kościerski.

W dniu 9 bm. posłowie Stronnictwa Narodowego zapowiedzieli wiec sprawozdawczy. Publiczność tłumnie popłynęła na salę, by wysłuchać sprawozdań posłów Szturmowskiego i red. Matłozka. Zebranie zagali poseł Szturmowski. Przewodnictwo objął ks. proboszcz Kręcki. Obok przysidjym przy innym stoliku zasiadł wójt miejscowy p. Łacki i st. posterunkowy Nowiński. Pierwszy zabrał głos poseł Matłoz, zaznaczając, że będzie mówił o położeniu państwa, przytaczając szereg faktów, obrazujących naszą gospodarkę państwową. Ze w państwie jest niedobrze, stwierdził to na zebraniu posłów sanacyjnych w dniu 1-go sierpnia pułk. Sławek, mówiąc, iż państwo znajduje się w „opresji”. Kiedy poseł Matłoz zaczął przytaczać cyfry, na co wydawano pieniądze ze skarbu państwa, jak wzrastały długi i obciążenia podatkowe na głowę ludności w okresie rządów „sanacyjnych”, wówczas bez najmniejszego powodu posterunkowy Nowiński ogłosił, iż rozwiązuje wiec sprawozdawczy. Na sali powstało ogromne oburzenie. Poseł Matłoz stwierdził, że posterunkowy Nowiński uczynił to bezprawnie, ale Stronnictwo Narodowe jest stronnictwem ładu i poszanowania porządku, wobec tego prosił, usilnie o uspokojenie się i rozejście.

Okrzykami na cześć Wielkiej Polski, Romana Dmowskiego i odśpiewa-

niem pieśni „Nie rzucim ziemi” zakończono to rozwiązane zebranie. Nieuzasadnione rozwiązanie wiecu i uniemożliwienie posłom narodowym złożenia sprawozdania otworzyło oczy nawet najbardziej zaślepionym. Podobne kneblowanie ust posłom narodowym do reszty zabija już i tak bardzo nikłe wpływy „sanacyjne” na Kaszubach. Wiść o rozwiązaniu wiecu rozniosła się szybko po okolicy, wywołując oburzenie i przyczyniając się walnie do rozwoju Stronnictwa Narodowego, pobudzając energiczniejsze jednostki do pracy narodowej.

Z procesu grudziądzkich wywrotowców

Prokurator wnosi dla 16 oskarżonych o kary ciężkiego więzienia od 5 do 8 lat

Grudziądz, 13 sierpnia.

W środę, dnia 12 bm. prokurator Baszkowski jako oskarżyciel publiczny w procesie komunistów grudziądzkich zanalizował w kilkogodzinnej przemówieniu niebezpieczną dla państwa robotę oskarżonych, w przemówieniu swem p. prokurator wykazuje, że oskarżeni, jako najmiłośnicy bolszewicy dążyli do wywołania anarchii, aby na gruzach ustroju dotychczasowego zaprowadzić w Polsce taki stan rzeczy, jaki panuje w Rosji sowieckiej. Rozpoczynając od Żyda Rozenka i współoskarżonego Burskiego, który przybył z Rosji, gdzie żona jego była komisarzem bolszewickim, stwierdza oskarżyciel publiczny, że pod sąd przybyli na Pomorze nie jako ideowcy, raczej jako płatni agenci, którzy, mając jedynie osobisty interes na oku, pragnęli tu wypłynąć za wszelką cenę, choćby drogą rewolucji poprzez morze krwi własnych rodaków. Na wiecach i tajnych zebraniach w Grudziądzu, wyszukując kryzysu gospodarczego, tudzież przez zarzucenie swych macek na teren koszar wojskowych, siewcy anarchii i bezwładu przygotowywali obałamuconych do „wyjścia na ulicę” z tym skutkiem, że podjudzeni bezrobotni pozwolili się sprokocować, stawiając na ulicy opór władzy bezpieczeństwa. Przewinienie oskarżonych jest ciężkie, dla tego żąda p. prokurator dla 16 oskarżonych kary ciężkiego więzienia od 5—8 lat, pozostawiając ustalenie winy reszty oskarżonych względnie wymiar kary sądowi. Po przemówieniu obrońców przewodniczący sądu zamknął rozprawę z tem, że wyrok ogłoszony zostanie w przyszły piątek, dnia 14 bm.

Przed przemówieniem oskarżyciela publicznego przemawiał w charakterze rzeczoznawcy p. Mitlerer, insp. urzędu śledczego w Toruniu. Powołując się na treść wyroku z procesu komunistów w Sosnowcu, znawca stwierdził, że na Pomorzu tylko w Grudziądzu istniał oddział P. P. S.-owicy, a to ze względu na charakter przemysłowy miasta. Działalność oddziału grudziądzkiego była wybitnie komunistyczna. Znanca zna niektórych oskarżonych, jak Burskiego i Szczepkowskiego z dawniejszych czasów; brat Szczepkowskiego np. służy w armji czerwonej; on zaś, będąc jeszcze w Miawie, witał w roku 1920 z zapalem wkraczające do tego miasta hordy bolszewickie. X.

„Nowa Zorza”.

Pożyteczny ten miesięcznik, redagowany w duchu katolickim i narodowym przez ks. Marcelego Dziurzyńskiego, ukazuje się w Krakowie, ul. Powiśle 12. Prenumerata półroczna zł. 2.50. Zeszyt lipcowy zawiera m. in. następujące ciekawe artykuły: „Czego nam przedewszystkiem brak?” — „Jacy to z Polaków czcicie Marji!” — „Czy bojkot Żydów godza się z nauką katolicką?” — „Zgubne skutki dyktatur dla narodów i Kościoła”. — Bardzo ciekawa kronika polityczna i społeczna i t. d.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Z tajników organizacji koniczynkarzy

„Co twoje — to moje! A co się stało mojem, tego już nie odbierzesz”

Na terenie naszego miasta grasuje z powodzeniem zorganizowana szajka, która w zuchwały i podstępny sposób ograbia napotkanych ludzi nieostrożnych, szczególnie zaś przyjezdnych ze wsi gospodarzy. Są to tak zwani „koniczynkarze”. Namówiwszy przyjezdnego gospodarza, do partyjki w koniczynkę, wciągają go do swoich lokali, których jest niestety dość dużo i tam grają z nim w karty, przyczem zręcznie „dopomagają losowi”, tak że kmiotek, który tymczasem zapalił się do gry, ani się spostrzega, jak wychodzi z pustą kieszenią. W szajce tej istnieje coś jakby „organizacja pracy”. Jedni wyczekują na upatrzone ofiary przed dworcem, bankiem, kościołem, starostwem, na ul. Św. Marcina, na Placu Świętokrzyskim, na St. Rynku itd. Placówki, umiejętnie rozrzucone, pracują sprężysto i posługują się własną sztafetą. Posterunek taki zagaduje przyjezdnego, jakąś informacją lub drobną przysługą wkłada się w jego zaufanie, bada go zręcznie, po drodze uprzedza jakoś współników namawia na szklankę piwa którą sam „funduje”, wreszcie zapoznaje z kompanją. Gdy tylko oszuści wyczują, że ofiara ma forszę, obłudnie przestrzegają przed złodziejami, nawet wykazują z pośród siebie takich, przed którymi

należy mieć się na baczności. „Jakże tu nie korzystać z rad doświadczonych i życzliwych ludzi” — myśli sobie przyjezdny mieszkaniec poczciwej wioszczyny — i rozrzewniony sam funduje kolejkę. Po przełamaniu ostatnich lodów przyjezdny czuje się już jakby między dobrymi sąsiadami. Z przyjemnością przygląda się rozpoczętej przez świeżo poznanych towarzyszy, tak niby dla zabicia czasu, grze w koniczynkę, względnie tak zwane blaszki. Wreszcie sam bierze udział, to wygrywa, to przegrywa, w końcu już tylko się „odegrywa”. Gdy już wszystko przegrał (a bywają częściej grubsze sumy), sprytni oszuści jakos znikają niepostrzeżenie i nie wracają już. Dopiero powoli nasuwają się przypuszczenia, że ci dobrzy ludzie to niewątpliwie szajka podłych złodziei.

W taki sposób utracił znowu przeszło 1000 zł pewien gospodarz z powiatu chodzieskiego. Koniczynkarzy już nie zdolano przylapać. A nawet choćby policja była jeszcze złapała jednego lub dwóch z nich, to już pieniądze byłyby przedtem poszły w kurs pomiędzy złodziejską brać i ofiara tak czy owak byłaby swą przysługą z metami wielkomięjskiemu przypłaciła niewiele mniejszą ofiarą z gotówki. (z)

Co się spaliło

Aresztowano podpalacza własnej zagrody

W nocy na 10 bm. powstał pożar w zagrodzie p. Bruzi Antoniego w Kaje-wie pow. pleszewskiego. Spaliła się stodoła, chlew, zboże oraz maszyny rolnicze wartości 7800 zł. Poszkodowany jest ubezpieczony. Przyczyny pożaru nie ustalono dotychczas.

W dniu 10 bm. powstał pożar w zagrodzie p. Dembskiego Idziego w Mikorzynie pow. kępińskiego, gdzie spaliła się stodoła, dwie szopy, 28 wozów żyta, 4 wozy pszenicy, 3 wozy owsa, około 2 wozów jęczmienia oraz maszyny rolnicze. Strata wynosi 10400 zł. Poszkodowany jest ubezpieczony. — Również i tu nie ustalono dotychczas przyczyny pożaru.

W dniu 12 bm. spaliła się stodoła chlew, część tegorocznego żniwa oraz narzędzia rolnicze p. Ossowskiej Józefy w Starem pow. wyrzyskiego. Strata wynosi 7000 zł. Poszkodowana jest ubezpieczona. Zachodzi podejrzenie o zbrodnicze podpalenie. Śledztwo w toku.

W zagrodzie p. Cegły Jana w Świn-kowie pow. krotoszyńskiego spaliła się stodoła, chlew oraz sprzęty domowe. Dochodzenia ustaliły, że pożar powstał od pieca. Całą szkodę, około 5000 złotych, pokrywa ubezpieczenie.

W Charkowie pow. gnieźnieńskiego spalił się stóg żyta p. Adolfa Bäka. — Strata wynosi 5000 zł, którą pokrywa ubezpieczenie. W sprawie przyczyn pożaru toczą się dochodzenia.

W dniu 10 bm. powstał pożar w zagrodzie p. Walentego Krysia w Stanie-wie-Odbudowanej pow. koźmińskiego. Spaliła się stodoła, siano i zboże oraz maszyny rolnicze. Strata wynosi około 10000 zł. Poszkodowany jest ubezpieczony bardzo nisko. Dochodzenia ustaliły, że pożar powstał od samozapalenia się siana.

W Słońsku pow. inowrocławskiego spaliła się stodoła i śrutownik ręczny p. Małgorzaty Czerniejewskiej. Strata wynosi 1000 zł. Pożar powstał od iskier, ułatniających się z komina.

W majątności Ostrowo pod Janikowem pow. inowrocławskiego powstał pożar w domu Ernesta Feila. Spalił się sufit oraz część belkowania. Strata wynosi 500 zł. Ogień powstał wskutek wadliwego komina.

W dniu 9 bm. spalił się stóg żyta p. Wachowiaka Jana w Miradzu pow. strzelińskiego, ubezpieczony na sumę 1400 zł. Przyczyny pożaru nie ustalono dotychczas. Dochodzenia w toku.

W sprawie pożaru u Arendta Karola w Kołodziejewie pow. mogileńskiego dochodzenia wykazały, że ogień wznieśli wioćczy, nocujący w niezamkniętej stodole. — W sprawie pożaru u Vohra Jakóba w Podniewie pow. mogileńskiego ustalono, że poszkodowany sam podpalił swą zagrodę. Podpalacza oddawiono do Sądu Grodzkiego w Mogilnie. (z)

KALENDARZYK

Piątek, 14 sierpnia 1931.

Słońce: wschód 4,32; — zachód 19,21; — długość dnia 14 godz. 49 min
Księżyc: wschód 4,51; — zachód 0,58; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 10 st. C., pochmurno, wiatr zachodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 745 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa puls 13 st. C., najniższa plus 10 st. C. Ilość opadu 10 mm.

Przewidywania pogody na sobotę: W dalszym ciągu bez zmian, nieznaczne ocieplenie.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Wczoraj — 0,07 m.; dziś — 0,08 m. Kal. rzk.: Euzebjusz; jutro Wniebowzięcie N. M. P.

Kal. słow.: Dobrowoj; jutro Jaclaw Św.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, St. Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka 27 Grudnia, ul. 27 Grudnia 18. — Apteka K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ulicy Nowej.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ulica Kra-szewskiego 12.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha, nar. Niegolewskich.
Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.
W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tarutejsze.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Tow. Powstańców i Wojaków im. ks. Ignacego Skorupki.** Z okazji 11-tej rocznicy zgonu ks. Ignacego Skorupki odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. o godz. 9 m. za duszę śp. patrona naszego jak i wszystkich zmarłych członków w kościele O. O. Zmartwychwstańców. Po nabożeństwie odbędzie się o godz. 11 w lokalu zebrań p. Kasprzaka przy ul. Kilińskiego akademja z odsłonięciem tablicy pamiątkowej zmarłych członków. — Na powyższą uroczystość zaprasza zarząd wszystkich druhów, członków, rodziny po zmarłych druhach i wszystkich sympatyków naszego towarzystwa.

— **Przedstawienie żołnierskie.** W niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 14 urządzi 58 p. p. z okazji „Święta Żołnierza” uroczyste przedstawienie w kinie „Słońce”. Wezmą w niem udział wszyscy żołnierze 58 i 57 p. p. Wyświetlony zostanie wspólny film „Quo Vadis”, oraz film z przebiegu uroczystości „Dziesięciolecia 14 dyw. piech.” w Biedrusku. Przedstawienie poprzedzi okolicznościowe przemówienie. — Przygrywa orkiestra 58 p. p.

— **Powstańcy i Wojaacy, Poznań-Śródmieście.** Ogólna zbiórka w niedzielę, 16 bm. o godz. 5.30 rano przy ul. Grobla, naroznik Wielkie Garbary, skąd wyjazd do Kórnik autobusami.

— **Ze Związku Podoficerów Rez. Ziemi Zach.** Ostre strzelanie konkursowe Związku, wyznaczone na dzień 15 bm., nie odbędzie się i zostało przełożone na termin późniejszy. Data strzelania zostanie ponownie ogłoszona.

— **Wycieczka do Lubinia, Racota i Kościana.** Polskie Tow. Krajoznawcze, Oddział w Poznaniu (M. Focha 18, tel. 71-52) urządzi jutro (święto Wniebowstą-

pienia N. P. M.) wycieczkę do Lubinia, Racota i Kościana. Odjazd o godz. 8.20 rano z dworca głównego, powrót o godz. 21.54. W programie zwiedzenie m. in. kościołów: pobenedyktynskiego z 15-go w. w Lubiniu, fary w Kościanie oraz pałacu w Racocie. Pieszej drogi ogółem 7 km. Bilet kolejowy 7,60 zł. Zbiórka w hallu dworca głównego. Goście mile widziani.

— **Wenta na św. Łazarzu.** W ostatniej chwili przypomina się, że Komitet Wystawy Misyjnej urządzi wenta, która odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. na dziedzińcu IV szkoły wydziałowej przy ul. Berwińskiego. Organizatorzy imprezy przygotowują liczne niespodzianki, m. in. loterie fantowa, strzelanie do tarczy, zabawę dla dzieci itd. Przygrywać będzie orkiestra. Czysty zysk przeznacza się na cele wystawy misyjnej. Początek o godz. 14-tej.

— **Koncert orkiestry 17 p. ul. w Puszczykowie.** W sobotę dnia 15 i w niedzielę dnia 16 bm. odbędzie się w Puszczykowie, w ustronnym pięknym ogrodzie p. Mandlowej koncert świetlanej orkiestry t. zw. złotych ułanów z Leszna pod mistrzowską batutą kapelmistrza por. Dzidka. Koncert 17 p. ul. w ogrodzie p. Mandlowej zdobył już sobie uznanie gości, zdających tłumnie co niedzielę do Puszczykowa. Kto w nadchodzące święta, w sobotę i w niedzielę, chce spędzić czas w miłym i radosnym nastroju, niechaj bez względu na pogodę podąży do Puszczykowa, aby przy dźwiękach doborowej orkiestry zaczerpnąć nieco witamin dla duszy i serca.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Zamknięcie ul. Grudzieńca.** Z powodu rozpoczęcia prac kanalizacyjnych przy ul. Grudzieńca — przy skrzyżowaniu ul. Nad Wierzbakiem i ul. Kościelnej — zamknięto ul. Grudzieńca dla ruchu publicznego z dniem 6 bm. na przeciąg około 30 dni.

— **Wylowienie topielca.** W dniu 11 bm. wylowiono w Wisły pod Bydgoszą, zwłoki mężczyzny, lat około 25—30. Denat nie był ubrany, jest wzrostu około 1,60 m, brunet. Tożsamość jego nie ustalono dotychczas. (z)

— **Z targu.** Dnia 14 b. m. na placu Sapiieżymskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 4,00—4,20 zł; masła mleczarskiego 4,20—4,40 zł; twarogu 0,80—1,20 zł; mendel jaj 1,35—1,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 28—30 gr; za mięso: 1 kg sianiny świeżej 2,00 do 2,40 zł; słoniny wędzonej 2,60—2,80 zł; wieprzowiny 2,00—2,60 zł; wotowiny 1,60 do 2,80 zł; cielęciny 1,60—2,80 zł; skopowiny 2,40—3,20 zł; koziny 1,40—1,60 zł; smalcu 2,00—2,60 zł; za drób: 1 para kurecząt 3,00—5,00 złotych; kura 3,50 do 6,00 zł; perlica 3,00—4,00 zł; kaczka 3,00 do 5,00 zł; gęś 8,00—11,00 zł; para gołębi 1,60—1,90 złotych; królik 3—4 złotych; za ryby: 1 kilogram karpia 4,40—4,80 zł; lina 2,40—3,20 zł; okonia 2,00—2,40 zł; karpas 3,20—4 zł; białych ryb 0,80—1,60 zł; 1 kg węgorka 4,40—4,60 zł; 1 kg sandacza 4,60—5,00 zł; 1 kg leszcza 3,00 zł; 1 kg suma 4,00 zł; 1 kg szczupaka 3,60—4,40 zł; Za ryby śnięte płacono 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg młodych ziemniaków 8—10 gr; cebuli 0,70—1,00 zł; szpinaku 40 groszy; 1 kg jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 złotych; pęczek rzodkiewek 10—15 gr; główka zielonej salaty 5—10 gr; rabarberu 20—30 gr; 1 kg młodej fasoli 30—50 gr; gł włoskiej kapusty 15—30 gr; białej 20—40 gr; modrej 40—70 gr; 1 mendel ogórków 15—20 gr; 1 kalafior 0,20—0,80 zł; wiązka młodej do 1,00 zł; renklodów 0,80—1,00 zł; mirabeli 1,20 zł; pomidorów 30—40 gr; groszku w strączkach 70 gr; czarnych jagód 60—70 gr; 1 kg. wisien 1,00—1,40 zł; 1 mendel ziel. orzechów 0,80—1,00 zł; 1 kg jabłek 40—80 gr; 1 kg gruszek 0,30—0,80 zł; grzyby: 1 kg. borowików 1,20—1,40 zł; pieczarek 1,00—1,40 zł; 1 kg. maślaków 1,00—1,20 zł; 1 kg. kurków 0,80—0,90 złotych; rydłów 2,00—2,40 zł; sowy, serojadki i inne grzyby 80 gr; mendel raków 0,50—2,00 zł. — Ruch bardzo ożywiony. — Ceny bez znaczniejszych zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— **Nagły zgon.** Wczoraj na terytorjum kościelnym Matki B. Bolesnej na Łazarzu zmarł nagle na udar serca śp. Feliks Maszyński, zamieszkały przy ulicy Śniadeckich, Zwłoki oddawiono do kostnicy szpitala miejskiego. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Na Rynku Łazarskim ujęła policja niejakiego Stefana Tundera, zamieszkałego przy ul. Kościelnej 30 w chwili, gdy zamierzał dokonać kradzieży kieszonkowej. — Ofiarą złodziei dworcowych stała się wczoraj przyjezdna z Francji Marja Lega, której skradziono walizkę z odzieżą wartości 330 zł. — Do cukierni p. Zaremby (Górna Wilda nr. 51) włamali się złodzieje i skradli 40 płyt gramofonowych, 40 butelek wina i większe ilości czekolady, łącznej wartości 1065 zł. — Do mieszkania p. Edmunda Horowskiego (Marsz. Focha 96) wtargnęli złodzieje i skradli większe ilości bielizny męskiej i damskiej, 6 metrów materiału na ubranie, razem wartości 500 zł. — 20 funtów pierza, walizkę i narzędzia stolarskie, łącznej wartości 300 zł, skradziono p. M. Rybczyńskiej przy ul. L. Rzepeckiego

Przy bladej, szarawo-żółtej cerze, przegastych oczach, złem samopoczuciu, zmniejszonej chęci do pracy, ogólnym przygnębieniu, ciężkich snach, bólach żołądkowych, ucisku mózgowym i chorobliwym podnieceniu zaleca się pić przez kilka dni zrana naczco szklankę wody gorzkiej „Franciszka-Józefa”. Żądać w aptekach i drogerjach. nw 5054

nr. 19. — Z mieszkania p. Janusza Piskorskiego (St. Rynek 8) skradziono aparat fotograficzny z przyborami, wartości tysiąc złotych. (z)

JARMARKI

— **Osieczna, Jarmark** na konie, bydło, świnię, produkty rolne i towary kramarskie odbędzie się we wtorek, dnia 18 bm.

— **Strzałkowo.** Jarmark ogólny odbędzie się w środę, dnia 19 bm. Spęd inwentarza żywego dozwolony.

— **Pobiedziska.** Jarmark ogólny odbędzie się w środę, 19 bm. Spęd bydła i trzody chlewnej z miejscowości wolnych od zarazy — dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Morasko.** (Na rzecz kaplicy.) Komitet budowy kaplicy urządzi w niedzielę, 16 bm. wielką zabawę (wieniec) w parku dworskim w Morasku. Czysty dochód przeznacza się na ukończenie budowy przybytku Bożego.

— **Murowana Goślina.** (Z Tow. Przemysłowego.) Tut. Towarzystwo Przemysłowe urządzi w nadchodzące święto Matki Boskiej Wniebowzięcia (w sobotę 15 bm.) skromną zabawę towarzyską w położonym w śródmieściu ogrodzie p. Reformatora. Na program imprezy składają się koncert w ogrodzie i rozmaite gry o premje, wieczorem zaś zabawa taneczna na sali. O liczny udział sympatyków i bratnich towarzystw z okolicy uprasza Zarząd.

— **Wolsztyn.** (Apel Okręgowy Powstańców i Wojaków.) Okręg 14 Zw. Tow. Powst. i Wojaków zwołał apel okręgowy do Wolsztyna. Po nabożeństwie odbył się raport, który przyjął od komendanta okręgu drh. W. Nowaka delegat Związku por. rez. Hoffmann. Po raporcie przystąpiono do zawodów o mistrzostwo i strzelanie o łańcuch wędrowny. Po ukończeniu zawodów podejmował Zarząd Okręgu swoich druhów smaczny żołnierskim obiadem, wydanym bezpłatnie. łańcuch wędrowny przypadł Towarzystwu w Przemęcie. Mistrzem okręgu został drh. Marciniak z Kaszczoru. Pierwsze miejsce w zespole uzyskali Rakoniewice. Znaczna poprawa wyników w stosunku do lat poprzednich świadczy o racjonalnej i intensywnej pracy w szeregach powstańczych. Mimo szczyplych środków jakimś okręg rozporządza, przeprowadzono apel sprawnie i ku ogólnemu zadowoleniu członków a to dzięki obowiązności swych druhów oraz poparciw ze strony społeczeństwa. (wh)

— **Śrem.** (Jubileusz Tow. Przemysłowców.) Tow. Przemysłowców w Śremie obchodził w niedzielę, 16 bm. sześćdziesięciolecie swego istnienia. Dzień ten uświetniono długim szeregiem lat znojnęj pracy nad podtrzymaniem i rozwijaniem ducha narodowego, nad szerzeniem oświaty i wiedzy zawodowej nad propagandą i obroną przemysłu polskiego. Obchód 60-lecia będzie bardzo uroczysty ze szczególnie bogatym programem. Udział w obchodzie wezmą wszystkie organizacje i towarzystwa miejscowe, jako też delegacje bratnich towarzystw z innych miast.

— (Akcja przeciwyżdowska.) Śremowi grozi bardzo poważnie zalew żydowski. — Przybyły przed kilku miesiącami Żyd Dykierman spotkał się z przyjęciem wcale miłym i teraz słyszy się często smutne wieści o dalszym napływie żydostwa. — Prawdopodobnie jedna kamienica w Śremie jest już w rękach żydowskich. Miejscowa placówka Młodych O. W. P. w poczuciu niebezpieczeństwa żydowskiego zorganizowała akcję przeciwyżdowska. — (Ze Zw. Podoficerów Rez.) W ubiegłą niedzielę Podoficerowie Rez. obchodzili swe doroczne święto, połączone z ostrym strzelaniem. Najlepsze strzały oddali druhowie Wański i Szymaniak.

Pleszew

Agencję Kurjera Poznańskiego przejmuje z dniem 1 września r. b. p.

Henryk Heyducki

skład artyk. szkolnych i biurowych

Pleszew, Rynek 7.

Zamówienie oraz przedpłatę na wzesień i dalsze miesiące, prosimy uskuteczniać odtąd tylko u p. Heyduckiego. Powyższa agencja przyjmuje abonament i ogłoszenia po cenach oryginalnych bez żadnych dopłat.

Dostawa jeszcze tego samego dnia.

— (Kolonje letnie.) Gimnazjalna drużyna harcerska im. Przemysława spędziła podczas obecnych wakacji dwa tygodnie pod namiotami w Dębnie w Wielkopolskiej Szwajcarii. Drużyna harcerska przy szkole powszechnej urządziła kolonję pod Dolskiem. Kierował kolonjami p. Janeczek, kierownik szkoły. (c)

— * **Nowe miasto n. W.** (Zbrodnia starca.) W dniu 10 bm. 66-letni Diersch Bronisław zadął gwałt 9-letniej Joannie J. — Wdrożono śledztwo. (z)

— * **Trzemeszno.** (Z Rady miejskiej.) Zeszłego tygodnia odbyło się posiedzenie Rady miejskiej wraz z Magistratem w sprawie likwidacji powiatu mogileńskiego. Przeważająca większość zebranych wyraziła zdanie, iż Wydział Powiatowy i Sejmik powinny czynić starania o utrzymanie powiatu, gdyż Trzemeszno kroków żadnych w tej sprawie nie poczyni. Ogólny nastrój był ten, iż lepiej byłoby należeć do powiatu gnieźnieńskiego, a podobno całe obywatelstwo miasta Trzemeszno jak i okolice podziela to zdanie. Przeważają przy tym względy na komunikację i inne dogodności, których od Magistratu spodziewać się nie można.

— (Pożar.) W dniu 11 bm. przed południem przy młóceniu wybuchł pożar na majątku Kruhowo, własność p. Alfreda Jankowskiego. Spaliła się parowa młocarnia i stóg żyta. Maszyna była zabezpieczona w Tow. Poznańsko-Warszawskim, stóg zaś nie był ubezpieczony. Ogólna szkoda wynosi około 20 000 zł. (W.)

— * **Pakość.** (Zaczadzenie.) W dniu 10 bm. znaleziono w mieszkaniu p. Stranża Jana nieżywą służącą jego, 18-letnią Anielę Chojnacką. Lekarz stwierdził śmierć wskutek zatrucia się gazem. Nie jest ustalone, czy zachodzi samobójstwo lub nieszczęśliwy wypadek. (z)

— * **Klecko.** (Kradzież.) W nocy na 12 bm. skradziono p. Pierańskiemu Władysławowi większą ilość wódek, win, cygar i papierosów, wartości 650 zł. (z)

— * **Szamotuły.** (Zawody sportowe.) W niedzielę, dnia 9 bm. odbyły się doroczne igrzyska sportowe, zorganizowane przez K. S. „Szamotuły” przy licznych udziałach zawodników. Na program składały się: bieg kolarski i bieg na przełaj o puchary wędrownie, oraz zawody w piłkę nożną i pokazy lekkoatletyczne, wykonane na miejskim stadionie. Mimo nieodpowiednich warunków terenowych — z powodu opadów deszczowych — wyniki osiągnięte w zawodach były zadowalające.

— (Reorganizacja Kas Chorych.) Wskutek reorganizacji kas chorych przewidziana jest likwidacja Powiatowych Kas Chorych w Szamotulach, Międzybóże i Czarnkowie i utworzenie na wspomniane trzy powiaty jednej Kasy Chorych z siedzibą centrali w Szamotulach. W związku z powyższym ma nastąpić redukcja personelu.

— (Dożynki.) W niedzielę urządzono w ogrodzie hotelu Sundmanna staraniem Kółka Włościanek tradycyjne dożynki, które wypadły efektownie.

— (Święto Młodych.) W niedzielę, 16 bm. nastąpi na uroczystym zebraniu przyjęcie 150 kandydatów z I. kursu miejscowej placówki Młodych O. W. P. na członków i udekorowanie miedzycykami. Przy tej okazji odbędzie się zjazd wszystkich placówek z tutejszego powiatu. (op)

— * **Zbąszyń.** (Sprzedaż przymusowa.) Przed niedawnym czasem ogłosił tut. komornik sądowy 12 osobnych ogłoszeń sprzedaży żniwa na pniu w gminie Piotry w powiecie nowotomyskim. Na termin sprzedaży nie stawili się licytujący, wobec czego sprzedaż odbyć się nie mogła tak, że p. komornik, nie chcąc, aby zboże zmarzło, musiał kazać je skosić i schować do stodoł. Jest to objaw i dowód wielkiego zubożenia.

— (Łazienki.) Miasto tutejsze, liczące przeszło 6 000 mieszkańców, mające duże jezioro zbąszyńskie około 3 000 morg i rzekę Obrę, nie posiada od przeszło 3 lat łazienek, gdzieby publiczność miała sposobność wykąpania się. Były pieniądze na wszystkie inne zbyteczne rzeczy, lecz niestety nie było środków na postawienie rzeczy tak potrzebnej, jak łazienki rzeczne. Na ten temat wiele się mówi. (zt.)

Z POMORZA

— * **Chełmno.** (Z Rady miejskiej.) Dn. 7 bm. odbyło się posiedzenie Rady miejskiej pod przewodnictwem p. dr. Dąbkowskiego. Dekret p. wojewody o zawieszeniu w urzędowaniu p. burmistrza Zawackiego przyjęto do wiadomości. Przyjęto do wiadomości ustanowienie delegata rządowego dla miasta w osobie p. referendarza Skapskiego. Cenę za gaz, wodę i prąd podwyższono o 10 gr na metr sześcienny na rzecz funduszu bezrobotnych. Sprawozdanie z rewizji kas miejskich przyjęto do wiadomości.

— (Z życia organizacyjnego.) W niedzielę, 9 sierpnia br. odbyło się zebranie miesięczne Tow. Męczyn Katolickich, na którym aktualny referat na temat: „Zadanie Polski w dobie obecnej” wygłosił ks. wikary Patuszyński. Sztandar dla Towarzystwa będzie w tym miesiącu gotowy. Poświęcenie nastąpi 20 września br. Diecezjalny wydział Akcji Katolickiej przyjął statut tutejszego Tow. Męczyn Katolickich jako statut wzorowy dla wszystkich bratnich Towarzystw w diecezji.

— (Odpust.) W niedzielę, 9 bm. odbył się w Dźwierzynie doroczny wielki odpust Przemienienia Pańskiego. Liczne rzesze pątników przybyły z dalszych nawet

stron. Nabożeństwa trwały od 8 rano do godz. 2. Porywające kazanie na cmentarzu wygłosił krasomówczy kaznodzieja ks. prob. Chylarecki z Ryńska. (mg.)

Bacność Powstańcy i Wojacy I Okr.

Zbiórka celem wyjazdu na apel okręgowy do Kórniku w dniu 16 b. m. (niedziela) o godz. 5.30 rano przed dworcem głównym w Poznaniu. Odjazd koleją o godz. 6 do Gądek. O godzinie 6.45 zbiórka w Gądkach przed stacją i odjazd własnymi środkami lokomocyjnymi bezpłatnie do Rogatki na szosę Poznań—Kórnik.

O godz. 7 marsz 3 kl. dla zawodników od Rogatki do Rynku Kórnickiego. Po marszu dojazd reszty członków do Elektrowni w Kórniku. O godzinie 8.30 wyjazd całego Okręgu do Kórniku. O godz. 9 msza św. w Kórniku. Po mszy św. zbiórka i odmarsz do defilady na rynku kórnickim. Po defiladzie odmarsz zawodników na strzelnicę Bractwa kurkowego w Kórniku oraz na boisko sportowe przed „Zwierzyniec”.

Na boisku zawody: bieg 100 mtr., rzut granatami, skok w dal i strzelanie z broni małokalibrowej. Kierownik całości — komendant I Okręgu por. rez. Gniatczyński, kierownik techniczny dh. Jan Laube — komendant Towarzystwa Kórnik.

O godz. 15 wielka zabawa ludowa w Zwierzyncu połączona ze strzelaniem o wartościowe premje i loteria fantowa oraz gry towarzyskie. Bezpłatne zwiedzenie Zamku w Kórniku. Śniadanie, obiad i kawa dla członków bezpłatnie. Powrót autobusami wzgl. koleją. Udział każdego członka obowiązkowy.

Ojciec Kopernika

W kościele św. Jana w Toruniu wisi portret ojca słynnego naszego astronoma, Mikołaja Kopernika, starzego, który był mistrzem rzeźnickim. Toruński cech rzeźnicki święcił ostatnio 600-lecie swego istnienia i ze słuszną dumą przypomniał, że do grona dawnych swych członków należał przed wiekami i ojciec najgenialniejszego astronoma. Zajmująca jest historia tego cechu, który należał do najstarszych w Polsce, ma niezwykle cenne pamiątki i zabytki, przechowywane pieczołowicie w muzeach toruńskich. Fotografie tych zabytków zdobią barwny artykuł, opowiadający dzieje toruńskiego cechu rzeźnickiego w ostatnim (45) numerze „Ilustracji Polskiej”.

Ten sam numer przynosi barwny feljton p. t. „Polonia” przepływa krąg polarny”, opowiadający o podróży turystycznej tego największego okrętu pasażerskiego do fjordów Norwegji. Piękne zdjęcia, wykonane przez uczestnika tej podróży, są prawdziwą ozdobą numeru. Zajmujący jest również feljton p. t. „Wakacje w Jastarni”, na baczność uwagę zasługują zdjęcia z okropnej katastrofy kolejowej pod Białymstokiem. Uzupełnieniem pięknego i bogatego numeru są artykuły pomniejszych, mnóstwo zdjęć, ilustrujących najważniejsze wypadki doby ostatniej w kraju i zagranicą, wreszcie zwykle dział stałe, jak odcinek powieści, zajmująca nowela, mody, bajka dla dzieci, humor, rozrywki umysłowe i t. p. Cena numeru wynosi zaledwie 45 gr.

Ciekawe wyścigi samochodowe

Automobilklub Wielkopolski zwołał w ub. środę w lokalach klubowych specjalną konferencję prasową, na której p. red. Chrzanowski i Broniarz obszernie informowali przedstawicieli pism poznańskich i zamiejscowych o przygotowaniach do dwudniowych wyścigów samochodowych na torze w Ławicy. Dowiedzieliśmy się więc, że wyścigi traktowane są bardzo poważnie i że nie zapomniano o drobnostkach nawet, któreby usprawniły całość zarówno gdy chodzi o zawodników, jak i publiczność. Poczyniono więc starania, aby udogodnić jak najbardziej dojazd do Ławicy. Od Mostu Teatralnego kursować będzie znaczna ilość autobusów, a pociąg osobowy, wyjeżdżający z Poznania o godz. 15.15, będzie znacznie powiększony. Na torze samym stoją do dyspozycji publiczności wygodne trybuny siedzące i stojące, oraz bufety, a nie jest wykluczone, że uruchomiony będzie również totalizator, co w znacznym stopniu wzmogłoby zainteresowanie poszczególnym wyścigiem. Program wyścigu

torowego w Ławicy przewiduje start wozów w kilku klasach, zależnie od pojemności cylindrów, przyczem wozy podzielono na rasowe i zwykłe. W połączeniu z wyścigami motocykli, przypuszczać należy, że będzie to impreza, która potrafi zadowolić najwybredniejszą publiczność, a zarazem da nam możliwość zapoznania się z umiejętnościami naszych kierowców. Konkurencja zapowiada się bardzo ciekawie, bo udział wzięć członkowie A. W., kierowcy amatorzy i kierowcy zawodowi. Zgłoszeń wpłynęło już przeszło 30 do wyścigów samochodowych, do motocyklowych zaś stanie liczba nieco mniejsza. Ujrzymy na torze wszelkie marki samochodowe fabryk europejskich i amerykańskich. Zważywszy bardzo ciekawą i nietrywającą trasę wyścigu, oczekiwać należy wielu emocyj i zaciętej walki. Zwycięzcy poszczególnych wyścigów otrzymają cenne nagrody (wystawione w firmie Nowakowski i Synowie), ufundowane przez organizatorów, dalej przez „Poznańsko-Warszawskie Tow. Ubezpieczeń”, przez „Vestę” i firmę „Oświecim-Praga”. Dla kierowców zawodowych przewidziane są nagrody pieniężne. Wspomnieć trzeba jeszcze o długości trasy, która wynosi, zależnie od klasy, 10 względnie 15 okrążeń toru, przyczem start i meta znajdują się będą na prawem skrzydle trybuny głównej, aby kierowcy mogli na prostej przy finiszu rozwinąć większą szybkość, a zarazem mieli możliwość zahamowania maszyny przed pierwszym zakrętem. Widzimy więc, że przygotowania do wyścigów przeprowadzone są z całą starannością i że organizatorzy zabiegają usilnie, aby impreza w oba dni, 15 i 16 bm., wypadła jak najlepiej. Znając olbrzymie zainteresowanie publiczności poznańskiej sportem samochodowym, przypuszczać należy, że zarówno w sobotę, jak i niedzielę zbiorą się na torze ławickim tysiączne rzesze widzów. (a)

SPORT

Hokej na trawie

„Warta” I — „Lechia” I spotkają się w sobotę 15 o godz. 9.30 na boisku przy stadionie miejskim w rozgrywce o mistrzostwo Polski.

Lekka atletyka

Czescy lekkoatleci osiągnęli na zawodach w Pradze świetne wyniki, mimo przemęczenia zawodami w Pardubicach. Korejs ustalili nowy rekord w skoku o tyczce 401.5 cm, w skoku wwyż Horak i Paliszek 186 cm Douda ustalił rekord w kuli rzutem 15.35 m.

Piłka nożna

„Poznań” — „Polonia”, spotkanie o wejście do kl. A odbędzie się w niedzielę o godz. 11 na boisku „HCP”.

Różne

K. S. „Unja” w Swarzędzu obchodzi jutro dziesięciolecie swego istnienia. W programie msza św., zebranie uroczystościowe w „Hotelu Polskim”, mecze piłki nożnej, tenisowe. Wieczorem zabawa taneczna.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: N. N. 10 zł. — L. S. w pewnej intencji 2 zł. — Leonarda Tomaszewska zamiast kwiatów na trumnie śp. Stelli Foorsterówny 10 zł. — Władysława Foorsterówna 5 zł. — Rutowska z podziękowaniem za otrzymane ła-

Przez szybkę

Bulka za grosz

Co jakiś czas ludzkość zmuszona jest do t. zw. przewartościowania pewnych wartości. Tempora mutantur, a wraz z nimi zmienia się często wartość i znaczenie pewnych słów, pewnych symboli.

Sanacja — kiedyś znaczyło uzdrowienie, awans dla pułkownika, to była kiedyś szarża generała — dziś teka ministerjalna; zamiast „tani” — mówiło się „jak barszcz”, albo — „bulka za grosz”; zamiast niemądra oszczędność — oszczędzanie zapalek.

Sam pamiętam, jak nasza gospodyni na studenckiej kwaterze mówiła o nas:

— O tak! Panowie są bardzo oszczędni — rubel na raz, zapalka na dwa razy!

A dziś, proszę państwa, co to jest rubel? Nic, rzecz bezwartościowa, miraż, poprostu — fiume! A zapalka? Chciałbym mieć monopol zapalczyński! Złoty interes.

Dziś już nikt nie powie, że oszczędzanie zapalek, to dowcip! Dostaje nawet listy, w których ludzie skarżą się, że w pudełkach jest wiele zapalek

ski z prośbą o dalszą opiekę 2 zł. — Marja Kosicka w pewnej intencji 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1896 zł.

Na chleb św. Antoniego: E. B. z prośbą o polepszenie zdrowia narzeczonej 5 zł. L. S. w pewnej intencji 1 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 117 zł.

TEATRY

— * **Z Teatru Polskiego.** Pełna czaru i świeżości, uroczą komedia „Roxy”, której wszystkie dotychczasowe przedstawienia wypełniły widowię Teatru Polskiego rozentuzjasmowaną publicznością, darzącą frenetycznymi oklaskami sztukę i jej wybornych wykonawców, ukaże się w piątek, sobotę i niedzielę bieżącego tygodnia.

Wielką atrakcją „Roxy” jest występ gościnny wybitnie utalentowanej, obdarzonej wymarzonymi warunkami zewnętrzными artystki Teatru im. Juliusza Słowackiego w Krakowie p. Jadwigi Zaklickiej, o której z zachwytem mówi dziś cały Poznań.

W przyszłym tygodniu p. Zaklicka opuszcza Poznań, z jej wyjazdem „Roxy” ustąpi całkowicie z afisza.

— * **Z Teatru Nowego.** Dzisiaj, dnia 14 bm. oraz w dni następne kapitalna komedia muzyczna Joachimszona pod tyt. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”, której interesująca, pełna dowcipu i pomysłowa fabuła, w połączeniu z efektywną muzyką znanego kompozytora filmów dźwiękowych Spolianskiego, wywołuje co wieczór burzę oklasków ze strony licznej i rozbawionej publiczności. Świetną obsadę tworzą pp. Jedyńska, Piaskowska, Sroczyńska, Bystrzyński, Mazanek, Kaden i inni. Oryginalne dekoracje pomysłu p. Al. Kobrynia. Kapelmistrz p. Br. Kubik.

W sobotę, dnia 15 bm. odbędzie się drugie przedstawienie komedji „Jak stać się bogatym i szczęśliwym” we „Dworze Huggera” o godz. 10.30 wiecz., a w razie niepogody o godz. 4 po południu, zamiast o godz. 10.30.

Przybywa do Poznania w swej wędrowce po Polsce, uniwersalny lekarz na smutki i zmartwienia, prawdziwy siewca humoru Kazimierz Krukowski, który ma tę cudowną właściwość, że już na sam jego widok ludziska śmieją się do łez, zwłaszcza, że jest to człowiek, który na wszystkie dolegliwości życiowe i polityczne wynalazł prawdziwe antidotum: „Jak się nie ma, co się lubi — to się lubi, co się ma!” Kazimierz Krukowski wystąpi w sobotę, 22 b. m., o godz. 11 w teatrze „Słońce” i zaprezentuje szereg najnowszych „przebojów” swego repertuaru. Oprócz znakomitego artysty w sobotnim wieczorze w „Słońcu” udział przyjmą ulubienica stolicy, popularna „vedetta” Morskiego Oka — słynna pieśniarka Irena Carnero, która wykona szereg piosenek swego bogatego repertuaru oraz popularny piosenkarz i kompozytor Adam Rapacki. Część choreograficzną przedstawi świetna tancerka W. Włodarczykówna. Ceny biletów najniższe: już od 2 zł. Zainteresowanie ogromne! Bilety rozchwytywane w składzie cygar p. Szejbrowskiego — ul. Gwarna 20. Tel. 56-38. zw 10 498

Teatr Polski

DZIŚ — „Roxy”.
Sobota, 15. 8. „Roxy”.
Niedziela, 16. 8. „Roxy”.
Poniedziałek, 17. 8. „Roxy”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Sobota, 15. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Niedziela, 16. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Poniedziałek, 17. 8. „Jak stać się bogatym i szczęśliwym”.
Początek o godzinie 8 wieczorem.

polamanych, że pudełka nie są porządnie napełnione, że czasem znajduje się tylko trzecią część tej ilości zapalek, która być powinna. I ludzie zamiast zapalek używają przez oszczędność zapalacza do gazu.

Albo bulka! Tak się dawniej mówiło lekceważąco — bulka za grosz! A teraz? Proszę mi pokazać wartość bardziej stałą, bardziej ustabilizowaną? Może marka niemiecka, albo dolar amerykański? Widzieliśmy co się niedawno działo z markami, a ten sam los może spotkać dolary. A bulka?

Był czas, że centnar pszenicy kosztował sześćdziesiąt złotych, a wtedy za bulkę płacono się pięć groszy. Teraz pszenica kosztuje osiemnaście złotych, a bulka też pięć groszy. No, proszę mi pokazać większą stałość przekonań?

Coprawda nie umiałbym wytłumaczyć, dlaczego bulki nie tanieją, ale skoro tak jest i nic na to nie poradzę, mogę tylko powiedzieć — oszczędzajmy zapalki, składajmy oszczędności do banków, zwaloryzowane w bułkach.

Dopóki nie nastąpi nowe przewartościowanie wartości i bulki nie stanęją! X. A wery.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KURA W Z. U. P.-ie!

Komórki do wynajęcia — Prosimy do stołu — Eldorado — Czy ma pan referencje — Król i minister — Rewolucja pałacowa — Jedzcie ciastka!

Warszawa, 12 sierpnia.

Dnia 9-go sierpnia w prasie stołecznej ukazało się ogłoszenie Zakładu Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych (Z. U. P.) datowane 7-go tegoż miesiąca, w którym czytamy:

„... że w oznaczonym przez Zakład terminie, t. j. do dnia 10-go lipca r. b. wpłynęło 1344 podań o wynajęcie 202 mieszkań w domu dla pracowników umysłowych w Warszawie, przy ul. Mickiewicza nr. 27 na Żoliborzu, oraz że „... o wynajęcie 220 mieszkań w domu dla pracowników fizycznych” wpłynęło w oznaczonym terminie t-y-l-k-o (przyp. autora) 139 podań.

A zatem sfery robotnicze nie wypełniły kontyngentu i 81 (wyraźnie ośmdziesiąt jeden) mieszkań robotniczych pozostało bez reflektantów.

Co to znaczy?

Czyżby w Warszawie głód mieszkaniowy był zaspokojony? Nie, gdyż w mieszkaniu t. z. „inteligentkie” wpłynęło aż 1344 podania, a więc dziesięć razy więcej. Teraz będzie się przydziałać mieszkania robotnicze pracownikom umysłowym i w tym właśnie celu ukazało się wspomniane ogłoszenie.

Nie zamierzam polemizować z akcją budowlaną Zakładów Ubezpieczeń umysłowych, gdyż po pierwsze bardzo dużo już na ten temat napisano, a po drugie dział Kultury i Sztuki służy innym celom. Otóż z tego właśnie kulturalnego punktu widzenia pragnę oświetlić fenomen mieszkaniowy.

Mieszkania są. Wybudowane według najnowszych wymagań wiedzy budowlano-społecznej w milionowej stolicy, naszpikowanej jak zajac słoniką, barakami dla bezdomnych i niepodobną znaleźć 220 rodzin robotniczych któreby zechciały za życia poznać rajskie słodycze, jakie im ofiaruje Z. U. P. Dobry król Henryk IV marzył o tem, by włożyć kurę do garnka każdemu ze swych poddanych. Rolę króla francuskiego wzięł na siebie w Polsce minister pracy i opieki społecznej. Kura w Z. U. P.-ie pachnie aż miło, lecz 81 biesiadników zawiodło. Czyżby ludzie nie mieli gustu do tych smakolejków?

Rzecz się wyjaśni, gdy zerknijemy na warunki najmu mieszkań w żoliborskim Eldorado.

Domy Zakładów Ubezpieczeń buduje się, jako lokatę kapitału ubezpieczeniowego. Muszą więc zapewnić odpowiednie oprocentowanie, tudzież terminową wpłatę tych rat. A zatem, składając podanie o przydział mieszkania, należy złożyć odpowiednią kaucję, równą kilkumiesięcznej stawce komornego, nadto złożyć dowody co do wysokości miesięcznego zarobku, referencje „osób znanych i dobrze kandydata znających”, dalej wypełnić czterostronicową deklarację, wymagającą całego mnóstwa szczegółów, dotyczących osoby kandydata, jego rodziny oraz osób materialnie z nim związanych.

Pominąwszy trudności techniczne wypełnienia wszystkich formularzy, których, nawiasem mówiąc, tak panicznie się boją nietylko pracownicy fizyczni, — strona finansowa tych mieszkań przedstawia się bardzo ciężko. Prostu przewyższa możliwości płatnicze naszego pracownika, zarówno fizycznego, jak i umysłowego. Sytuacja mieszkaniowa przeciętnej rodziny robotniczej wyłania się ze statystyki miejskiej, która wykazuje, że przeciętnie wypada w Warszawie ponad pięć osób na jedną izbę mieszkalną. W czasie powszechnego spisu ludności w r. 1922 ujawniono, że są w stolicy mieszkania, w których jedną izbę zajmuje ponad dwadzieścia osób! Na tem polega tragedia.

Najpilniejszą tedy potrzebą było w owym czasie zwiększenie ilości mieszkań. Jakoś odgrywała i odgrywa nadal rolę drugorzędna.

Nie wkładajmy kury do garnka człowiekowi, który nie ma na codzień kawałka chleba. Za te piękne mieszkania trzeba płacić, bo za wszystko na tym świecie się płaci. Na to niema rady. Tutaj nie poradzi ani Henryk IV, ani minister pracy i opieki społecznej.

Rzeczywistość zdarła zasłonę z chimery mieszkaniowej. Najpierw przeżyliśmy rewolucję „pałacową” spółdzielni mieszkaniowych. Każdy urzędniczy, zarabiający kilkadziesiąt złotych mie-

sięcznie lakomili się na „własny domek z ogródkiem”. Domek musiał mieć hall, living room, parlor, dining room, ileś tam sypialni, łazienek, pralni, słowem niemal tyle ubikacji, co nieszczęśliwy car rosyjski tytułów książęcych. Taki domek zakrojony na miarę angielskiego cottage'u „zarzynał”, mówiąc po warszawsku, swego posiadacza. To też zanim został wykończony, nierzadko kilkakrotnie zmieniał właściciela, aż wreszcie nastąpiła rewolucja pałacowa, to znaczy, że pałac przechodził do rąk tych, którzy mogli sprostać ciężarom finansowym.

Teraz historia się powtórzyła, z tą różnicą, że robotnik warszawski wykazał więcej przezorności, niż warszawski inteligent. Rozum, prosty rozum wziął u niego górę nad snobizmem „warszawiaczka - przyjemniaczka”.

Myliłby się, kto by sądził, że robotnik warszawski jest tak mało kulturalny, że nie dba o to jak mieszka, że niepotrzebne mu jest mieszkanie z własnym (pardon) klozetem, że niepotrzebne jest mu piękno w mieszkaniu. Przyznam, że z wielką przyjemnością urządzam sobie corocznie wędrowki w Wielkim Tygodniu po warszawskiej dzielnicy robotniczej. Z prawdziwą satysfakcją przyglądam się jak w najędźniejszym, walącym się drewnianym myją okna, szorują podłogi, wieszają czystuśkie ubrane firanki, doniczki spowijają w bibułki... Gdyby robotnik warszawski miał na to, zawsze mieszkanie jego lśniłoby czystością. Ale nie ma i nie z własnej winy.

Warszawska Spółdzielnia Mieszkaniowa buduje specjalnie mieszkania robotnicze. Zebrano tam nader ciekawy materiał obserwacyjny. Typ mieszkań jest jednaki. Kuchnia mieszkalna i pokój. Oczywiście t. z. „wszystkie wygody”. Projektujący pragnęli, by w kuchni sypiali dzieci, zaś w pokoju starsi.

Rzeczywistość podkreśliła ten pogląd. Wszyscy mieszkają w kuchni. Pokój spełnia rolę „salonu”, mówiąc po miejsku lub, jeśli sięgniemy do tradycji chaty ludowej, izby „białej”. Tu zgromadzono wszystkie skarby rodzinne. Bardzo ubożuchne, ale skarby. Jest to niewątpliwie przejaw kultury duchowej, zamilowania do tradycji.

Cheć pracować dla dobra tego ludu, trzeba było zamiast brać wzory obce, zamiast przeszczepiać na nasz grunt nawyki mieszkaniowe angielskie, czy tresurę robotnika niemieckiego, do których robotnik polski nie jest w stanie się przetrząść duchowo i nie może im sprostać finansowo (ça coutel) trzeba było powtarzać zwiększyć przedewszystkiem ilość mieszkań, i czynić to jak najforsowniej. To była może najpilniejsza potrzeba... Pałaca.

Gdy zgłodniały tłum paryski wznosił groźne okrzyki pod oknami królowej, ta zapytała czego chcą?

— Chleba! Nie mamy chleba!

— Nie macie chleba? — zafrasowała się dobra Pani, — jedzcie ciastka!

Warszawskiemu robotnikowi, też zaofiarowano francuskie ciasteczko. I to z kremem. Cóż kiedy także podsunęto dyskretnie rachuneczek, równie słony, jak słodkiem miało być ciasteczko. Podrapał się w głowę, podlubał w nosie i... 81 ciasteczek zostało na lacy.

Teraz znowu będziemy budowali dla odmiany domy drewniane. Może tym razem się uda. Może uparty polski robotnik zrozumie nareszcie, że pragniemy jego dobra...

A może prościej, zamiast kury Henryka IV, zaofiarujemy mu wieś Piatomkinowską?...

Qui vivra verra!

Dr. Lech Niemojewski

Pisma nadesłane

„Świt”. Pisemko Kółka literackiego „Świt” gimn. żeński, im. M. Konopnickiej w Inowrocławiu. Treść: Od Redakcji — Kage: „Ewolucja psychiczna Kasprowicza” — „Pomnik Kasprowicza” — Kujawianka: „Obrazki z życia Kasprowicza” — R. Gerlecka: „W jesienny wieczór” — „Pieśń o brzasku” — M. Plucińska: „W dwutysięczną rocznicę urodzin Wergilijusza” — R. Gerlecka: „Staropolskie wyobrażenia o kobietach” — Kronika literacka — Odpowiedzi Redakcji.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z najnowszych badań polonistycznych. Była asystentka katedr polonistyki, dr. Zofja Mianowska ogłosiła w wydawnictwach Poznańskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk rozprawę o arjańskim poecie w XVII. Zbigniewie Morsztynie. Autorka przedstawia dotychczasowy stan badań nad poetą, opowiada jego życie, wreszcie analizuje twórczość poetycką, dzieląc ją na grupy: żołnierską, ziemiańską, wiersze miłosne, religijne i refleksyjne, okolicznościowe, przekłady. W zakończeniu zajmują się stylem i wersyfikacją i dowodzi, że Morsztyn jest przedewszystkiem lirycznym o uczuciowym stosunku do rzeczywistości. Renesansowa czy arjańska prostota jego wierszy religijnych jest wybitnym kontrastem do poezji katolika Miaskowskiego. Rozprawa napisana jest spokojnie, z umiarem i motywacją w sąsiedztwie i zapowiada w autorce nowy talent badawczy na polu tak bardzo badań potrzebującym (T. Gr.)

Z BOJÓW BOHATERA ODSIECZY WIENSKIEJ

Z ogromnym zainteresowaniem bierzemy zawsze do ręki nowy zeszyt „Przeglądu Historyczno-wojskowego”, służącego istotnie nauce i to w dziedzinie szczególnie ważnej dla pełnego odzwierciedlenia przeszłości. Zeszyt ostatni, (rocznik III, tom IV, zeszyt I) przynosi wstępny źródłową pracę dr. Czesława Chowańca, kustosa Biblioteki Polskiej w Paryżu, p. t. „Wyprawa Sobieskiego do Mołdawii w roku 1686”. Autor, który zainteresowania swe poświęcił Sobiescianom, zajmuje się tu fragmentem udziału Rzeczypospolitej w wojnie Ligi św. z Turcją u schyłku XVII w. Praca wykazuje, że autor opanował tak kopolityczną, jak i wojskową część zagadnienia. Pierwszej — według wyznania autora — patronował prof. Konopczyński, drugiej gen. Kukiel. Drugą pracą zeszytu jest szkic Jana Zbigniewa Pachciańskiego p. t. „Ułani polscy pod Hohenlinden na tle działań legionu polskiego (3. XII. 1800)”. Po Miscellaneach, w dziale „Artykuły dyskusyjne i polemiki” mjr. dr. W. Lipiński zamieszcza „Kilka uwag nad dziejami wojskowości polskiej do XVI w.”. Autor nie zna niestety, ostatniej literatury przedmiotu (prawo rycerskie i jego związek z wpływami feudalnymi). W dziale recenzyj schodzą się ze sobą poznańscy, bądź jako recenzenci, bądź recenzowani. Interesujący dział kronikarski (winien być przez czasopismo otaczany szczególną troską!) wspomina m. i. o listopadowym numerze „Tęczy”. (zw)

TEATR

Co zamierza „Burgtheater”? Z Wiednia piszą nam: Dyrektor słynnego ongi Burgtheatru, dr. Antoni Wildgans znany pisarz sceniczny, ogłosił zarysowy program przyszłego sezonu. Wynika zń, że w pierwszym rzędzie będzie kultywowany repertuar klasyczny, który był zawsze najmocniejszym atutem „Burgu”. Sam Goethe zajmie kilka wieczorów mianowicie wystawiony będzie „Faust”, i to obydwie części, dalej „Tasso”, „Ifigenja”, i „Goetz von Berlichingen”. Zamierza też dyr. Wildgans uczcić 70-lecie Artura Schnitzlera, znanego pisarza wiedeńskiego, wystawiając jego sztukę „Der junge Medardus”. Poza tem będzie grał Burg sztuki ze swego żelaznego repertoaru, którego utrzymanie uważa za najważniejszą część swej działalności, oraz premjery bieżące, lecz w niewielkiej liczbie. (tr)

MUZYKA

Muzyka i sport. Z Warszawy piszą nam: Pisałem niedawno, w związku z wystawą sportowo-turystyczną w domu Baryczków, że polski Komitet Olimpijski urządza wystawę przedmiotów sztuki, mających powędrować na wystawę do Los Angeles z okazji Olimpiady, która odbędzie się tam w roku 1932. Obecnie Komitet Olimpijski rozpisuje, w związku z tą Olimpiadą, konkurs muzyczny. Utworem konkursowym jest hymn, skomponowany na orkiestrę, złożoną ze zwykłych instrumentów. Ma to być hymn Igrzysk Olimpijskich. Trzy najlepsze prace będą nagrodzone: pierwsza — medalem złotym, druga — srebrnym i trzecia — brązowym. Hymn wyróżniony stanie się własnością Międzynarodowego Komitetu Olimpijskiego. Bliższe szczegóły konkursu będą ogłoszone we wrześniu. (mw)

OCHRONA ZABYTKÓW

Cmentarzysko łuzyckie. Z Torunia piszą nam: W Łązynie, pow. toruńskiego, znajduje się ciekawe cmentarzysko łuzyckie. Groby obstawione kamieniami, zawierają urny ze spalonymi kośćmi ludzkimi. W każdym grobie znajduje się też naczynek, w jakim umieszczono pokarmy dla zmarłych. Na ślady tego cmentarzyska, pochodzącego z okresu kilkuset lat przed Chr., natrafiano już kilkakrotnie przy różnych robotach ziemnych. Obecnie rozpoczęto roboty wykopaliskowe na szerzą skalę. Kieruje nimi dr. Waga. (oz)

STO LAT TEMU

ODWRÓT GEN. DEMBIŃSKIEGO

Każdy z bieżących dni przynosi jakieś wspomnienie, każdy prawie jest stuletnią rocznicą jakiegoś ważnego wydarzenia. Bo przecież sto lat temu przed stu laty waży się losy, chyłące się już ku klęsce powstania listopadowego.

Pierścień wojsk nieprzyjacielskich coraz bardziej zaciska się wokół stolicy. Dowódcy powstania coraz mniej mają nadziei, na stanowisku wodza naczelnego coraz częściej zmieniają się generałowie. Akurat sto lat temu Rząd Narodowy waha się w wyborze wodza, aż w dniu 15 sierpnia tłum, burzący się i niespokojny o losy stolicy, przedstawia się na salę obrad Rządu, domagając się szybkiej decyzji. Wybór pada na generała Małachowskiego, a po trzech dniach buława przechodzi w ręce generała Krukowieckiego.

Poprzednikiem Małachowskiego był znów generał Dembiński, który, po bohaterstwie przedarciu się z Litwy, otrzymał zgodnie z wolą ludu buławę. Na krótko, bo nie więcej niż 60 godzin ją dzierżył.

Ambienny ten i zdolny oficer, jak pisze o Dembińskim prof. Tokarz, został w czerwcu przydzielony, jako doradca do gen. Giełguda maszerującego na pomoc powstałemu litewskiemu. Nie odznaczył się tam jednak, dopiero po rozdzieleniu całej siły zbrojnej na trzy oddziały, z których każdy na swoją rękę miał się przedostawać do Królestwa. Nie udało się to ani Giełgudowi, ani Chłapowskiemu, których oddziały zmuszone zostały do przekroczenia granicy pruskiej i przez Prusaków rozbrojone. Natomiast Dembiński dopełnił pomyślnie tego zadania.

Oddział Dembińskiego liczył, według prof. Tokarza, 3726 ludzi, a składał się z piechoty na koniach, siedmiu szwadronów jazdy, sześciu dział i zwykłej piechoty.

Z Kruszan wyrusza Dembiński 10 lipca i przesuwa się wzdłuż prawego skrzydła rosyjskiego. W Gruzdzach zmienia kierunek, idzie na wschód, robijając po drodze drobne oddziały nieprzyjacielskie i zdobywając ceną dla siebie broń i amunicję. W Poniewieżu, po rozbiciu tamtejszego garnizonu, zostaje złożona narada wojenna, na której zdecydowano obejść Wilno od wschodu, przedzierając się przez obsadzone silnie oddziałami rosyjskimi tereny.

W pogoń za oddziałem Dembińskiego wyrusza oddział gen. Savoiniego. Szesnastego lipca oddział ten dogonił Dembińskiego pod Owantą i tu słoczo krwawą walkę. Tegoż jeszcze dnia doszło do bitwy pod Malatami i dopiero dojdzie oddziału do Inturek i spalanie za sobą mostu oswobodziło go od naporu ścigających. 17 lipca rozbija Dembiński oddział rosyjski, stacjonujący w Podbrodziu, przyczem oprócz broni i amunicji zdobywa łabor saperów. To pozwala mu na zbudowanie mostu na Wilży i przekroczenie jej 20 lipca dochodzi oddział do Smorgoni, następnego dnia do Krewy, skąd forsownym marszem do Iwja. Pod Zboiskami przechodzi przez Niemen po moście, zbudowanym przez saperów. Pościg Savoiniego przestaje być teraz groźny, ale nową trudnością jest przedarcie się przez linię wojsk stojących przed nim. Na szczęście załoga Słonima cofnęła się sama, a Dembiński wzmacnia swój oddział przez przyjęcie 250 powstańców słonimskich. Po przebyciu Szczary dochodzi do Zelwy, a stąd przez Izabelin do puszczy białowieskiej.

Szczęście służy nadal Dembińskiemu, udaje mu się ująć pogoni Savoiniego, ominąć załogi Brześcia i Białegośluku, wreszcie przerwać łańcuch rosyjski i dojść do Bugu. Stąd droga była już mniej niebezpieczna i w dniu 3 sierpnia ludność Warszawy owacyjnie witała wracający z Litwy oddział. Ale tuż zanim ciągnęła niepotrzebna już na Litwę armia rosyjska. Nie napotykać nigdzie oporu szła do Królestwa. T. K.

Książki nadesłane

Irena Zarzycka: „Kłamstwo”. Warszawa 1931. Tow. Wydawnicze „Rój”.

Witalis Makewski: „Fragmenty z pamiętnika”. Zebrał T. Stumberk-Rychter. Włocławek 1931.

Stanisław Helsztyński: „Sonety Inowrocławskie”. Inowrocław 1931. Odb. z „Dziennika Kujawskiego”.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Horoskopy finansowe

B. minister, p. Hipolit Gliwiec, który świeżo powrócił z Paryża, udzielił „Gazecie Handlowej” wywiadu na temat naszych horoskopów finansowych. Czytamy w tym wywiadzie (G. H. nr. 182) m. in., co następuje:

„Widziałem się z całym szeregiem wybitnych przemysłowców francuskich, którzy ze szczerem zdumieniem stwierdzili, że w czasie, gdy byli przekonani, iż załamanie się marki niemieckiej, a nawet zachwianie się funta szterlingów — odbije się niekorzystnie także i na walucie polskiej, mimo to waluta ta przecież nie drgnęła i żadnych trudności w transakcjach nią nie mieli. Dla wielu z nich było to zupełną rewelacją i sądzić należy, że po pewnym czasie i po formalnym załatwieniu sprawy niemieckiej — ogólna uwaga świata kapitalistycznego skieruje się na Polskę”.

Horoskopy finansowe Polski, oceniane z punktu widzenia bankiera, są więc niezłe. O innych kryteriach oceny naszej sytuacji finansowej i jej widoków na przyszłość chwilowo mówić nie będziemy, ograniczając się wyłącznie do rozważań natury ściśle gospodarczej.

Otóż, wydaje się nie ulegać wątpliwości, że znaczna poprawa położenia finansowego przyniosłoby powrót na rynek pieniężny owych setek milionów złotych bądź to tezauryzowanych, bądź też ulokowanych w bankach zagranicznych. Jak wiadomo, w samej 2-giej połowie 1930 r. suma kapitałów, wycofanych w powyżej przedstawiony sposób z obrotu, wyniosła 300 milionów złotych. Ponieważ ruch wycofywania wkładów z banków polskich trwał nadal również i w r. 1931, należy przypuszczać, że suma kapitałów — uciekinierów wzrosła bardzo znacznie.

Ucieczka kapitałów z banków polskich tłumaczyła się obawą przed ujemną reakcją przewidywanych, a obecnie już dokonanych wypadków niemieckich, po których spodziewano się zdolności nadwyżnienia, a nawet podważenia podstaw, na jakich opiera się waluta i bankowość polska. Kapitaliści — dezertjerzy nie uświadamiali sobie różnic zachodzących między strukturą finansową Rzeszy Niemieckiej i Polski.

Tak np. nie uświadamiali sobie, że sam stosunek wkładów bankowych do obiegu w Polsce w porównaniu z tym stosunkiem w Niemczech, przemawia na naszą korzyść. I tak, w Niemczech przy ogólnej sumie wkładów w bankach w wysokości ok. 20 miliardów marek, obieg banknotów wynosi tylko sześć miliardów marek, t. j. 30 proc. wszystkich wkładów. W Polsce zaś wkłady wynoszą obecnie w związkowych bankach akcyjnych mniej niż 700 milj. złotych, w czasie, gdy obieg banknotów wynosi 1.250 milj. zł, czyli: gdy obieg przekracza prawie o 80 proc. pełną ilość wkładów w bankach. Świadczy to jasno o tem, że bankom naszym w przeciwieństwie do banków niemieckich znacznie łatwiej jest upłynnić odpowiednie kapitały, potrzebne do sprostania swoim zobowiązaniom.

Przykład powyższy, — jako jeden z licznych jemu podobnych, — świadczy o dalekosięgającej, a na naszą korzyść przemawiającej różnicy między strukturą finansową Rzeszy i Polski. Obecnie, gdy przeżyliśmy próbę ogniową wytrzymałości naszych finansów, istnieje uzasadniona nadzieja, że dolary tezauryzowane w szkatułkach i pieniądze polskie ulokowane w bankach zagranicznych powrócą na krajowy rynek pieniężny, zasilając wydatnie skromny rezerwuwar gotówkowy.

Przewóz a zniżka cen

W okresie pamiętnej akcji obniżki cen rynku wewnętrznego, prowadzonej przez ministerstwo przemysłu i handlu, ze sfer przemysłowo - kupieckich został wysunięty postulat, by rząd przyczynił się aktywnie do przeprowadzenia przez siebie akcji, drogą obniżenia jednego z ważniejszych elementów ceny, jakim jest koszt transportu towarów. Jak wiemy, zabiegi owe spełzły na niczym, wobec niedopuszczalności wypowiedzenia Polskich Kolei Państwowych w eksploatację deficytową.

Jednakowoż, mimo, że P. K. P. w porównaniu z kolejami środkowo i zachodnio - europejskimi wytrzymują w zupełności porównanie, nie należy twierdzić, by żadnych już zmian w układzie istniejących stosunków nie można było przeprowadzić. Chociaż wpływ z przewozu towarów są niższe u nas niż za granicą zarówno na 1 km. sieci (w tys. zł Polska 60,0; Austria 106,0; Czechosłowacja 83,2; Francja 62,4; Niemcy 133,4; Rumunia 33,2 i Z. S. R. R. 87,9), jak i na 1 tonno/km. (w groszach Polska 4,4; Czechosłowacja 8,4; Francja 13,0; Niemcy 8,5; Rumunia 7,9 i Z. S. R. R. 6,7), to jednak żadne argumenty nie zdołają przeważać faktu, że istniejące taryfy są mimo wszystko za wysokie wobec dzisiejszej osłabionej siły płatniczej kupiectwa i konsumenta.

Aczkolwiek treścią niniejszego artykułu ma być analiza taryf towarowych, nie sposób pominąć milczeniem wpływów za przewóz podróży, które, mimo wyższego poziomu taryfy od kosztów eksploatacji, dały w roku budżetowym P. K. P. 1929/30 straty 29,9 milionów złotych, skutkiem szerokiego stosowania zniżek w rodzaju 50 proc. dla wszystkich urzędników państwowych i 75 proc. dla wojskowych. Ponieważ zaś dochód brutto za przewóz osób wyniósł w 1930 roku ponad 350 milionów złotych, zatem w tym zakresie bezdeficytowa eksploatacja ruchu pasażerskiego zależna jest od ewentualnego zmniejszenia rabatu ulgowego dla urzędników i wojskowych o 8 i pół proc.

Odmienna sytuacja panuje w zakresie taryf towarowych. Dochód brutto 1. miljarda złotych rocznie za przewóz towarów (1930 r. milj. zł 936,9) spoczywa głównie na obrotach wewnętrznych zarówno pod względem obrotu wagonowego jak i pieniężnego. Na przeciwny dzienny obrót wagonów 15-tonowych w Polsce w wysokości 14.924 wag., przypada do przewozu w kraju 9.911 wag., do wywozu za granicę 3.187 wag., na wóz od kolei zagranicznych 411 wag., z Gdańska 280 wag. i tranzyt 1.105 wagonów. Otóż trzeba sobie uprzytomnić, że owe 33 i pół proc. przewozów pozawewnętrznych daje stratę netto równą 160-ciu milionom złotych rocznie, to jest o 30 mil. zł większą, niż dochód netto z całkowitej eksploatacji P. K. P. (1930 r. milj. zł 129,7). W tych więc warunkach nie jest obojętne, z jakich składników złożona jest tak pokaźna strata na obrocie pozawewnętrznym.

W wywozie przez granicę lądową dla węgla w transporcie pociagowym na odległość Katowice — Śniatyn — Zamecze równą 660 km., taryfa przewiduje opłatę gr. 2,04 od tony i kilometra, wobec gr. 2,25 kosztów własnych. Powoduje to stratę na wagonie 15-tonowym zł 20,79, a na całym pociągu 50-ciu wagonowym zł 1039,50. — Dla drzewa i materiałów drzewnych na odległość Baranowice — Zbąszyń, równą 783 km., taryfa przewiduje opłatę gr. 2,21 od tony i kilometra, wobec gr. 2,39 kosztów własnych. Strata

na wagonie wynosi zł 20,94. Żelazo handlowe wywożone drogą na Katowice — Turmont równą 895 km. płaci gr. 2,61 od tonnokm. wobec gr. 4,50 kosztów własnych, przyczyniając straty na wagonie zł 253,73 1/4, na całym zaś pociągu żelaza zł 12.686,62 i pół. Nafta wreszcie przynosi kolei strat najmniej, gdyż na odległości Limanowa — Zbąszyń, równą 566 km. przychód od tonnokm. wynosi gr. 4,47, zaś koszty własne 4,5, co przy wagonie 15-tonowym daje straty na tę odległość zł 2,54 3/4.

Jeszcze większa rozbieżność między ceną pobieraną a kosztami własnymi panuje przy wywozie przez porty. I tak: węgiel na odległość Katowice — Gdańsk — Neufahrwasser 610 km. za 1 tonnokm. gr. 1,18, koszty gr. 2,46, wagon strata zł 117,12, pociąg zł 5,856. Drzewo Wilho — Gdańsk Neufahrwasser 828 km. przychód tonnokm. gr. 2,0, koszty gr. 2,68. Strata na wagonie zł 84,45 2/3. Żelazo handlowe Katowice — Gdańsk Neufahrwasser, również 610 km., opłata za tonnokm. wynosi gr. 2,73, przy kosztach gr. 4,79, co daje stratę na wagonie zł 188,49 i pociągu zł 9,424,50. Nafta zaś w wywozie przez port Limanowa — Gdańsk Neufahrwasser daje straty najmniejszej. Opłata od tonnokm. wynosi gr. 2,88, koszty gr. 4,79, co dla odległości równej 773 km. daje straty na wagonie 15-tonowym zł 221,46 i pół.

Jeżeli teraz sobie uprzytomnimy, że dzienny obrót wagonów wywozowych i tranzytowych wynosi 4 tys. sztuk, na każdym zaś wagonie średnia strata wynosi 120 zł, otrzymamy średnią dzienną stratę P. K. P. na obrocie z zagranicą 480 tysięcy złotych.

Ma się rozumieć, straty na ruchu eksportowym musi sobie P. K. P. odbić na obrocie wewnętrznym. Tak też jest w istocie, gdyż średnia stawka za tonnokm. w obrocie wewnętrznym jest o 100 proc. wyższa od eksportowej, a mianowicie gr. 5,78 wobec gr. 2,52. Stąd średnio - ogólna nieco więcej od 4 gr., niższa, niż za granicą.

Tęsamem, zagadnienie polityki taryfowej łączy się ściśle z zagadnieniem polityki eksportowej kraju. Nie ulega wątpliwości, że obniżka taryf wywozowych pomyślana została z celem ułatwienia, a czasem wprost umożliwienia eksportu dla produkcji krajowej, nie znajdującej u siebie dość chłonnego rynku zbytu. Należy jednak liczyć z okolicznością, że rynek wewnętrzny, kurezący się skutkiem osłabienia finansowego konsumenta, jest, mimo wszystkie korzyści eksportu, podstawą wszelkiej produkcji. Z tego względu jest w pewnych momentach wskazana rewizja ustosunkowania się polityki taryfowej do wywozu i obrotu wewnętrznego. Zdaniem naszym moment taki zaistniał, a wskazują na niego pozycje ruchu wagonów na P. K. P. Obrót wewnętrzny wagonów spadł w 1930 r. o 16 proc. w stos. do 1928 r. i o 19 proc. w stos. do 1929 r. Natomiast obrót wywozowy wykazuje zmiany minimalne.

W głosach zatem kupiectwa jest spora doza racji, gdyż dążeniem racjonalnej polityki wymiany jest w pierwszym rzędzie oparcie na zbycie krajowym; rynek ten w chwili obecnej wymaga poparcia, choćby chwilowym kosztem pogorszenia warunków eksportu. Przy tak dużych dysproporcjach taryfowych, stosowanych przy wywozie i obrocie wewnętrznym, istnieją niezależnie środki do zadośćuczynienia postulatów sfer gospodarczych.

Tadeusz Kozłowski

Weksel in blanco jako dowód długu

Sąd Najwyższy w izbie cywilnej w sprawie z b. zaboru rosyjskiego rozważał skargę kasacyjną na tle uznania podpisanego blankietu wekslowego za początek dowodu na piśmie o zaistnieniu pożyczki. Sąd Najwyższy uznał, że skoro do dowodów pisemnych prawo zalicza nietytułowy aktu urzędowe i prywatne, ale i inne pisma, przeto może być za dowód pisemny uznany także blankiet wekslowy, chociażby nie wypełniony tekstem, jedynie zaopatrzone w podpis. Sąd może, zależnie od okoliczności uznać wysokość długu w sumie na jaką blankiet opiewa, a na dłużnika ciąży obowiązek przedstawienia odpowiednich dowodów, jeśli dług w rzeczywistości jest niższy. Natomiast niewłaściwe jest w takim wypadku zasądzenie odsetek od sumy wekslowej za czas od wytoczenia skargi wekslowej. Odsetki nie są bowiem warunkiem weksla i winny być przez strony specjalnie umówione na piśmie. (1.)

Z KRAJU

(k) **Odplyw dewiz z Banku Polskiego.** Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę sierpnia rb. wykazuje zapas złota 567 milj. 902 tys. zł., t. j. o 14 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądże i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 19 milj. 663 tys. zł. do sumy 147 milj. 613 tys. zł., również niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 2 milj. 639 tys. zł. do sumy 126 milj. 657 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 8 milj. 31 tys. zł. i wynosi 635 milj. 263 tys. zł., pożyczki zastawowe wynosiły natomiast o 2 milj. 38 tys. zł. i wynoszą 88 milj. 397 tys. zł. Inne aktywa wzrosły o 27 milj. 943 tys. zł. i wynoszą 157 milj. 770 tys. zł. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 1 milj. 682 tys. zł. (243 milj. 218 tys. zł.) Obieg biletów bankowych spadł o 38 milj. 126 tys. zł. (1.216 milj. 145 tys. zł.)

(k) **Propaganda cukrowa.** Biuro propagandy cukru, utworzone z inicjatywy Rady naczelnej polskiego przemysłu cukrowniczego, które już od dłuższego czasu rozwija intensywną działalność, przeniosło ostatnio swą propagandę na przetwórstwo cukru. W szczególności przywiązuje się wagę do akcji popierania przetwórstwa domowego na terenie wsi. Temu celowi służą pomiędzy innymi plakaty, wydane pod hasłami „Mamy owoce — robmy przetwory” i „wina owocowe”. (1)

(k) **W sprawie rozporządzenia o uregulowaniu wywozu kurzych jaj.** Z dniem 12 sierpnia b. r. weszło w życie nowe rozporządzenie ministra przemysłu i handlu, wydane w porozumieniu z ministrem rolnictwa w sprawie uregulowania wywozu kurzych jaj zagranicę. Nowe rozporządzenie wprowadza szereg zmian co do sortowania jaj na wagę średnią od 1.000 sztuk jaj w każdym sortymencie. W każdym poszczególnym gatunku jaj może się znajdować najwyżej 20 proc. jaj, których waga nie odpowiada wadze danego gatunku. (az)

Z RYNKÓW NABIAŁU

Ubiegły tydzień sprawozdawczy od 7. 8. 31. do 13. 8. 31 zacechowany był pewną aktywnością. Do tej zmiany na korzyść przyczyniły się pewne ułatwienia dewizowe w Rzeszy, co umożliwiło importerom powrócić przewaźnie do normalnego trybu handlowego. Zmniejszona produkcja mleka w kraju, a stąd wynikające zmniejszone dostawy masła, zmusiły importerów niemieckich do uskutecznienia większych zamówień zagranicą. To ogólne położenie spowodowało podwyższenie notowania w dniu 13 bm. o dalsze 6 marek na mk. 131 per 50 kg. franko stacja odbiorcza za I gatunek, mk. 121 per 50 kg. za II gatunek, mk. 107 per 50 kg. za III gatunek przy wzmocnionej tendencji.

Rynek angielski po przejściowym osłabieniu okazał lekkie wzmocnienie, a przewiduje się dalszą zwyżkę.

Rynek krajowy okazuje również lekkie ożywienie.

Aukcja skór surowych w Poznaniu

W dniu 12 sierpnia b. r. odbyła się w Poznaniu aukcja skór surowych, przeprowadzona przez Polski syndykat skór i odpadków peubojowych. Wystawiono skór 2.400 bydłych, 6.339 cielęcych, 3.043 skopowych.

Skóry bydłe:		
buhaje od 50—70 f.	0,60
„ 71—85 f.	0,57
„ przec. 100 f.	0,50
Skóry cielęce:		
do 7 1/2 f.	0,84—0,86
czerw. do 7 1/2 f.	0,84—0,86
od 7,6 — 9 f.	0,84—0,86
czerw. od 7,6 — 9 f.	0,84—0,86
od 9,1 wzwyż.	0,84—0,86
czerw. od 9,1 wzwyż.	0,92 1/2
Skóry skopowe nieoflowane.		
Randocja stała.	

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Ulgi dla osób, przystępujących do wykonywania nowych budowli.** Ustawa z dnia 12 września 1930 r. o ulgach podatkowych dla osób, przystępujących do wykonywania nowych budowli, jest tylko rozszerzeniem poprzednio istniejącej ustawy na budowle przemysłowo-handlowe. Rozporządzenia wykonawczego do tejże ustawy niema, ponieważ zdaniem sfer ministerjalnych nie odczuwano dotychczas potrzeby wydania takiego rozporządzenia. Swoją drogą, również do poprzedniej ustawy nie wydano takiego rozporządzenia wykonawczego, ani okólników wyjaśniających. Na zapytanie oświadczyło jednak min. skarbu, że jako dowód wystarczający do uzyskania ulg, należy uważać zaświadczenie przedsi. budowlanego, stwierdzające

ce początek wykonywania budowli, jak i termin przystąpienia do jej użytkowania. O ileby zainteresowane firmy na tej podstawie nie mogły uzyskać przewidzianych ulg w zakresie podatku dochodowego i podatku od nieruchomości, winny one zwrócić się za pośrednictwem właściwej władzy okręgowej z zażaleniem do min. skarbu. (1)

(p) **Podwyższe opłat manipulacyjnych od pozwoleń przywozowych.** W Dzienniku Ustaw nr. 64 ogłoszone rozporządzenie ministerjalne, meca którego podwyższa się opłaty manipulacyjne od pozwoleń przywozowych, wydawanych przez komisję przywozową względnie min. przemysłu i handlu na towary podlegające reglamentacji z 4 proc. na 6 proc. Podwyżka ma charakter fiskalny.

Z ZAGRANICY

(z) **Wzrost ceny nierogacizny w Pradze.** Cena nierogacizny na rynku praskim wzrasta w dalszym ciągu, dochodząc już do 11 koron za kilogram. Prasa, omawiając ten fakt, stwierdza, że powoduje go zarówno wyczerpanie hodowli krajowej, jak również brak nierogacizny polskiej, której import uniemożliwiony jest przez wysokie cła ruchome. Pisma podkreślają, że cena żywej wagi na rynku praskim przekroczyła już minimum przewidziane w ustawie o cłach ruchomych, wobec czego winny one obecnie ulec niższe, któryby wynosiła około 70 koron na 100 kg. Zachodzić ma obawa, że wkrótce zapotrzebowanie rynku praskiego nie będzie mogło być, z powodu braku podaży, zaspokojone. Silnie zaznacza się też brak podaży nierogacizny na prowincji, która czyni już obecnie zakupy na rynku praskim.

Wśród gór i górali

Przez Tatry wzdłuż i wszerz — U górali na halach — Wzorowa bacówka na Tomanowej — Coś niecoś o dol. Białej Wody
Pożegnanie gór

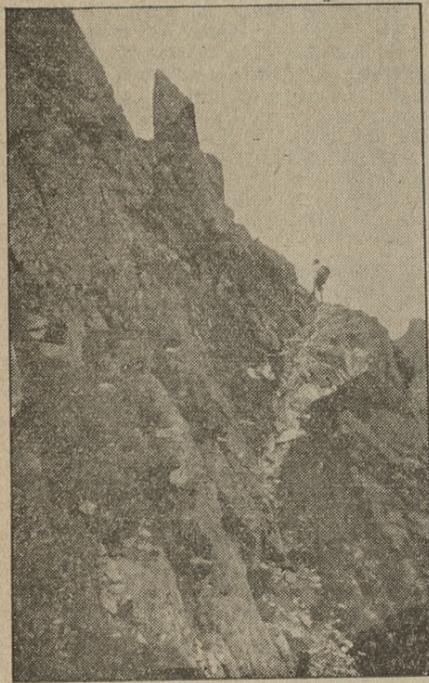
(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Tatry, w sierpniu.

Wcale nie przepadam za Zakopanem, co stwierdzam niniejszym szczerze i otwarcie na samym początku. Zamało mi ono się troszczy o swą reputację najpierwszego w Polsce uzdrowiska górskiego, a za to w sposób coraz szpetniej się uwydatniający dba przedewszystkiem o swoją kieszeń. Tem ci się też niewątpliwie tłumaczy, że coraz bardziej letnikami zaludniają się położone obok miejscowości jak Poronin, Jaszczurówka i dalsze — a Zakopanie wskutek tego nieledwie żółkną z zazdrości.

Za to Tatry mają nieustannie ten sam urok nieprzeparty, nęcą mnie one swą niebotyczną turnicami i dolinami przepastnymi dzisiaj tak samo, jak przed laty, gdy odbywałem po nich swoją pierwszą wędrowkę. Odtąd zaś przemierzylem je niejednokrotnie wzdłuż i wszerz, okrywając coraz to nowe dla siebie, piękne widoki, nurząc się tu w słońcu i powietrzu przeczystym zawsze z tą samą do zapamiętania rozkoszą. Hej góry!

Zaledwie tedy dzień jeden pobyt w Zakopanem, nazajutrz już, obładowani workami turystycznymi i z do-

Z bardzo efektownej drogi z Świnicy na Zawrat.

brze okutymi laskami i butami, wyruszyliśmy rannem w dwójkę ku Strążyńskiej, skąd dalsza droga nad reglami miała nas zawieść do uroczej dol. Kościeliskiej. Stąd zaś dopiero rozpoczęła się nasza dwutygodniowa wódcza po Tatrach Polskich i Wysokich, które przemierzyleśmy — nocą spędzając w schroniskach i szałasach pasterskich — od przełęczy Iwaniackiej do Stawów Spiskich i aż po Jaworzynę. A że tam akuratnie wtedy przypadał odpust, zatem mieliśmy zarażem okazję do podziwiania pięknych i niezwykłych strojów dorodnych Spiszczaków z pobliskiego Żdziaru.

Mimochoodem jeszcze tylko zaznaczę, że wychodziliśmy podczas niezgorszej „siąpawicy“ (drobny

deszcz) z Zakopanego, która tam trwa zwykle dłużej, niż w górach. Kto o tem wie, nie czeka więc, tylko bierze „nieprzemakalną“ pelerynę czy wiatrówkę i hajda w drogę, a gdy te przemokną, to je osuszy u bacy gdziekolwiek po drodze. I tak dalej.

Dla nas nieba jednak były naogół usposobione dość przychylnie, pogoda z małemi tylko wyjątkami dopisywała nam przez cały czas naszej wędrowki.

Wogóle zaś tym razem, poza „zrobieniem“ kilku ładniejszych partyj turystycznych, o których wyobrażenie pewne dają załączone własne zdjęcia fotograficzne — zależało nam przede wszystkim na tem, ażeby przyjrzeć się życiu górali na halach po tej i tamtej stronie Tatr, co też nam się udało w dużej mierze.

Do szałasów pasterskich zagladaliśmy w tym czasie: w dolinie Małej Łąki, na Smytniej, w Tomanowej, w Goryczkowej, w Koprowej i za Hradkiem po stronie słowackiej, w dol. Białej Wody, pod Wołoszynem i na Waksrudzkiej. Górale wszędzie tu, acz na początku z pewną rezerwą, przyjmują obcych wcale życzliwie i w przełamaniu pierwszych lodów chętnie z nimi „ugwarzą“ o byle nie czem.

Życie ich w górach, możliwe zresztą jedynie latem, jest tak proste, że ludzie „dółscy“ przeważnie o tem nie mają nawet wyobrażenia. Nie widzą oni wtenczas całemi tygodniami nawet innej strawy, jak tylko mleko, żętycę owczą i ser. A jednak są naogół zdrowi i czerstwi.

Nierzadko przed szałasami na halach uwijają się potężne białe brytany, poszczekujące groźnie na każdego przybysza. Są to psy owczarskie, przeważnie dość łagodnego usposobienia i byle ich nie zaczepiać — z pewnością nie niebezpieczne. Historia, opisywana niedawno o zajściu turystów z takimi psami po stronie czeskiej, gdzie nawet doszło do zabójstwa, z pewnością też nie byłaby się zdarzyła, gdyby nie użycie całkiem nie w porę przez owego turystę rewolweru.

Gospodarstwo na halach w stanie swym obecnym nie jest wcale donośne i szczególnie po naszej stronie gór prowadzone jeszcze w sposób bardzo pierwotny. Gdy po stronie słowackiej, mianowicie w okolicy Hradka, napotkać można olbrzymie stada niezwykle rosnących wołów z potężnymi rogami, wypasanych na rzeż i pewnie dobrze spieniężanych — to u nas przeważnie pasą się, oprócz owiec, nieliczne tylko krowy nikle, których mleko zużywa się na miejscu lub po przewiezieniu do wsi na wyżywienie jałowizny. A przecież na niektórych naszych halach (Tomanowa, Waksrudzka i in.) tak samo mogłyby się paść liczne stada bydła, dając zysk wcale niepośledni.

To też zaczęto już o tem myśleć, a nawet pierwsze kroki już zostały wykonane, ażeby i u nas w gospodarce na halach nastąpiła pożądana zmiana. Istnieje od niedawno na hali Tomanowej t. zw. wzorowa bacówka, urządzona przez warszawski związek rolniczy. W niej młodzi fachowcy rolni w razie przeprowadzają pewne doświadczenia i próby, szukając zarazem kontaktu z bacówkami góralskimi w okolicy, celem pozyskania ich dla pewnego zmo-

Na Granatach, przed pójściem Orlą Percią na Krzyżne. Widoki stąd zalicza się do najpiękniejszych w Tatrach Polskich.

dernizowania swego gospodarstwa halnego.

Oby tylko ta uznania godna inicjatywa nie załamała się wobec licznych trudności, jakie na razie jeszcze piętrzą się przed nią na każdym kroku. Jest to w każdym razie praca pionierska, zasługująca niewątpliwie na poparcie.

W bacówce na Tomanowej spędziliśmy miły wieczór w towarzystwie młodych pionierów, którzy są pełni zapału dla swej misji. Rankiem zaś nazajutrz, gdy wybieraliśmy się w dalszą drogę, by dotrzeć przez Rzędy i Czerwone Wierchy, oraz dalej graniami do Kasprowego Wierchu i stąd na Halę Gąsienicową — do jednego z plecaków, celem uzupełnienia naszych zapasów, przybył nam spory „osycpek“ owędzanego sera owczego, wzorowo już wyrabianego w bacówce na Tomanowej. I bardzo nam się potem przydał w dalszej drodze.

Jeśli chodzi o stosunki wyżej omawiane, to całkiem specjalny pod tym względem charakter ma jedna z najpiękniejszych dolin tatrzańskich, mianowicie dolina Białej Wody, którą przezrzyna wzdłuż częściowo granica polsko-czeska, pozostawiając główną część jej po stronie czeskiej. Znajdują się tu trzy grupy szałasów góralskich: na polanie pod Wysoką, przy Zabiem i trzecia za rzeczką tuż przy Roztoce. I rzecz dziwna, aczkolwiek ta część doliny w traktacie pokojowym została przyznana Czechosłowacji, to jednak, jak za dawnych czasów tak i teraz jeszcze, bydło w niej wypasają nasi górale z Jurgowa, płacąc jedynie dzierżawę od tego administracji dóbr księcia Hohenzollerna. Chcąc zaś dostać się tam i z powrotem, muszą za każdym razem przekraczać granicę, co oczywiście jest połączone z pewnymi formalnościami.

Jest to niewątpliwie jeszcze jeden dowód, że dolina ta dzięki swemu położeniu powinna bezwarunkowo należeć w całości do Polski, a nie do Czechosłowacji, z którą brak jej należytego połączenia. Niestety!

Krucjata przeciw... pocałunkom

W tych dniach wyjechał z New-Yorku na krucjatę przeciw pocałunkom do Anglii i do Francji słynny lekarz amerykański, dr. Karol Vaughan-Craster, autor znanego powiedzenia, które, wydrukowane w milionach egzemplarzy, zdobi dzisiaj ściany wszystkich zakładów położniczych w Stanach Zjednoczonych, oraz dziecięce kołyski w wielu domach prywatnych: „Proszę cię, nie całuj mnie! Przedewszystkiem pragnę być zdrow!“

Dr. Craster bynajmniej nie przeczy, że pocałunek może być rzeczą przyjemną. Każdy występek ma swe ponętne cechy, a pocałunek jest właśnie występkami przeciwko higienie i zdrowiu. Są jednak wypadki, w których dr. Craster zezwala na pocałunek, a mianowicie po uprzednim obmyciu warg i jamy ustnej odpowiednim środkiem dezynfekującym. Cóż kiedy w takich wypadkach połowa przyjemności, jaką darzy pocałunek, odpada, — pocałunek bowiem jest funkcją odruchową i w żaden sposób nie pozwala czekać na uprzednie dezynfekowanie ust.

Dr. Craster nie uznaje również ołówków do warg. Umalowane usta są, jego zdaniem, tem samem, co kleisty papier na muchy, karmin bowiem zatrzymuje na sobie mikroby chorobotwórcze w ten sam sposób, w jaki lepki papier na muchy przyciąga i przykleja.

Wszystkie te dowodzenia nie mogły jednak powstrzymać żony i córki doktora od ucałowania go w policzki i w usta ukarminowanymi wargami, w chwili gdy

Wspomnieć warto zapewne przy tej sposobności, jaką mieliśmy ciekawą pogawrkę ze starym bacą na uroczej polanie pod Wysoką. Świadczy ona o pewnej chępliwości starego górala, lecz jakże delikatnej w swem ujęciu.

Gdy się dowiedział, że jesteśmy z Poznania, przedewszystkiem odrazu dodał:

— Ehm, to tam, gdzie ta wielka wystawa!

Tyle wiedział, o tem przecież wszyscy głośno gadali, a niejednen stąd był nawet wtenczas w Poznaniu.

— A jakże też wysokie macie tam domy? — spytał nagle.

— Cztero- a nawet i pięciopiętrowe!

— O, to jednak takich, jak nasz Młynarz nie macie — dodał z lisim uśmiechem, wskazując przytem na pobliskiego olbrzyma górskiego tejeż nazwy...

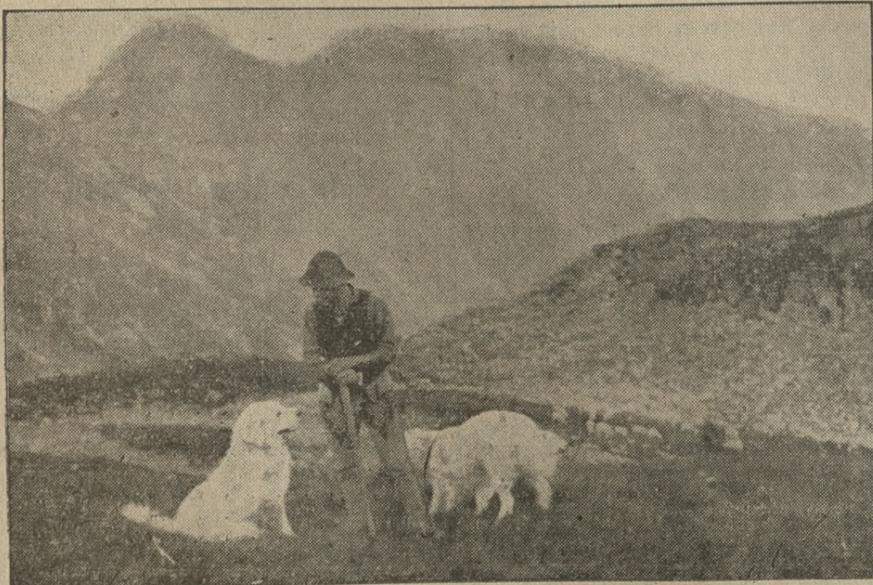
Dwa tygodnie przy takiej lądzie w górach, wierzyć się nie chciało, jak nam prędko minęły. Tylko srodze sfatygowane buciary, dosyć już puste plecaki, no i twarze ogorzale co się zowie, świadczyły, że tak jest istotnie.

A że jak Turek do Mekki, tak i każdy turysta, będąc w Tatrach, pragnie za każdym razem dotrzeć i do Morskiego Oka, więc i my byliśmy napoić oczy nasze i serca czarownym jego widokiem. Piękne, nieporównane!

W drodze powrotnej zaś do Zakopanego jeszcze mały odskok na Gęsią Szyję, która mimo swej tak prozaicznej nazwy daje nam czy nie najpiękniejszy może widok na całe Tatry Wysokie. Stąd widać jakby na dłoni Rysy i Wysoką, dalej Ganek, Garluch i inne, które niczem jakieś najpotężniejsze katedry ciemnieją na tle lazuru niebieskiego, przenosząc znacznie całe swe otoczenie górskie. A takie to wszystko wielkie i imponujące, że trudno poprostu oderwać się od tego widoku.

To też powrócę tu jeszcze, z pewnością powrócę!

Ant. Konieczny.

Białe brytany owczarskie, spotykane często w górach. Przy nich juhás, pasący owce na hali.

siadał na okręt, udając się do Anglii i do Francji na wojenną wyprawę przeciw pocałunkom. Jest rzeczą wiadomą, iż ten człowiek, który podobno tysiące ludzi odzwyczaił całować się, nie może odzwyczaić ani żony, ani córki.

Place w Paryżu przed 700 laty

Wicehrabia d'Avenel, cierpliwy badacz i ceniony znawca archiwów paryskich, obliczył ostatnio na podstawie zachowanych dokumentów, iż w latach 1200—1225 wartość jednego metra kwadratowego terenów miasta Paryża wynosiła 0,052 franka. Ciekawą jest rzeczą wzrastanie tych cen poprzez całe stulecie. Jeszcze w 1525 r. wartość metra gruntu nie przekraczała dziesiętnych części centyma, natomiast już w 1526 r. wzrosła ona do 1 franka 57 centymów, w 1725 r. wynosiła 26 fr., a w 1890 r. — 129 fr. 70 cent. Obecnie 1 metr kw. ziemi w obrębie Paryża wart jest częstokroć 3500 fr., a nawet 4000 fr., zależnie od położenia.

Cenny dar katolików całego świata dla bazyliki św. Antoniego w Padwie.

(KAP.) Wspaniałe paramenty, ofiarowane przez katolików całego świata bazylice św. Antoniego w Padwie z okazji uroczystości jubileuszowych, zostały już wykończono. W najbliższym czasie będą one przewieziono do Rzymu i przedstawione Ojcu św., który osobicie je poświęci. Tymczasem w bazylice padewskiej zbierane są nadal ofiary na pokrycie kosztów tego cennego daru.

RUCH MŁODYCH

Redaktor odpowiedzialny: Roman Fengler.

Obóz Wielkiej Polski na prawym brzegu Wisły

Zebrania w Brodnicy i Lubawie — Nowa placówka
w Działdowie

W Brodnicy

W sobotę, 13 lipca, odbyło się w pięknie udekorowanej sali Domu Katolickiego uroczyste zebranie Młodych O. W. P. w Brodnicy. W zebraniu wzięli udział liczni goście ze starszego społeczeństwa oraz specjalnie przybyli na uroczystość kierownik pomorskiego wydziału wojewódzkiego Młodych O. W. P. red. Ciesielski z Tczewa. Otwarcia zebrania dokonał kierownik placówki, witając przybyłych, poczem po zdaniu raportu kierownikowi wojewódzkiemu kol. Ciesielski wygłosił programowy referat, mówiąc o pojęciu narodu i państwa, o symbolicznym znaczeniu „Szczerbca” i o przyczynach powstania Ruchu Młodych. — Przystąpiono do właściwej uroczystości. Młodzi karnie stanęli w szeregach, a kierownik woj. kol. Ciesielski dokonał dekoracji „Szczerbcem” Chrobrego 30 członków Młodych i kilku zasłużonych działaczy narodowych: ze starszego społeczeństwa z Brodnicy i powiatu, przyjmując przyrzeczenie, że wiernie będą służyć idei narodowej.

W Lubawie

W niedzielę, 19 lipca, odbyło się zebranie placówki Młodych O. W. P. w Lubawie. Już od samego rana panował w tym narodowym grodzie nadzwyczajny ruch; mianowicie tegoż dnia odbywał się w Lubawie zjazd okręgowy Sokola. W pochodzie i w defiladzie „Sokola” wzięła placówka lubawska liczny udział. O godz. 13

rozpoczęło się zebranie Młodych O. W. P. Prócz miejscowej placówki przybyli także delegacje z powiatu. Zebranie zagał krótkim przemówieniem kierownik kol. Tykarski. Następnie red. „Gońca Pomorskiego” kol. Ciesielski wygłosił podniosłe przemówienie o znaczeniu narodu i państwa. Dalej red. „Gazety Wąbrzeskiej” kol. Czerwiński mówił o obowiązkach młodego pokolenia. Oba przemówienia gorąco oklaskiwano, robiąc serdeczną owarację kol. Czerwińskiemu, który 2 miesiące za sprawę narodową przesiedział w więzieniu. Zakończono zebranie w uroczystym nastroju, odśpiewaniem hymnu Młodych.

W Działdowie

Wieczorem, dnia 19 lipca odbyło się w Działdowie zebranie informacyjne Młodych O. W. P. Referat o celach i zadaniach Obozu Wielkiej Polski wygłosił red. Ciesielski. Dalej po omówieniu spraw organizacyjnych uzupełniono wydział powiatowy O. W. P. Także w Działdowie panował w tym dniu ruch nadzwyczajny, mianowicie korporacja „Masovia” odbywała swe doroczne uroczystości: akademję mazurską, komersz uroczysty i bal reprezentacyjny. Można powiedzieć, że dzień ten był dniem młodzieży, bowiem w niedzielę tę w grodzie Mazurów „rządziła” młodzież korporacji „Masovia” i młodzież z pod znaku Szczerbca. Takie oblicze wyrażnie narodowe przybierze niebawem cała Polska.

Nad Brdą zakładają wciąż nowe placówki

Cztery nowe placówki Młodych O. W. P. w pow. bydgoskim

W ciągu trzech ostatnich tygodni założono znowu w powiecie bydgoskim cztery nowe placówki Młodych. Powstawanie coraz nowych placówek O. W. P. idzie w parze z sumienną pracą wychowawczą na dotąd założonych placówkach które ujawniają coraz większą samodzielność w swoich poczynaniach oraz podejmują się już zakładania placówek na własną rękę. Najbardziej radosnym objawem jest fakt powstawania mocnych placówek wiejskich. Tam wszędzie, gdzie pows.ają placówki O. W. P. rozpadają się organizacje „sanacyjne”, jak „Strzelec” itp.

Dnia 18 lipca odbyło się w Gościeradzu zebranie organizacyjne O. W. P. z udziałem kilkudziesięciu osób, na które przybyli z Koronowa koledzy: St. Witecki, Zd. Poklękowski i Heljodor Mętkowski. Zebranie zagał kol. Witecki, referat ideowy wygłosił kol. Poklękowski. Wszyscy zgromadzeni zapisali się w karne szeregi O. W. P., tworząc nową placówkę w powiecie bydgoskim.

W niedzielę, 26. b. m., odbyło się w Wierzbucinie zebranie organizacyjne Obozu Wielkiej Polski z udziałem zgórą 100 osób z Wierzbucina, Wiskitna, Osieka i Krapiewa. Zebranie zagał krótkim przemówieniem kol. W. Palicki, udzielając głosu kol. red. Łukaczyńskiemu, który w obszernym referacie przedstawił położenie polityczne i gospodarcze kraju. Drugi doskonały referat wygłosił kol. Poklękowski, omawiając deklarację ideową O. W. P. Wszyscy obecni (za wyjątkiem wójta Górskiego i policjanta Kuszynskiego) zapisali się w szeregi Obozu Wielkiej Polski, tworząc nową silną placówkę O. W. P. Kierownictwo placówki z siedzibą w Wierzbucinie stanowią: kierownik b. wójt kol. Br. Stachowicz, komendant kol. Jan Pankanin, sekretarz kol. Paweł Bela, skarbnik kol. W. Klofta, org. kol. Józef Sergot. Charakterystyczne, że na ten sam dzień „sanacja” zwołała zebranie B. B., które jednak się nie odbyło. Przybyło na nie 4 urzędników z wójtem Górskim na czele oraz jeden uczeń 5 kl. gimnazjalnej.

W niedzielę, 26 lipca po południu, odbyło się w Salnie zebranie organizacyjne Obozu Wielkiej Polski z udziałem mieszkańców Salna, Skarbiewa i Wiewżna. Zagał je kol. Hieronim Lisek, złożywszy raport kierownikowi wojewódzkiemu kol. red. Łukaczyńskiemu, który wygłosił dłuższy referat programowy O. W. P. Kierownik młodo powstałej placówki mianowano niezamordowanego działacza narodowego kol. H. Liska z Salna, sekretarzem kol. Cz. Kubackiego z Skarbiewa, skarbnikiem kol. J. Ormińskiego z Wiewżna.

Prze dzakończeniem zebrania przemówili jeszcze koledzy: kierownik obwodowy Walery Palicki, kol. Zd. Poklękowski, kol. Br. Stachowicz i nowomianowany kierownik placówki H. Lisek.

W niedzielę, 2 sierpnia, odbyło się zebranie organizacyjne placówki Obozu Wielkiej Polski parafii wudzińskiej w Wudzińcu. Na zebranie przybył kierownik wydziału powiatowego OWP. poseł A. B. Lewandowski oraz kierownictwo placówki grodzkiej w Koronowie z kier. obwodowym kol. Walerjanem Palickim na czele. Referat o ideologii i celach O. W. P. wygłosił kol. Zd. Poklękowski, a następnie kol. poseł Lewandowski przedstawił położenie polityczne i gospodarcze kraju. Po przyjęciu licznych deklaracji wstąpienia do O. W. P. dokonał kol. pos. Lewandowski mianowania kierownictwa placówki w osobach: kolegów: T. Arczyński, kierownik, kol. L. Zieliński, sekretarz, kol. J. Świślicki, skarbnik. Zebranie zakończono odśpiewaniem hymnu Młodych oraz okrzykami na cześć Wielkiej Polski, rządu narodowego i Romana Dmowskiego.

W Koronowie odbyło się zebranie zwyczajne placówki grodzkiej O. W. P. w dniu 23 lipca. Zagał je kol. Walerjan Palicki. Referat obrazujący obecne stosunki polityczne i gospodarcze w państwie, oraz cele i zadania obozu narodowego, wygłosił kierownik wydziału wojewódzkiego O. W. P. red. Łukaczyński, który dokonał następnie mianowania kierownictwa placówki w osobach: kierownik kol. W. Palicki, sekretarz kol. P. Zieliński, skarbnik kol. St. Krakowski, oraz kol. Stanisław Witecki, kol. Wiktor Szewc, kol. Zdzisław Poklękowski. Po omówieniu spraw organizacyjnych zakończono zebranie odśpiewaniem hymnu Młodych.

Na placówce w Gościeradzu, założonej w dniu 18 lipca, odbyło się w niedzielę 26. wielkie zebranie Obozu Wielkiej Polski z udziałem mieszkańców: Gościeradza, Wtelnia i Tryszczyna.

Pierwszy referat pt. „Rola Romana Dmowskiego w oswoobdzeniu Polski” wygłosił kol. Wiktor Szewc. Drugi referat wygłosił kol. Palicki.

Po referatach nastąpiło przyjęcie w szeregi placówki kilkudziesięciu nowych członków, poczem po wyjściu z sali gości, kol. Palicki z upoważnienia kierownika wydziału wojewódzkiego dokonał mianowania kierownictwa placówki w osobach: kierownik kol. Marjan Gordon, sekretarz kol. Mieczysław Głazik, skarbnik kol. Władysław Bieliński oraz koledzy: Bronisław Boiński i Jan Kozłowski.

Fengler dokonał wręczenia mieczyków Chrobrego, odbierając poprzednio przyrzeczenie organizacyjne. Pod koniec zabrał głos jeszcze kontroler okręgowy O. W. P. kol. Rzekiecki. — W Raszkowie odbyło się także samo zebranie o godz. 15.45. Do raportu stanęła placówka raszkowska oraz członkowie przybyli z Ostrowa. Zebranie zagał kier. placówki raszkowskiej, kol. Strzyżycy, witając władze Obozu, gości i kolegów, a szczególnie serdecznie powitał księdza dziekana Mierzejewskiego, składając dalsze przewodnictwo w ręce kierownika pow wydz. kol. Janowskiego. — Bardzo obszerny referat wygłosił delegat Komitetu, kol. R. Dankowski. Mówcą nagrodzono rzęsiście oklaskami. Następnie przemówił kol. red. Fengler w gorących słowach, przerywanych burzą oklasków, przystępując do uroczystego aktu wręczenia nowo przyjmowanemu członkowi „mieczyka Chrobrego”. W gorących i patryjotycznych słowach przemówił ks. dziekan Mierzejewski, podnosząc, że aczkolwiek jest w latach podeszłych, czuje się młodym i gotów jest wspólnie w Obozie iść do boju o Wielką Polskę, o ideały katolickie i narodowe. Serdeczne i głębokie słowa zrobiły nastrój wzruszający. Po krótkich przemówieniach kontrolera kol. Rzekieckiego i kol. Janowskiego odśpiewano „Rotę” oraz hymn Młodych.

— Ruch narodowy w powiatach: śmigiełskim i kościańskim. Zebranie placówki w Śmiglu odbyło się w sobotę, 8. b. m.; zagał je kierownik placówki kol. St. Grabowski. Po hymnie Młodych i zdaniu raportu wysłuchano komunikatów kierownictwa, poczem kol. Jerzy Gronowski wygłosił treściwy referat p. t.: „Koniętność sprężystej organizacji we wszystkich dziedzinach życia społecznego”. Referat ten wywarł duże wrażenie. Po referacie wywiązała się wśród kolegów bardzo ożywiona pogadanka, po której kierownik placówki kol. Grabowski solwował zebranie hasłem „Młodzi czuwajcie”. Placówka traci na dłuższy czas niestrudzonego pracownika na niwie oświatowo-społecznej kol. J. Gronowskiego, który powołany został w szeregi wojska polskiego. — W niedzielę, 9. b. m., w Czajcu zwołane zostało pierwsze zebranie Młodych, które zagał kierownik placówki w Śmiglu kol. St. Grabowski.

Następnie kol. Jerzy Gronowski z Śmigla wygłosił do zebranych płomienne przemówienie, w którym wskazał na cele i zadania Obozu Wielkiej Polski. Po przemówieniu kol. Gronowskiego, kierownik placówki śmigiełskiej, kol. Grabowski interpetrował w krótkich słowach deklarację ideową O. W. P., poczem przyjęto kandydatów oraz zamianowano kierownictwo. Zebranie solwował przewodniczący hasłem „Młodzi czuwajcie!” Nowej placówce „Szczęść Boże”. — Zebranie organizacyjne Młodych O. W. P. w Wilkowie Polskim odbyło się w niedzielę, 2 sierpnia br., w obecności wielu Młodych i włościan. Zebranie zagał kierownik placówki w Śmiglu kol. St. Grabowski, który w doniosłych słowach wskazywał na konieczność zakładania placówek O. W. P. po wsiach. Następnie zabrał głos kol. Jerzy Gronowski, który w godzinnym przemówieniu wyjaśnił zebranym podstawowe zasady O. W. P., jego ideologię i zadania. W dalszym ciągu przyjęto kandydatów i założono nową placówkę. Po wyłonionej dyskusji, która była ożywiona, kol. Grabowski życzył nowej placówce szczęśliwego rozwoju i solwował zebranie po odśpiewaniu hymnu Młodych.

— Podobnie jak w całej Wielkopolsce rosną siły w Lesznie. W niedzielę, dnia 19 lipca odbyło się na sali boiska „Sokola” zebranie placówki leszczyńskiej Młodych Obozu Wielkiej Polski, połączone z uroczystością wręczenia mieczyków. Akt ten poprzedził kierownik wydziału powiatowego mec. Wstawski, obszernym wykładem na temat powstania narodowego ruchu ideowego, który jest fundamentem O. W. P. i jego Młodych. Dawniejsze czasy omówił referent wzięcie, podkreślając mocno zasadę wszechstanowości i ideowości. Obszerniej natomiast zatrzymał się nad okresem przedwojennym i wojennym oraz sytuacji obecnej. Mówca uwypuklił rozkład wewnętrzny sanacji, która pozbawiona wartości moralnych, stać się nie może i ustąpić musi przed narastającymi siłami, które zyskują coraz większe uznanie i poparcie ze strony szczerze i poważnie o lepszej przyszłości kraju myślącego społeczeństwa. Następnie odbyła się deklaracja. Potem specjalne przemówienie do przyjętych w szeregi Młodych kandydatów, którzy otrzymali mieczyki. Ta sama odznaka udekorował mec. Wstawski trzech przedstawicieli starszego społeczeństwa. Dekorację tę poprzedzał mec. Wstawski specjalnymi przemówieniami, stwierdzając zasługi przedstawicieli starszego społeczeństwa i nawołując Młodych do ofiar i pracy dla dobra Ojczyzny i Państwa. Zebrani eechołowal wzorowy spokój i podniosły nastrój, podobnie jak i w całej Wielkopolsce.

— Nowa placówka w pow. międzychodzkiem: w Górze. W niedzielę, 9 sierpnia b. r., odbyło się zebranie organizacyjne placówki Młodych O. W. P. w Górze pod Sierakowem, na które przybyło przeszło 70 osób. Na zebranie wspomniane udało się również 20 Młodych z placówki Sieraków z kierownikiem kol. A. Serafinowskim na czele. Zebranie zagał i przewodniczył mu kierownik placówki Sieraków, kol. A. Se-

rafinowski, poczem wygłosił również bardzo obszerny i piękny referat o obecnej sytuacji i zadaniach młodego pokolenia. W dyskusji zabra głos p. Edward Fiszer z Góry, który oświadczył, że uważa za konieczne zakładanie placówek O. W. P. na wsi. Zebrani postanowili jednogłośnie zwołać placówkę O. W. P. w Górze, do której włączono następujące gminy: Grobia, Śrem-wieś i Przemysł. Kierownikiem placówki został mianowany kol. Czesław Sroka z Przemysła, sekretarzem i skarbnikiem kol. Edward Fiszer z Góry i referentem organizacyjnym kol. Franciszek Dorożala z Góry. Kierownictwo placówki złożyło przyrzeczenie, które odebrał kierownik placówki Sieraków — również jako kierownik wydziału pow. na powiat międzychodzki — kol. A. Serafinowski. Następnie przemawiał jeszcze kol. A. Serafinowski, poczem przy złożeniu wzajemnych życzeń zebranie w podniosłym nastroju dobiegło końca. Zebranie zakończono okrzykiem na cześć naszej Rzeczypospolitej i Romana Dmowskiego.

— Z inicjatywy Młodych O. W. P. w Wolsztynie powstały trzy nowe placówki: w Chrośnicy, Kaszczorze i Górsku. W czwartek, dn. 23 lipca odbyło się w Chrośnicy (pow. Nowy Tomyśl) zebranie organizacyjne placówki Młodych O. W. P. W obecności licznie zgromadzonych starszych i młodszych obywateli z Chrośnicy, wygłosił referat celest i zadaniach O. W. P. sekretarz pow. kol. Frankowski. Uchwalono jednogłośnie utworzyć w Chrośnicy placówkę Młodych, do której wpisało się na miejscu 40 kandydatów. Po zatwierdzeniu spraw organizacyjnych zakończono zebranie. Chrośnicę przydzielono ze względów organizacyjnych do pow. wydziału Młodych w Wolsztynie. Po wyjściu zebranych na podwórze zjawili się komendant poster. P. P. p. Kozłowski z Zbyszynia, w celu stwierdzenia co to za zebranie. — W niedzielę, 19 lipca rb. zwołano na godzinę 12 w Kaszczorze (pow. Wolsztyn) zebranie organizacyjne celem założenia placówki Młodych O. W. P. Zebranie zagał w obecności bardzo licznie przybyłej publiczności p. Kościelny. Obszerny referat o położeniu politycznym Polski wygłosił kol. Frankowski. Drugi referat o twórcy O. W. P. oraz celach O. W. P. wygłosił prelegent z Poznania kol. F. W. W dyskusji zabierali głos kol. Miś i p. Walkowiak z Kaszczoru, którzy nawoływali wszystkich ludzi dobrej woli i prawych charakterów do wstępowania w szeregi Młodych O. W. P. Młodzi w liczbie 52 podpisali deklarację na członków O. W. P. Po omówieniu przez kol. Frankowskiego spraw organizacyjnych i wzniesieniu okrzyku na cześć naszego wodza, Romana Dmowskiego odśpiewano hymn Młodych. Na zakończenie wzniesili Młodzi z placówki Wijekowo okrzyk na pomyślność rozwoju placówki Kaszczor, poczem zebranie zakończono okrzykiem „Młodzi czuwajcie!”. — W niedzielę, 12 lipca br. odbyło się w Górsku zebranie organizacyjne placówki Młodych. Referaty o celach O. W. P. wygłosili kierownik placówki Wijekowo, kol. Frań Roman. W toku dyskusji uchwalono zwołać w Górsku placówkę Młodych O. W. P., do której zgłosiło 20 Młodych swoje przystąpienie. Po odśpiewaniu przez Młodych placówki Wijekowo hymnu Młodych zamknięto zebranie okrzykiem na cześć twórcy Wielkiej Polski, Romana Dmowskiego.

— Na zebraniu organizacyjnym Młodych O. W. P. w Lidzbarku zapisało się 150 kandydatów. Mimo silnego forsowania „Strzelca”, wysiłek „kaprali” pomorskich pozostaje bez skutku i młodzież gremjalnie organizuje się w szeregi OWP. W ub. niedzielę odbyło się zebranie organizacyjne placówki Młodych w Lidzbarku. Zebranie zwołane staraniem pow. wydz. Młodych w Brodnicy, zgromadziło około 150 osób. Referat o konieczności skupiania się w szeregach Obozu wygłosił z ramienia wydziału wojew. red. Piszcz z Torunia.

Po wysłuchaniu referatu omówiono sprawy organizacyjne i zamianowano kierownictwo nowej placówki. Równocześnie red. Piszcz dokonał dekoracji mieczykami Chrobrego kol. kol. Alojz Kamiński, dr. Kurzętkowski, Powawońskiego i Banasika, jako kierownika placówki Górzno. Odśpiewaniem hymnu Młodych, zakończono zebranie, które ruchem narodowemu dostarczyło nowy zastęp członków uzbrojonych w odwagę i gotowość do poświęceń.

— Nowe władze placówki w Chełmży. W dniu 4. b. m. odbyło się zebranie reorganizacyjne placówki w Chełmży. Zebranie zgromadziło około 30 osób. Referaty wygłosili delegat Komitetu Dzielnic kol. Tarnowski, oraz delegat wydziału wojewódzkiego kol. red. Piszcz. Nad referatami wywiązała się ożywiona dyskusja. — Szczególnie dobre wrażenie wywarł głos kol. Rutkowskiego, który, odwołując się do dawnego ruchu narodowego w Chełmży, zachęcał zebranych do intensywnej pracy. Na zebraniu zamianowano nowe kierownictwo placówki, które w najbliższych tygodniach zorganizuje kurs przygotowawczy dla kandydatów. Obecni na zebraniu akademicy wyrazili gotowość wygłaszania referatów. Odśpiewaniem hymnu Młodych zakończono zebranie, które będzie zapewne początkiem dobrego rozwoju Obozu w Chełmży.

KRONIKA ORGANIZACYJNA

Z Dzielnicy Zachodniej

— Lustracja działalności Młodych pow. ostrowskiego — Zebrania w Ostrowie i Raszkowie. W dniu 9. b. m. odbyły się dwa uroczyste zebrania Młodych O. W. P., a mianowicie w Ostrowie i Raszkowie, w których poza członkami O. W. P. uczestniczyli nader licznie sympatycy z młodego i starszego społeczeństwa. W Ostrowie przy wypełnionej sali „Grand Café” rozpo-

częło się zebranie o 12. Sekretarz pow. wydziału kol. Płonczyński złożył raport p. o. kierownikowi pow. wydziału kol. Janowskiemu, a tenże członkowi Komitetu Młodych O. W. P. Dzieln. Zach. kol. red. Fenglerowi. Referat n. t. „Gospodarcze położenie Europy oraz przesilenie polityczne i gospodarcze w Polsce” wygłosił kol. red. Roman Fengler. Następnie przemówił kier. pow. wydziału kol. Janowski do kier. pow. wydziału kol. Janowski, a kol. red.

Święto rzemiosła i drobnego przemysłu w Śremie

W nadchodzącą niedzielę 16. bm. obchodzi Tow. Przemysłowców w Śremie 60-tą rocznicę swego istnienia. W Tow. Jubilatce skupia się prawie całe rzemiosło i drobny przemysł Śremu i najbliższej okolicy a cieszy się on poparciem i zaufaniem całego obywatelstwa. Tow. Jubilat, jak zresztą wszystkie Tow. Przemysłowe naszej Wielkopolski, posiada piękne karty w swej długoletniej historii, świadczące o wyjątkowej i pełnej poświęcenia pracy dla dobra Ojczyzny i naszego rzemiosła i przemysłu a podnieść należy, że jednym z prezesów Towarzystwa był ceniony przez nas wszystkich śp. ks. patron Wawrzyniak, twórca naszego ruchu spółdzielczego i jeden z gorliwych współzałożycieli Związku Tow. Przem. i Rzemieślniczych.

Jak nas informują obchodzi Tow. Przem. w Śremie swój jubileusz bardzo uroczyste i spodziewany jest bardzo liczny udział delegatów bratnich organizacji. Do całego szeregu życzeń dołączamy i nasze staropolskie „Szczęść Boże“ w dalszej pracy. (td.)

Z różnych stron Polski

Kłopoty finansowe Częstochowy

Zarząd miasta Częstochowy winien jest bardzo poważne sumy urzędowi skarbowemu z tytułu rozrachunków podatkowych. Władze skarbowe na polecenie izby skarbowej w Kielcach okazują obecnie tendencję w kierunku zatrzymania wpływów miasta z tytułu 100-procentowego dodatku do podatków państwowych.

Komisarz miasta, Mazur, interwenjował w tej sprawie, jednak bezskutecznie, gdyż władze skarbowe nie zgodziły się czekać do chwili, kiedy miasto uzyska należności od Ullena w wysokości około 600 000 złotych.

Skutki owacyj jakie zgotowano Kiepurze w Krynicy

Przed kilku dniami Krynica z entuzjazmem żegnała słynnego tenora Jana Kiepurę, który spędził w zdrojowisku kilka tygodni wakacyj. Na deptaku tłum otoczył artystę, domagając się fotografii i autografów. W zamieszaniu wybito wielką szybę wystawową w jednym ze sklepów. Poszkodowany właściciel zwrócił się do Kiepury z żądaniem zapłacenia za rozbity szybę.

— Dlaczegoż ja mam płacić — zdziwił się artysta.

— A kto? Kogo ja będę szukał? Nikt się przecież nie przyzna, a to wszystko przez pana... A ja nie mogę ponieść takiej straty!...

Spiewak uznał słuszność tego rozumowania i za szybę zapłacił.

Kiepura wyjechał obecnie do Wiednia, gdzie pertraktuje z bawiącym tam kierownikiem opery w Chicagu.

Przyjazd wybitnego finansisty angielskiego.

W dniu 14. b. m. przyjeżdża do Warszawy dyrektor największej fabryki piór wiecznych w Ameryce The Parker Pen Company p. D'Ydewalle, kierownik oddziału europejskiego w Londynie.

Dyr. D'Ydewalle przybywa w sprawach firmy The Parker Pen Company, jak również w celu zbadania możliwości uruchomienia kapitałów angielskich na rynku polskim.

Podróż swą dokona dyr. D'Ydewalle własnym aeroplanem o czerwonych skrzydłach.

Przyszczyca w woj. kieleckim.

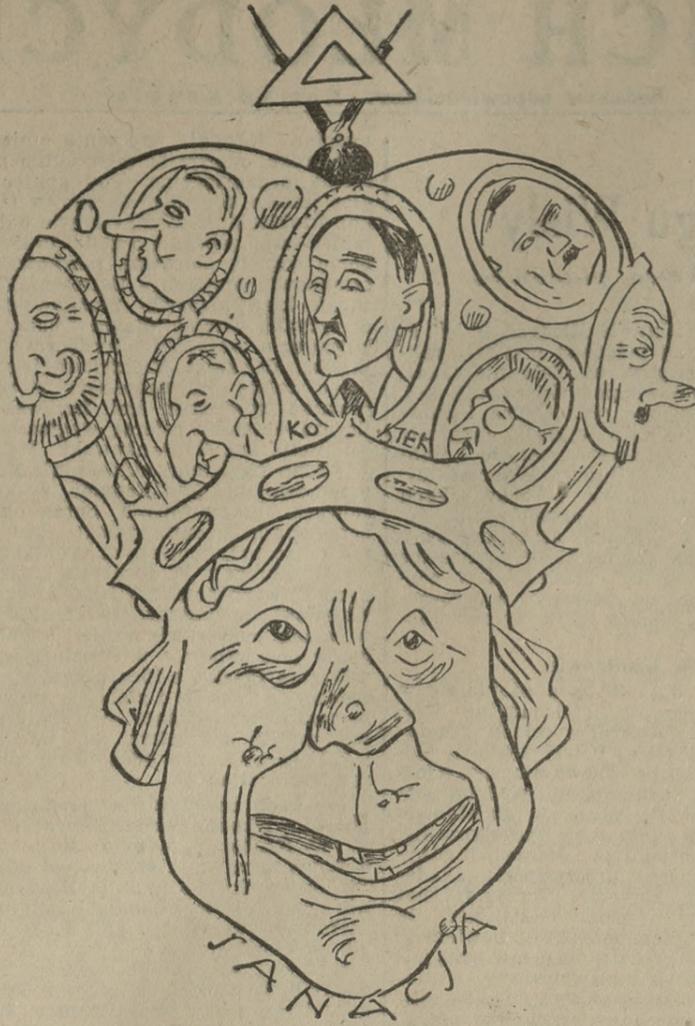
Wobec zszereżenia się zarazy przyszczycy wśród zwierząt racicowych w woj. kieleckim, zarządzeniem wojewody uznane zostały za zapowietrzone przyszczyca następujące okręgi: 1. w pow. koneckim w gm. Miedzierza wsie: Królówiec, Miedzierza, Adamów i Kawęczyn, w gm. Czermno — wieś Budy; 2. w pow. kozienickim w gm. Swierze-Górne wsie: Kraski, Pasternik, Kraski Nowe i Kraski Górne; 3. w pow. stopnickim w gm. Wójcza wsie: Chrzanów, Wójcza, Biechów, Wola Biechowska, Podwale, oraz folwarki Wójcza, Dolny i Chrzanów.

Drogi na granicy okręgów zapowietrzonych zostały zamknięte dla przeprowadzania zwierząt racicowych. Wywóz zwierząt z tych okręgów został zakazany.

X. Polski Kongres Przeciwalkoholowy.

Kongres ten odbędzie się w Krakowie w dniach 11—13 października b. r. Komitet organizacyjny zaprasza do udziału w nim z całej Polski zarówno lekarzy, pedagogów, socjologów, kryminologów i ekonomistów ze świata naukowego, jakoteż duszpasterzy, publicystów i działaczy społecznych, praktykujących na wszelkich niwach pracy publicznej, jakie tylko mogą być walką z alkoholizmem zainteresowane lub bezpośrednio dotknięte jego klęską. Referenci korzystać mogą z zasiłków na koszty podróży. Referaty zgłaszać do

Najpiękniejszy klejnot maharadzy

Koronie sanacyjnej przybyła nowa perła t. zw. „Kostek“

sekcji: duszpasterskiej, pedagogicznej, kobiecej, lekarskiej, kryminologicznej, wojskowej, kolejowej i ogólnej należy jak najwcześniej pod adresem: Kazimierz Kalinowski, Kraków, ul. Jabłonowskich 22 (tel. 167-77), gdzie też zasięgać można bliższych informacji.

Kopiec Władysława Łokietka pod Płowcami

W związku z tegoroczną rocznicą pamiętnej bitwy pod Płowcami, już rozpoczęto roboty przy sypaniu pamiątkowego kopca w tej miejscowości. Kopiec sypie nie tylko ludność miejscowa i wycieczki, przybywające na Kujawy z innych okolic państwa, lecz także wojsko. Tysiące spadli, setki taczek zwożą ziemię na kopiec. Budowa tej pięknej pamiątki rażno posuwa się naprzód.

23-cia Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W 2-gim dniu ciągnięcia 4-tej klasy padły następujące wygrane:

- 5.000 zł. na nr. 25195.
- Po 3.000 zł. na nr. nr.: 156008 1-85592.
- 1.000 zł. na nr. nr.: 179736.
- Po 700 zł. na nr. nr.: 54658 58544 80043 109605 124579 198987.
- Po 500 zł. na nr. nr.: 13130 57557 70329 94717 132703 142964 144224 149156 170956 174800 178359 203547.
- Po 400 zł. na nr. nr.: 99 7717 49141 25649 63672 67519 73244 86525 91748 100460 106519 113759 116934 118015 120127 130373 137801 146885 159037 169799 173096 177094 200916 205927.
- Po 300 zł. na nr. nr.: 489 11573 13422 16174 20471 25237 33895 34242 34410 36279 40861 41141 42927 44071 44565 45478 51441 52308 59185 64232 67663 68758 71381 73287 79331 80933 83240 85095 86539 87312 92080 96974 98307 98393 106583 112512 113664 119172 121512 123682 124408 126791 129923 135797 139047 139185 139837 141407 152863 157992 158124 160814 164288 165663 166219 167519 169209 175839 177886 181880 183000 183157 185870 187184 189913 192671 193962 197285 197354 197873 199180 199391 199399 199411 199180 199391 199399 199411 199644 202214.
- Po 250 zł. wygrali numery następujące: 256 503 80 633 763 78 981 1134 288 577 635 718 991 2026 527 786 3029 181 87 353 407 23 503 735 80 87 846 4021 100 71 441 64 81 542 92 650 72 744 66 5064 307 498 522 44 639 40 48 756 91 820 59 95 974 6125 67 346 664 727 892 7071 150 98 239 560 62 67 763 8090 161 413 601 84 706 831 974 9054 113 20 89 203 25 328 97 462 834 10099 122 297 314 504 934 11023 27 178 83 264 332 572 614 71 780 983 12023 46 142 205 590 962 13065 84 199 598 801 68 936 73 14039 81 154 82 97 387 423 567 690 852 98 15017 251 497 591 611 734 75 870 938 87 16209 324 709 15 78 17028 123 305 86 525 642 53 865 18058 117 45 260 96 495 504 673 903 49 54 19225 42 84 379 651 60 811 40 962 20231 519 754 849 957 21088 102 85 366 440 43 590 660 66 793 950 60 22175 321 61 410 502 6 54 634 23151 506 959 24170 355 441 523 624 794 802 77 917.
- 25056 89 441 80 503 617 22 755 72 26306 571 664 992 27311 87 473 512 640 828 982 28147 72 254 318 577 843 935 29272 89 406 18 593 671 30020 46 102 85 242 50 431 503 604 44 73 916 31177 250 311 42 77 595 621 53 794 883 98 941 32010 130 26 233 474 751 836 86 932 33054

- 197 276 653 716 23 46 78 285 62 77 991 34369 871 35014 15 164 244 385 435 670 906 36035 78 147 76 379 75 953 37035 37 107 43 76 364 419 50 77 787 98 816 83 38025 94 167 299 312 416 687 805 39070 84 374 438 782 94 915 37 40375 449 64 552 603 41015 39 153 206 494 653 728 90 42064 225 410 21 45 77 516 882 955 56 69 78 43399 443 653 894 922 44151 79 270 369 427 539 608 798 808 970 45274 339 471 556 64 681 767 74 827 46140 84 301 17 87 712 47147 66 216 67 328 809 64 981 48114 315 466 809 94 949 65 93 49140 293 443 87 572 845 991.
- 50157 87 264 322 448 694 706 829 51126 418 833 34 49 52081 140 256 68 346 59 405 13 16 677 735 824 42 97 53018 385 405 529 743 54070 491 264 634 808 68 99 992 55079 217 54 68 97 56103 393 411 542 817 18 57080 268 81 335 430 72 500 675 713 74 58013 197 210 58 427 43 60 673 964 59027 117 204 23 417 29 665 60038 110 81 95 202 65 414 24 550 723 888 957 61115 200 41 78 340 447 79 638 798 907 62296 408 65 803 63123 85 299 566 750 84 812 39 65 64032 310 85 429 545 608 21 48 96 765 72 919 65079 438 566 74 654 82 980 66037 305 405 598 697 901 67219 509 652 851 52 94 68154 266 497 606 789 892 69059 128 297 332 678 81 82 721 70 879 93 982 87 70046 87 258 69 423 70 87 507 35 694 944 71198 386 571 691 765 950 72070 74 418 92 697 930 31 37 73285 86 319 551 833 960 76 74356 534 57 858 76 971.
- 75007 15 167 248 96 369 613 44 895 76019 20 117 38 237 62 323 426 640 81 84 77311 424 43 603 78030 155 405 508 26 778 930 63 79123 241 373 679 797 923 80083 167 86 374 488 656 62 704 21 31 50 70 75 879 957 81207 66 519 739 54 82008 286 95 342 96 511 98 705 912 99 83063 433 596 688 766 98 867 942 84090 179 296 553 648 82 714 20 928 94 85065 472 625 763 856 61 86109 64 311 16 86 470 71 505 654 740 896 930 81 87000 65 106 88 90 257 68 341 82 454 580 94 96 721 993 88102 68 258 370 95 555 608 42 754 805 7 932 89092 99 239 461 83 582 647 67 780 93 946 70 90030 119 219 436 621 27 733 835 908 91048 53 140 232 508 674 944 92088 374 403 19 24 73 621 38 53 703 34 93023 101 18 77 96 203 59 525 33 74 623 720 842 57 68 94616 834 95079 182 225 87 94 472 674 77 757 96145 429 588 649 835 97194 322 37 538 690 724 961 98075 272 427 504 16 606 23 99187 99 540 73 92 681 722 882 900.
- 100116 52 202 60 93 393 5 1 31 851 939 101027 154 250 357 58 403 532 791 833 42 102035 62 306 498 519 40 671 771 998 104341 68 76 402 592 616 769 921 105135 81 266 325 702 106001 316 535 38 769 107 81 223 94 479 542 641 797 853 108008 238 70 359 448 72 546 820 76 109117 95 740 813 34 110045 106 286 91 477 546 645 746 954 60 111055 76 457 583 708 112020 92 368 445 84 518 94 644 58 730 65 77 819 31 113016 44 285 320 541 72 92 860 72 939 114245 52 624 94 750 96 97 837 115128 400 40 68 542 84 671 828 99 116002 27 601 861 97 117117 651 739 924 118101 27 307 463 633 704 74 119354 409 541 698 814 120096 276 373 85 402 48 948 121042 45 118 288 590 91 657 77 752 907 59 93 122144 351 591 675 704 38 68 843 941 123054 56 136 67 208 20 32 44 57 356 584 619 84 731 802 912 21 82 124217 83 85 418 563 610 83 85 760 828 927.
- 125051 149 222 83 757 868 126244 498 624 775 845 980 97 127197 541 62 640 46 747 877 128200 40 65 330 81 437 68 657 758 129012 97 126 81 201 355 87 628 798 130306 72 536 678 725 72 942 131020 113 98 54 79 570 432153 338 83 92 520 37 732 45 870 73 912 133013 113 277 408 552 80 621 42 739 43 837 93 935 134278 334 470 578 853 77 920 40 135067 304 578 90 699 740 878 903 136027 135 387 427 667 852 926 76 137075 231 348 80 84 584 763 911 99 138503 93 613 139086 189 92 211 447 700 932

- 149059 197 394 495 758 812 965 71 141240 303 532 66 854 142026 221 59 458 95 593 608 801 42 75 964 143097 182 213 78 555 65 602 755 72 817 24 144070 86 99 228 98 694 708 66 95 876 922 23 86 145236 61 515 61 653 763 99 889 91 146000 215 35 317 449 755 147077 340 548 806 75 918 148041 152 549 742 933 149302 33 54 451 532 846 65 958.

- 150042 349 516 24 26 651 63 749 65 82 98 944 91 151020 366 407 527 61 790 811 921 152192 224 339 66 662 827 939 153105 12 305 37 724 94 827 154152 457 59 681 895 954 155000 151 210 48 323 77 88 414 55 513 654 759 156015 24 139 41 379 446 581 716 73 80 891 903 88 157061 193 295 504 627 713 80 84 967 158125 213 72 335 47 402 76 798 827 89 159018 82 333 474 523 644 963 88 160052 101 43 290 331 36 62 79 495 161219 74 310 17 447 503 22 27 92 710 804 49 61 682 162027 48 121 43 239 72 408 507 37 80 649 163035 301 84 432 51 635 65 733 36 62 164067 88 123 42 243 387 427 28 551 165010 82 114 218 38 318 655 820 938 166027 321 401 79 600 753 69 167173 330 50 66 581 722 30 76 831 998 168032 174 75 249 319 431 520 52 60 684 809 169071 44 54 169 237 332 46 481 515 41 55 80 799 170078 143 227 313 94 410 557 49 623 910 171034 160 222 47 70 395 480 97 558 59 69 797 855 932 92 172053 105 475 95 552 609 713 173047 130 96 239 330 74 469 522 667 705 36 68 89 89 174040 84 146 208 305 446 561 970 76.

- 175047 53 54 127 67 240 336 72 656 853 84 997 176151 514 50 788 944 177017 49 113 87 248 463 74 90 660 754 932 33 35 84 178164 75 293 345 464 545 64 68 618 86 873 179016 264 370 426 80 84 527 59 87 726 63 82 972 8 99 180271 90 407 48 52 680 85 777 928 98 181011 328 461 638 57 744 944 182242 463 71 541 938 183128 50 206 347 73 86 420 90 521 695 766 81 906 89 184073 201 347 443 580 94 95 644 61 702 803 968 185349 598 610 82 833 937 186030 375 415 40 584 625 715 807 187012 151 329 72 438 550 83 614 811 13 34 188048 144 201 2 351 612 51 743 189428 65 650 77 190154 99 334 67 892 968 191185 291 421 53 507 64 93 619 751 870 927 42 43 192088 126 374 400 59 603 8 744 193036 94 103 31 36 60 208 73 439 624 90 98 735 45 70 194096 108 97 234 358 68 89 498 626 707 853 78 195026 131 206 357 404 74 709 881 917 196132 35 242 349 493 505 601 39 48 908 71 197118 374 423 63 66 85 679 95 922 46 198121 31 232 499 664 715 16 344 975 199192 209 37 92 327 94 426 77 98 642 714 920.

- 200019 84 230 84 387 449 539 802 17 54 919 23 201061 95 123 234 36 69 327 44 720 833 961 202055 91 94 141 256 308 23 423 6 69 609 729 853 203006 78 202 54 382 204028 33 68 113 48 200 23 350 66 97 509 12 61 688 743 964 205002 132 94 258 99 338 45 67 467 72 500 28 633 742 801 941 69 206029 93 103 20 92 99 311 401 62 503 44 64 668 81 701 42 906 207082 124 252 620 80 748 54 853 995 208022 48 84 91 195 423 80 641 79 748 77 209329 495 551 89 644 709 75 862 968.

Z życia Towarzystw

Komitet Zjednoczonych Towarzystw w Główniej, odbył ostatnio swe roczne walne zebranie. Na wstępie przewodniczący komitetu p. Brzeziński odczytał pismo sanacyjnego Towarzystwa Uczestników Powstań Narodowych nie przyjętego w skład Komitetu Towarzystw. W dalszej części walnego zebrania przewodniczył ks. Leon Czwojdzkiński, sekretarz natomiast p. Jarczyński przedstawiciel harcerzy. Po sprawozdaniach zarządu z których wynikało, że Komitet w roku sprawozdawczym zajmował się nie tylko sprawami obchodów narodowych, lecz również często zabierał głos w różnych bolączkach dzielnicy, wyrażono zarządowi pełne uznanie, wybierając go ponownie w niezmiennym składzie a mianowicie: p. Brzeziński — przewodniczący, p. St. Kirschke — sekretarz, p. Sikorski — skarbnik, oraz p. Błoch — komendant pochodów. Poza szeregiem spraw organizacyjnych uchwalono przyjąć z pomocą finansową w odnowieniu kościoła w Główniej, oraz wyrażono życzenie, by energicznie domagać się u władz miejskich uwzględnienia bolączek Główniej. Przed zakończeniem walnego zebrania żegnano serdecznie opuszczającego Główną X. Czwojdzkińskiego wyrażając Mu podziękowanie za troskliwie rozstrząsaną opiekę nad dziełką i młodzieżą w Główniej nie mniej serdecznie podziękowano Mu za sprawne przeprowadzenie obrad walnego zebrania. (jar)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Pozn. Tow. Cyklistów i Motorzystów. Dwudniowa wycieczka do Czarnkowa, Chodzieży i Wągrowca odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. Zbiórka o godz. 6 rano przy Zamku. Wycieczkę prowadzi kapitan.

— Stow. Rodzin im. św. Rodziny przy parafii św. Marcina urządza w sobotę dnia 15 bm. uroczystość poświęcenia sztandaru i złotej księgi. O godz. 8 wymarsz na ulicy Pamiątkowej, o godz. 9 poświęcenie sztandaru i wspólna komunia święta, o godz. 11 akademija na sali p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej, o godz. 19 wspólna zabawa u p. Jarockiej.

— Tow. Śpiewu „Halka“ Poznań-Jeżyce. Wycieczka do Zabikowa odbędzie się w sobotę, dnia 15 bm. rano o godz. 7.30. Zbiórka przy lokalu posiedzeń p. Jaszyska, ul. Kraszewskiego 16.

— 4 Komp. Marynarzy Powstańców z r. 1918. Zebranie półroczne walne odbędzie się w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 11-tej w lokalu p. Jarockiej przy ul. Masztalarskiej 8.

— Zjednoczenie Pracowników Rzemieślniczych, kołodzijska sekcja fachowa. Zebranie plenarne odbędzie

RADJO

Programy radjofoniczne:

Niedziela, dnia 16 sierpnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 9.30 gazeta poranna; godz. 10.15 nabożeństwo z Katedry poznańskiej. Kazanie wygl. ks. penitencjarz Kaja. Chór katedralny śpiewa pod dyr. ks. dr. Gieburowskiego; godz. 12.00 Święto Żołnierza Polskiego; godz. 18.30 audycja dla dzieci w wyk. p. Zygm. Noskowskiego, art. T. P.; godz. 19.00 recital skrzypcowy prof. i dyr. Państw. Konserwatorium muz. Zdzisława Jahnke'go; godz. 19.40 audycja wokalna w wyk. Elżbiety Daniel (sopran), przy fortepianie prof. Fr. Łukasiewicz; godzina 20.15 koncert wieczorny (transmisja z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy); godzina 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godzina 22.15 muzyka taneczna z kawiarni „Esplanada”.

Warszawa (1412 m) g. 9.15 cicha msza z koncertem organowym; godz. 11.00 transmisja z Salzburga — koncert złożony z utworów Jana i Józefa Straussa — wykonawcy orkiestra Filharmonji Wiedeńskiej pod dyr. Klemensa Kraussa; godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 13.40 odczyt p. t. „Współpraca dzieci z rodzicami”; godzina 14.10 odczyt p. t. „Nasze ptaki w Egipcie”; godz. 14.35 „Skrzynka Pocztowa”; godz. 15.00 odczyt „Hodowla i rozmnażania grzybów ze szczególnym uwzględnieniem pieczarek” — wygl. prof. Feliks Teodorowicz; godz. 15.30 odczyt p. t. „Przygotowania ziarna do siewu”; godz. 16.00 odczyt p. t. „Zbieranie i rozróżnianie gatunków grzybów oraz przetwórstwo owoców” — wygl. prof. Feliks Teodorowicz; godz. 18.20 transmisja z Zakopanego Wyciągu Tatrzańskiego; godz. 16.55 opowiadanie prof. Leona Rygiara p. t. „List do syna”; godz. 17.35 odczytanie komunikatu „Z przed stu lat”; godz. 17.40 koncert popołudniowy; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godzina 19.40 skrzynka pocztowa techniczna; godz. 20.00 „Wiadomości przyjemne i pożyteczne”; godz. 20.15 koncert z Doliny Szwajcarskiej; godz. 22.00 feljton p. t. „Na Capri”; godz. 22.30 recital śpiewaczy Mieczysława Saleckiego; godz. 23.00 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 7.00 koncert z Hamburga, 11.00 transm. z Salzburga, 12.40 koncert, 16.00 koncert z Berlina, 18.40 muzyka operetkowa, 20.00 koncert z Hamburga; **Budapeszt** (550 m) 19.30 koncert solistów, 20.00 koncert (orkiestra i chór); **Wiedeń** (516 m) 19.30 koncert, 20.00 transmisja z Monachjum (konkurs pieśni ludowej); **Mediolan** (501 m) 20.45 „La Traviata” op. Verdiego; **Rzym** (441 m) 21.00 koncert.

Poniedziałek, dnia 17 sierpnia 1931 r.

Poznań (335 m) godz. 7.15 gazeta poranna; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 komunikaty; godz. 18.00 koncert popularny; wykonawcy: Orkiestra 58 p. p. pod batutą kpt. Maksymiljana Chmiele-

wicza, Gabrijela Krygier - Bernacka (sopran), prof. Fr. Łukasiewicz (akomp); godz. 19.15 feljton dr. Konstantego Troczyńskiego; godz. 19.30 zagadnienie szkolne „Niemcy w Wielkopolsce i na Pomorzu oraz ich posiadłości ziemskie”; godz. 19.45 „Silva rerum”; godz. 20.15 listy — Jerzego Bandrowskiego (wygl. p. Antoni Chocieszynski); godz. 20.30 koncert popularny (transmisja z Doliny Szwajcarskiej z Warszawy); w programie muzyka polska; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty; godz. 22.15 „Z nad krawędzi” (wygl. Brat Cezary).

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 muzyka gramofonowa; godz. 15.25 „O Targach Międzynarodowych”; godz. 16.00 muzyka gramofonowa; godz. 16.50 pogadanka literacka w języku francuskim; godz. 17.35 „Bój rozstrzygający o Warszawę”; godz. 18.00 muzyka lekka z kawiarni „Gastronomia”; godz. 19.20 muzyka gramofonowa; godz. 19.40 „Skrzynka pocztowa rolnicza”; godz. 20.00 Prasowy Dziennik Radjowy; godz. 20.15 pogadanka radjotechniczna; godzina 20.30 koncert z Doliny Szwajcarskiej; godzina 22.00 feljton p. t. „Zwycięstwo”; godzina 22.15 dodatek do Prasowego Dziennika Radjowego; godz. 22.30 muzyka lekka i taneczna.

Programy zagraniczne. Koenigswusterhausen (1635 m) 12.30 i 14.00 gramofon, 16.00 koncert, 20.00 koncert z Sopotu; **Budapeszt** (550 m) od 19.00 koncert; **Wiedeń** (516 m) 20.00 koncert (muzyka hiszpańska), 21.45 muzyka ludowa.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Józef Sroka, kapitan, 44 l. Zofja Kaczorówna, 6 l. Bolesław Matuszewski, robotnik, 19 l. Danuta Dyszkiewiczówna, 3 mies. Teresa Majchrowiczówna, 11 l.

POPIERAJĄCIE TANIE KUCHNIE BO ONE KARMIA WSZYSTKICH GŁODNYCH!

SKRZYNKA DO LISTÓW

— **Ekt. — Poznań.** Tego to już nie możemy Panu wskazać. Radzimy poszukać za pośrednictwem naszego działu ogłoszeń. (K.)

— **Barbara Poznań.** Nie wiemy. Radzimy poszukać nabywcę za pośrednictwem naszego działu ogłoszeń. (K.)

— **T. D. Pleszew.** Owszem, w myśl p. 5 art. 2 rozporządzenia Prez. Rzpl. z 16. 3. 1928 o umowie o pracę pracowników umysłowych winien Pan być za pracownika umysłowego. Ma Pan zatem prawo do trzymiesięcznego wypowiedzenia i do całomiesięcznego płatnego urlopu, a niezależnie od tego winien Pan być ubezpieczony na wypadek braku pracy. (K.)

— **Fr. S. 1)** Dzieciom nieletnim. 2) Przez powtórne zamażpójście traci prawo do renty wdowiej raz na zawsze. (K.)

ZWIASTUNY ŚMIERCI

Muchy szerzą niebezpieczne choroby. Rozmnażanie się much sprzyja rozwojowi epidemii tyfusu, która zanika w okresie zimowym, gdy muchy giną. Celem samoobrony należy je wyniszczyć, rozpylając Flit.

Flit niszczy doszczętnie muchy, komary, pchły, mrówki, mole, pluskwy, karaluchy oraz ich zarodki. Rozpylony Flit, aczkolwiek zabójczy dla owadów, jest zupełnie nieszkodliwym dla ludzi. Łatwy w użyciu. Nie płami. Flit nie należy porównywać do innych środków na owady. Żądajcie żółtej blaszanki z czarną opaską, wystrzegając się naśladownictw.

Rozpylajmy

FLIT

Oryginalny Flit sprzedawany jest wyłącznie w hermetycznie zamkniętych blaszankach.

— **W. N.** Należy zapłacić całą sumę. Notatka o 1/5 nie dotyczy tej sprawy. (K.)
— **P. T. Narczyński.** Ponieważ skarga do N. T. A. powinna być podpisana przez adwokata, więc on rozpatrzy Pańską spr-

wę i ułoży skargę odpowiednio. Należy przytem dodać do skargi kwit za opłatę skarbową w wysokości 20 zł. (K.)
— **Stała czytelniczka z Murowanej.** Morges, Szwajcaria. (K.)

W czwartek, dnia 13 b. m., o godz. 1.30 w nocy, zmarł nagle na udar serca, w 42 roku życia, nasz najukochańszy syn, brat, szwagier i wujek, ś. p.

Władysław Ptschyody

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16 b. m., o godzinie 4, z domu żałoby przy ulicy Dąbrówki nr. 9 na cmentarz św. Piotra. n.w. 5064

Msza św. z wigiljami za duszę drogiego Zmarłego odbędzie się w poniedziałek, o godz. 8 rano, w kościele OO. Franciszkanów, o czym Krewnych, Przyjaciół i Znajomych Zmarłego zawiadamia

Gniezno, 14 8. 1931.

w ciężkim smutku pogrążona rodzina.

Dnia 12 b. m. zmarł nagle na udar serca, w Miasteczku nad Notecią, nasz kochany ojciec, teść, brat i szwagier, ś. p.

Antoni Szymański

przeżywszy lat 53. Pogrzeb odbędzie się w Poznaniu w sobotę, 15 b. m., o godz. 5.30 po poł., z domu żałoby przy ul. Szamarzewskiego 30 na cmentarz parafjalny św. Florjana. Msza św. w poniedziałek, o godz. 9 w kościele parafjalnym.

W smutku pogrążeni dzieci i rodzina.

dw 829

Najstarszy Zakład Pogrzebowy P. Piasecki. Poznań. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Dnia 13. bm. o godzinie 11.45 przed południem zmarł po krótkich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz ukochany, jedyny i nigdy niezapomniany syn, brat, szwagier, wujek, kuzyn i bratanek, ś. p.

Feliks Talarczyk

w kwiecie wieku, przeżywszy lat 20. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16. bm., o godzinie 16.30 z Zakładu św. Józefa na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej. Msza św. za duszę drogiego Zmarłego odprawi się w środę, dnia 20. bm., o godz. 9 rano w kościele św. Marcina.

W głębokim i ciężkim smutku pogrążeni rodzice, siostry i szwagier.

Poznań, Gniezno, Mosina, Miłosław, Brambauer, Nowa wieś podgórna, Berlin, Reading Pa. (Ameryka Półn.) Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 12 sierpnia 1931, zmarł długoletni członek Towarzystwa naszego, ś. p.

Antoni Szymański

Pogrzeb odbędzie się w sobotę, 15. b. m., o godzinie 17.30, z domu żałoby, ul. Szamarzewskiego 30. O liczny udział członków w pogrzebie prosi

Towarzystwo Młodych Przemysłowców Wypadek 216. w Poznaniu. zw 10 489

Przewielebnemu Duchowieństwu, Towarzystwom, Obywatelstwu, wszystkim Przyjaciółom, Znajomym i Krewnym za udział w pogrzebie, piękne wieńce i okazane nam dowody szczerego współczucia z powodu śmierci naszej najdroższej Zmarłej, ś. p.

Józefy Średzińskiej składamy najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

maż z synkiem, matka i rodzina. Grodzisk Wlkp., 14. 8. 31. dw 819

Do sprzedania

KAMIENICA

przy ul. Fr. Ratajczaka w Poznaniu. Dochód przeszło 18.000 zł. rocznie. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 505

Dnia 12 sierpnia r. b., o godz. 2,30, zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, mój najukochańszy mąż, nasz najdroższy ojciec, dziadek, wuj, kuzyn, 6. p.

Florjan Klerykowski

b. firmant Banku Polskiego w Poznaniu
Sodalis Marjanus

w 64 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w sobotę, z kaplicy ementarnej w Dębcu, o godzinie 6.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, synowie, córka i rodzina.

Poznań, Środa, Bydgoszcz, Kielce, Opole.

zw 10486

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 13. 8. o godzinie 12,30 w południe powołał Bóg do grona Swoich aniołków naszego najukochańszego synka, braciszka, wnuczka, siostrzeńca i bratanka

Józinka

w 4 wiosnie życia. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 16 o godz. 5 po poł. z kostnicy na ementarzu parafji Zmartwychwstania Pańskiego o czym donoszą Krewnym i Znajomym

strapieni rodzice

Romanostwo Dyderscy.

Poznań, Fabryczna 34.

Kupię

używane lecz w dobrym stanie, ca 2 km

szyn polowych

Spalding, 65 m/m wysokie,

wozy do buraków

40—50 ctr pojemności,

600 m/m szerokości. Oferty do Kurjera Poznański.

pod zw 10 484

Praktykę dentystyczną

w Poznaniu

z kompletnym urządzeniem i mieszkaniem, odstąpię. Oferty do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 10 481

Piegi, żółte plamy, opatrzona usuwa pod gwarancją aptekarza Jana Gadebuscha. **AXELA**-krem 1/2 słoik 2,50 zł, 1/1 słoik 4,50, do tego mydło „AXELA”, 1 kaw. 1,25 zł. J. Gadebusch, Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar). Drogerja i perfumerja. d 628/9

Kupujcie **PERFUMOWANY** **KROCHMAL** **Szczenanowskiego**
Pw 6 004-56.153

Szkło

okienne, ogrodowe, katedrałne, surowe, druciane, ornamentowe, kolorowe djamenty, kłz szklarski itp. lustra i szyby wystawowe poleca

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła
Spółka Akcyjna Poznań
Małe Garbary 7 a. telefon 28 63.
Oddział w Łodzi: ul. Pusta 15/17.
Pw 6 710-30.112

Osiedliłem się
jako lekarz specjalista w chorobach gardła, nosa i uszu.

Dr. med. Wacław Cichocki

Długoletni asystent Pozn. Kliniki Uniw.

Przyjmuję od 11,30 do 13 przy ul. Pocztowej 16.

Pw 5 891-56.177

Wyjechałam

Dr. med. W. Skutecka-Linke

Młyńska 9.

zw 10491

Wróciłem

Dr. Stanisław Szuman

specjalista w chorobach nerwowych.

Przyjmuję od 17. 8. 1931 od 11-12 i od 3,30-5.

Poznań, plac Wolności 2.

zw 10491

Wyjechałem

1. 8. — 1. 9. 31 r.

Dr. med. B. Warpechowski

Specjalista chorób nerwowych.

ul. Fredry 4.

zw 10 471

Wróciłem

Dr. Antoni Szac

lek. specjalista w chorobach kob. ecych i położnictwie

św. Marcin 9/10

Przyjm. 11—12. 3—4, w sobotę tylko przed południem.

Klinika dla kobiet.

zw 10 500

Powróciłam

Dr. med. Zofja Górczyna

lek. spec. chorób skórnych i wenerycznych. zw 10 485

Poznań, alica Młyńska nr. 4. II. p. Telefon 27-87

Kasowe godz. przyjęć 9—11, 5—7, prywat. 4—5.

Aptekę św. Łazarza

po 4. p. Th. Kofferze, objąłem z dniem 1 lipca we własny zarząd. zw 10 462

Mag. Phar. JAN ROGALA

Apteka wykonuje recepty wszystkich Kas Chorych.

DRZEWA IGLASTE (konifery)

wszelkiego rodzaju do sadzenia w miesiącach sierpniu i wrześniu polecają

dw 812

A. J. JESKE Szkółki drzew owocowych i ozdobnych w JELONKU, poczta Złotniki, koło Poznania, tel. nr. 3. Oferty wysyłamy na żądanie. Dojazd autobusami z Poznania plac Sapieżyński w kierunku Obornik.

Kupujemy każdą ilość

owocu świeżego,

zdrowy i dojrzały towar. Płacimy najwyższe ceny. Oferty prosimy do Kurjera Poznańskiego pod zw 10493

„ADRIA“

(dawn. Palais Royal)

właśc. St. Józwiak

Restauracja Winiarnia

Wyborowa kuchnia

Bufet zimny

Ceny umiarkowane.

Dostawy poza dom.

Obiady

od godz. 12,30 do 4-tej
z 3 dań 2,50 zł
z 4 dań 3,50 zł

Kolacje

od godziny 7 do 10,30
zł 3,—

Codziennie od godziny 6-tej koncertuje znana orkiestra „Wołga“.

Wytworne ubikacje na wszelkie uroczystości.

Pw 6 028-32.54

Jak za młodych czasów

odzyska Pan znów męskie siły, stosując aparat „Nr. 111“ opatentowany w wielu kulturalnych krajach. Naukową broszurkę niezmiernie interesującą i zawierającą dysertacje i opinie wielu osobistości nauki lekarskiej wysyłamy bezpłatnie i dyskretnie. Adresować: „INVENTUS“ (SB) Lwów, Jagiellońska 20. Dozwolone do użytku przez władze administracyjno-lekarskie. Za skuteczność przyjmujemy pełną gwarancję.

Pw 6 003-72.55

Dobra

praktyka lekarska w Rogoźnie

po zmarłym lekarzu zaraz do objęcia. — Świetna okazja osiedlenia się młodego lekarza. — Informacyj udzieli: **Z. SZULC, Poznań, pl. Wolności 5, II., telef. 31-35.**

Opony samochodowe

tylko najlepszych fabrykatów we wszelkich rozmiarach, z najwyższymi rabatami bezkonkurencyjnymi po cenach dotąd niebywałych poleca

BRZESKIAUTO S. A. Poznań

ul. Dąbrowskiego 29 - tel. 63-23, 63-65

Bogato zaopatrzone magazyny własne — towar zawsze świeży

Pw 6 030-12.52

Sprzedam natychmiast na dogodnych warunkach

2	lokomotywy normalnotorowe	
4	na tor 1000 mm.	
4	„ „ „ 900	
2	„ „ „ 785	
4	„ „ „ 750	
4	„ „ „ 600	

Oferty kierować pod „Parowoz“ do Kurjera Poznańskiego

dw 824

CENTRALA MEBLI

M. Szpryngacz

Swarzędz — Piaski 5

poleca:

Meble w wielkim wyborze od zwykłych do najwykwintniejszych w solidnym wykonaniu po bardzo niskich cenach. Dogodna komunikacja autobusami co 30 minut z ul. Woźnej.

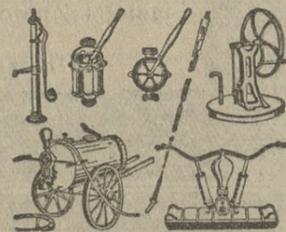
Pw 5704 06-30,32,33

Plantacja szparagów

30 mórg w jednym planie, największa plantacja w Województwie Poznańskim, natychmiast na korzystnych warunkach na sprzedaż. Zgłośz. do Kurjera Pozn. pod nw 5071

Wielkie domostwo

w Lesznie, przy pryncypalnej ulicy (ul. Dworcowa), obszar składa się z 1 1/2 morgowego ogrodu, wielkie obszerne podwórze, garaże, stajnie i t. p. Obiekt ten nadaje się na każde przedsiębiorstwo, przy wpłacie 50.000 zł. na sprzedaż. Zgłoszenia Agentura Kurjera Poznańskiego w Lesznie (Wlkp.) ul. Komeniusza 42, telefon 204.

Wszelkie POMPY i części zamienne pomp, SIKAWKI zwykłe i połączone z beczką do pożaru, polewania szos, ogrodów i t. p. celów poleca największa w kraju fabryka pomp studziennych:

Inż. W. KRAUPE, Leszno (Wlkp.)
zał. 1968 r.
Cenniki na żądanie. Duże rabaty.
Pw 6 11-81.50

Poszukuję

od zaraz suchej, jasnej, masywnej, o ile możności

parterowej ubikacji

od 100 do 500 qmtr., nadającej się na lepsze mechaniczne warsztaty do fabrykacji galanterji metalowej. Spieszne zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 10 499

Dom handlowy
ulica Woźna nr. 12
narożnik Wielk. Garbar
2 minuty od St. Rynku
Własność firmy
Kazimierz Kużaj
Zał. 1896 r. Telef. 3458.

Mój skład dywanów przeniosłem z ul. 27 Grudnia do olbrzymich lokali znajdujących się w moim domu handlowym przy ulicy

Woźnej 12

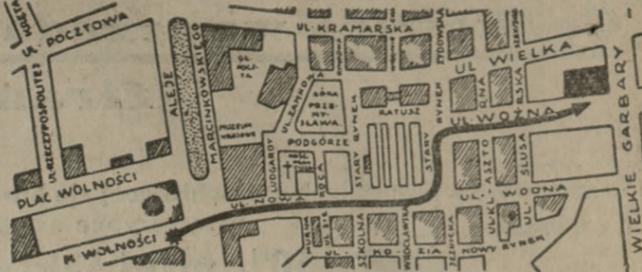
narożnik Wielkich Garbar, odległym tylko 2 minuty od Starego Rynku. Wylot ul. Woźnej znajduje się na ukos od wejścia do starego ratusza. Nie mylić Woźną z Wołągą.

Ze zmianą lokali łączę reorganizację mego przedsiębiorstwa w kierunku redukcji kosztów celem służenia w obecnym krzyżysie Szan. Odbiorcom jak **na niższych cenach**. Szczególnie odpada wysoka dzierżawa i wiele innych kosztów połączonych z lokalami położonymi w ulicach przynajmniej. Redukując ogólne koszty handlowe do połowy dotychczasowych, **zniżam** równocześnie odpowiednio **ceny sprzedaży**.

KAZIMIERZ KUŻAJ Centrala Dywanów
Poznań, ul. Woźna 12

Największy specjalny magazyn.

Dywany - Kilimy - Chodniki - Obicia mebli i ścian - Nowości na dekoracje wnętrzy - Serwety - Narzuty i t. p.

Z placu Wolności na ul. Woźną tylko 6 minut idąc ul. Nową i St. Rynkiem.

Przed domem przystanek tramwajowy 1, 2 i 6.

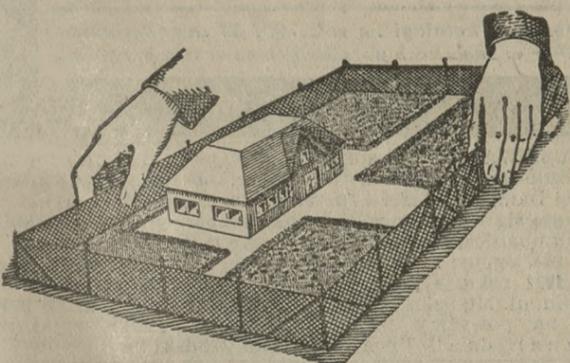
Adr. telegr. „Merkur“.

Pw 5841/2 81.13/14

„Ochrony Kredytu w Handlu i Przemysle“

Tow. zap. w Poznaniu
z ulicy Długiej 4, do lokali przy
ul. Mickiewicza 31,

I. p. boczne wejście, gmach Izby Przem. Handlowej,
godz. urzędowe od 8—18. Pw 6 012-32,42

Wyjaśnienie!

Jakieś anonimowe „fabryki płotów“ przy gorliwym poszukiwaniu wspólnika z kapitałem powołują się stale na ogłoszenie nasze, przyczem dla zachęcenia przyszłych wspólników przekraczają treść ogłoszenia naszego i wmawiają, że branża nasza rzekomo nie zna złej koniunktury.

Ogłoszenie owych fabrykantów, poszukujących kapitałów świadczy o tem, że nie mają oni żadnego pojęcia o branży naszej. Niema bowiem dzisiaj wogóle branży z świetną koniunkturą. Jeżeli jednak mimo ciężkich czasów firma nasza ma jako takie zadowalające zatrudnienie w sezonie, to zawdzięcza je ona tylko szybkiej, solidnej i fachowej dostawie pierwszorzędnie wykonanego materiału po cenach bezkonkurencyjnych. Jest to możliwe tylko przy racjonalnej fabrykacji na drogich specjalnych maszynach, częściowo automatycznych, dalej dzięki inwestowaniu znacznych kapitałów, umożliwiających hurtowy, bo tylko wagonowy zakup surowców i wreszcie, dzięki doświadczeniom, fachowemu kierownictwu, które stale myśli nad dalszym udoskonaleniem wyrobów naszych. Obecnie n. p. możemy już podać do wiadomości naszej P. T. Klienteli, że wkrótce wprowadzimy nowe słupki z absolutnie wodoszczelnym umocowaniem drutów, oraz nowe patentowe zamknięcia do bram i nowe, masywne, przemysłowe zamki do furtek własnej fabrykacji. Pw 6025-32,50

Wreszcie wyjaśniamy poraz ostatni, iż nie mamy nic wspólnego z anonimowymi ogłoszeniami, że mianowicie nie poszukujemy ani kapitałów, ani wspólników.

„DRUJOWNIA POZNAŃ“
Specjalna fabryka siatek, płotów i wyrobów druczianych
Poznań, ul. św. Marcina 45 a, telefon 2401.

WARTO OBEJRZEĆ nasze dobrze utrzymane i starannie przygotowane do sprzedaży

samochody używane

liczny wybór pierwszorzędnych fabrykatów z karoserjami wszelkich typów 2—4—6 osob. otwartymi, krytymi i sportowymi

samochody wysyłkowe i ciężarowe

dzisiaj każdy pragnie nabyć tanio, lecz należy również kupić dobrze. Nabyć dobrze i tanio można przedewszystkiem w

BRZESKIAUTO S.A. Poznań
ul. Dąbrowskiego 29 — tel. 63-23, 63-65

Ceny bezkonkurencyjne — Fachowa obsługa
Dogodne warunki zapłaty. Pw 6 031-52,53

DOM

w dobrym punkcie handlowym w większym powiatowym mieście kupię wprost od gospodarza. Warunek dobrze zaprowadzony skład towarów kolonialnych ewentualnie z koncesją tytoniową i wolnym mieszkaniem, który można przejąć 1 stycznia 1932 r. Wpłaty 40—50 tys. Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 448

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella

wysyła każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł
Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach i drogerjach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Korona
Poznań, Górna Wilda 61.
dw 3254

Rychliki

białe kupuje stale po najwyższych cenach dziennych

Bernard Schlage,
Gdańsk-Oliwa
telefon 453-02 nw 5 012

Okucia do drzwi

Okucia do okien
Liny stalowe
Druć do prasowania słomy
Śruby i nitki
Gwoździe i łącuchy
Lemiesze i odkładnie
Ilece żelazne
Kuchnie westfalskie
poleca korzystnie

Jan Deierling

skład żelaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pw 6 029 32,50

Uczeń biurowy

syn uczelewych rodziców z ładnym charakterem pisma może się zaraz zgłosić L. Brezowski, Poznań, ul. Pocztowa 12.
zdzw 50 339

Wyjaśnienie!

Firma Schicht-Lever Sp. Akc. w Warszawie ogłasza w dziennikach uchwałę Sądu Okręgowego w Katowicach, w której zakazano członkom niżej podpisanego związku rozszerzania okólnika, skierowanego do kupców branży kolonialno-spożywczej.

Wobec tego oświadczamy niniejszem, że powyższą uchwałę wydano bez jakiegokolwiek ustnej rozprawy, a jedynie na podstawie jednostronnych oświadczeń wzgl. zapewnień w miejsce przysięgi firmy Schicht-Lever Sp. Akc. Przeciwno tej uchwale wniesiemy oczywiście sprzeciw i tylko w zwyczajnym postępowaniu sądowym będziemy mogli nasze twierdzenia udowodnić.

Zastrzegamy sobie jednakowoż ogłoszenie szczegółowego uzasadnienia naszego sprzeciwu w dziennikach, aby każdy Czytelnik mógł sobie wyrobić własne zdanie o tej sprawie.

Członkowie Zawodowego Związku Śląskiego Przemysłu Mydlarskiego i Tłuszczowego w Katowicach.

Tw 286

AUTEM

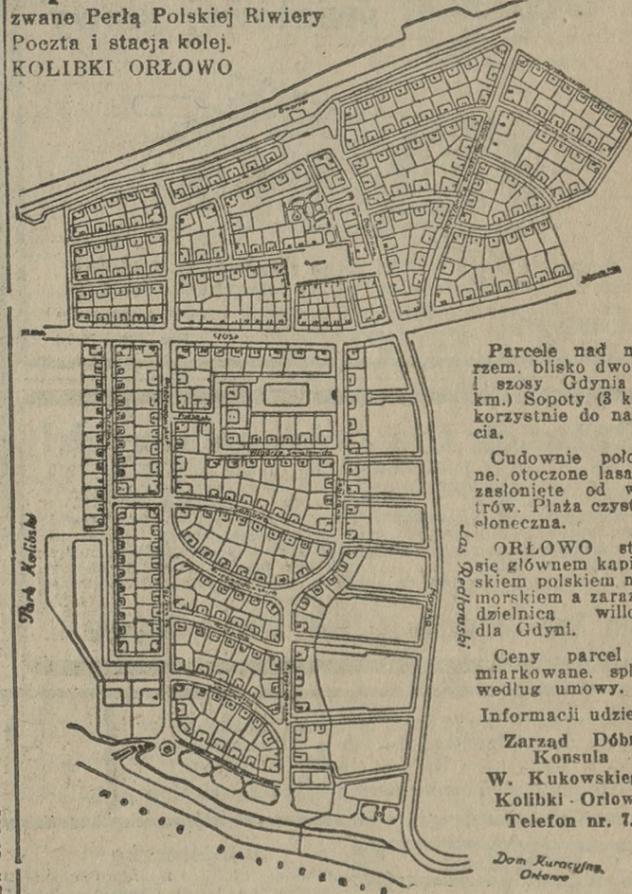
ciężarowem wykonuje
wózki i przeprowadzki.

Kilometr 50 gr.

Rynek Łazarski 10, m. 17,
tel. 75-48 nw 10 492

Kapieleśko Orłowo Morskie

zwane Perłą Polskiej Riwiery
Poczta i stacja kolej.
KOLIBKI ORŁOWO

Parcele nad morzem, blisko dworca szosy Gdynia (4 km.) Sopoty (3 km.) korzystnie do nabycia.

Cudownie położone, otoczone lasami, zasłonięte od wiatrów. Plaża czysta i słoneczna.

ORŁOWO staje się głównym kąpieliskiem polskiem nadmorskiem a zarazem dzielnicą willowa dla Gdyni.

Ceny parcel u miarkowane. spłaty według umowy.

Informacji udziela:
Zarząd Dóbr Kąpieliska
W. Kukowskiego,
Kolibki - Orłowo
Telefon nr. 7.

Dom Kurajów, Orłowo

Plan zabudowy

ORŁOWA

nw 5067

Gevaert

Nazwa Gevaert to nie tylko oznaczenie pochodzenia produktu — to także symbol jego wysokiej jakości.

BŁONY PŁYTY PAPIERY

fotograficzne GEVAERTA to owoce 35-letniej usilnej pracy i wszechstronnych doświadczeń.

Żądajcie w składach fotograficznych.

Dom dwupiętrowy

w Kościanie, niepodlegający ochronie lokatorów, wobec tego dobrze się rentujący, wolny od podatków i przy kupnie od opłaty stemplowej, jest za cenę przystępną na sprzedaż przy dogodnych warunkach spłaty. Pięć-pokojowe mieszkanie od 1. 10., względnie 1. 11. b. r., wolne. Zgłoszenia przyjmuje Spółdzielnia Osadnicza w Kościanie. nw 5065

Biurowy

obeznany z wszelkimi pracami biurowymi, Biegiły maszynista, powiela z poszukuje : araz posady. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 466

Całkowita wyprzedaż

firan, kap, stor,
obrusów, nakryć

oraz towarów pozostałych z likwidującej się hurtowni trwa w dalszym ciągu. Do wyprzedaży
Pw 6 022-32.46

50% niżej faktycznych cen.

Na wszelkie inne towary nieobjęte redukcją cen udzielamy 10% rabatu. Przy zakupie
ponad zł 100,— otrzymają Szanowni Klienci ładny naściennik wartości zł 15,— bezpłatnie!

WŁADYSŁAW SCHUBERT, Poznań

RYNEK 85.

Teatr Varieté „Alhambra“
(Dom Rzemieślniczy) — ulica Fr. Ratajczaka 21
Telefon 51-79

W piątek i sobotę
ostatnie dni programu!

Od niedzieli, dnia 16 b. m.

zupełnie nowy program!

Zmiana artystów!

Szczegóły w afiszach! Ceny miejsc od 1-3 zł
Przedsprzedaż biletów u p. Szejnbrowskiego,
od godz. 6 przy kasie Teatru,
zw 10506

PUSZCZYKOWO, Restauracja Leśna

właśc. Wanda Mandłowa
urządza

w sobotę, dn. 15 i w niedzielę, dn. 16 sierpnia 1931 r.

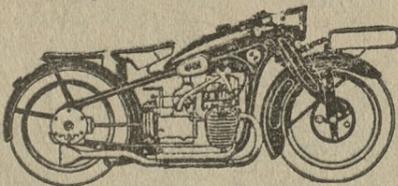
Koncert 17 pułku ułanów (żółtych) z Leszna
pod kier. kapelm. p. por. Dzidka.

Początek koncertu o godzinie 1-szej po poł.
dw 828

Motocykle

światowej sławy

Wszystkie modele 1931 r. na składzie „D-Z Motor“,
Sp. z o. odp., Katowice, ul. Kościuszki 51, tel. 2761.

Uwaga! Dostarczamy wszelkie części zapasowe
do motocykli BMW. Pw 6 008-71.70

Ratunek dla skórno-chorych!

Krem na skórę „HEILWUNDER“, patent gdański: Nr 1919
Niezwykła kosmetyka do pielęgnacji skóry skutkuje z powodu
swoich właściwości w rozpaczliwych wypadkach wszystkich
liszaj, nawet liszaj ropnych, ranach o nóg, egzemie, pryszczach,
wyrzutach wszelkiego rodzaju zzerwonności twarzy i nosa, od-
mrożeniach itd. Przy zamówieniach uprasza się o „użyteczności“
Świeższe oznania. Jeżeli bez skutku, zwrót pieniędzy.
Cena 8,60 zł. Wysyłka za załączką. Przy wysyłce sumy zwróć.
bez portorium. zw 4425

Chem. Kosm. Laboratorium „KLOSSIN“, Gdansk 2, Rundegasse 43.

Stenotypistka

znająca język niemiecki potrzebna.
Pierwszeństwo panie, które już pracowały w kancelarii
adwokackiej. Pisemne oferty z podaniem wymaganej pensji i referencji.

Włodzimierz Suchocki, adwokat
Poznań, pl. Wolności 9.

zw 10483

KIEROWNIK

dla nowo otwierającej się

KAWIARNI I CUKIERNI

potrzebny. Pisemne oferty z odpisami świadectw, podaniem
referencji i wysokości kaucji do „PAR“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 56,205 Pw 6 027-56.205

Posiadaczom polis przedwojennych Niemieckich Towarzystw Ubezpieczeń na życie

udziela porady fachowej

w sprawach dotyczących zgłaszania pre-
tensyj opartych na układzie waloryzacyj-
nym polsko-niemieckim z dn. 5. VII. 28 r.

Tow. Ubezpiec. „Przezorność“
Oddział w Poznaniu
Plac Wolności 14 — Telefon 17-66.

Pw 5800-30.62

Z powodu zamążpójścia

jest w Gdyni zaraz skład konfekcji i towarów krótkich
z urządzeniem i towarami za ca 5—6 000 zł. do sprzedania.
Świetna egzystencja przez dołączenie blawatów i ewtl. obu-
wia, których w tej dzielnicy miasta brak. Nowy dom, modne
okno wystawowe; dzierżawa za sklep i mieszkanie 330 zł.
miesięcznie. Uwzględnia się tylko szybko zdecyd. reflektan-
tów z gotówką. Zgłoszenia do „Gazety Gdynskiej“ w Gdyni,
ul. 10 Lutego pod B. B. 333. zw 10501

Zredukowani, bezrobotni, dotknięci kryzysem

reprezentatywni, wymowni, odpowiednio
ustosunkowani Panowie i Panie

mogą w krótkim czasie osiągnąć poważne stałe dochody

pracując dla jednego z największych Towar-
zystw Ubezpieczeń. Gruntowne wyszkolenie
i czynna pomoc bezpłatnie. Oferty skiero-
wać do Kurjera Poznańskiego pod zw 10 488

POLOWANIE

w Gminie Gruszczyn, na obszarze 600 hektarów wydzier-
żawione będzie dnia 23 b. m. o godz. 15-tej w szkole
najwięcej dającymu. zw 10 490

MUSIOŁ, przewodniczący.

NAJDZIELNIEJSZY

ASTRONOM

nie podejmie się orzeczeń
w sprawach gastrono-
micznych. Do tego po-
trzeba koniecznie fachu-
ca! A cóż dopiero w dzie-
dzinie fotograficznej? Tu
bardziej jeszcze zważać
winniśmy na branżę i spe-
cjalność firmy oraz fa-
chowy personel jako pod-
stawę dobrej obsługi.
Napewno nie zawiedzie
Was firma:

Pw 6 019-32.43

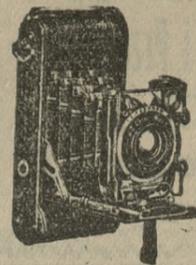

Foto-Greger

Kazimierz Greger

Poznań 3, ulica 27 Grudnia 20

Największy w Polsce magaz. apar-
atów i przyborów fotograficzn.

Egzystuje w niezmiennych
rękach od roku 1910.

Obszerne katalogi na rok 1931/32 za nadaniem
50 gr w znaczkach pocztowych na kosztu przesyłki.

UCHWAŁA. W sprawie postępowania układowego,
wdrożonego na wniosek firmy Wielkopolska Fabryka Kon-
fekcji Damskiej, Józef Szuster w Poznaniu, Stary Rynek 76,
zwołuje się w myśl art. 49 i nast. rozporządzenia o zapobie-
ganiu upadłości z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. Ust. R. P. nr 27,
poz. 244) ogólne zgromadzenie wierzycieli na dzień 26 sierp-
nia 1931 roku, o godz. 10, przed Sądem Grodzkim w Po-
znaniu, ul. Młyńska 1a, pokój nr 23. Wierzyciele mogą przy-
być na powyższy termin, celem udzielenia wyjaśnień.
Poznań, dnia 27 lipca 1931 r. Sąd Grodzki 2a. nw 4711

1. Na. 3/30. **UCHWAŁA.** W sprawie odroczenia wypłat
firmy Henryka Felsa z Strzyżewca, umarza się postępo-
wanie zapobiegawcze, na wniosek dłużnika. Pleszew,
dnia 26 lipca 1931. Sąd Grodzki. nw 4709

1. Na. 4/30. Na wniosek Franciszka Szymoniaka, właśc.
Hotelu Wiktorja w Pleszewie, przedłuża się termin odro-
czenia wypłat do dnia 23 października 1931 r. Pleszew,
dnia 23 lipca 1931. Sąd Grodzki. nw 4708

POSTĘPOWANIE UPADŁOŚCIOWE. W postępowaniu
upadłościowym nad majątkiem upadłego dłużnika firmy
J. Zamecznik, dawniej M. Arct, Poznań, Plac Wolności 7,
wyznacza się na skutek dołączonej przez dłużnika przymuso-
wej ugody, termin ugody na dzień 19 sierpnia 1931, o godz.
11 przed południem, który się odbędzie w Sądzie Grodzkim
w Poznaniu, pokój 1. 23. Wniosek z dołączeniem ugody i o-
świadczenie wydziału wierzycieli, mogą interesowani prze-
glądać w Sekretarjacie Sądu upadłości. Poznań, dnia
1 sierpnia 1931. Sekretarjat IIa, Sądu Grodzkiego w Po-
znaniu. nw 4710

LICYTACJA ZASTAWU

W środę, 19 sierpnia, od godz. 11, sprzedam w lokalu li-
cytacyjnym ul. Wroniecka 4, na odpowiedzialność interes-
entów najwięcej dającymu za gotówkę:

samochód marki Austro-Daimler typ A. D. M. 2, tor-
pedo 7 osobowy, w bardzo dobrym stanie.

Poza tem sprzedam:
4 szafy, 3 stoły i 2 biurka antyczne, gramofon szafka-
wy, kasę National na 6 obslug, garnitury klubowa,
kanapy, leżanki, łóżka, szafy, stoły, obrazy, kompl.
sypialne, 60 par obuwia damskiego i różne inne meble
oraz inne rzeczy.

Lokal otwarty od godz. 8 do 18. Pw 6024-32.45

Brunon Trzeciak,
zaprzys. i ustanowiony publ. rzeczoznawca i aukcjonator na
Województwo Poznańskie. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75

LICYTACJA ZASTAWU

We wtorek, 18 sierpnia, od godz. 11 począwszy, sprzeda-
wać będę w firmie C. Hartwig ul. Towarowa 15-20, na od-
powiedzialność interesentów najwięcej dającymu za gotówkę:

większą ilość różnych obrazów, kilka starych gobeli-
nów ciemnych w ramach, większą partję lamp elek-
trycznych, partję książek polskich, francuskich i nie-
mieckich, nowy rower, 2 kompl. stoły dla rysowników,
większą partję wszelkiego rodzaju mebli, oraz inne
przedmioty. Pw 6023-32.44

Obejrzeć można pół godziny przed licytacją.

Brunon Trzeciak
zaprzys. i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonator na
województwo poznańskie. Ul. Wroniecka 4. Tel. 21-26 i 31-75.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Skład

spożywczy dobrze prosperujący z
powodu choroby sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 524

Belki

dostarcza według wymiarów Jan
Domeracki, Brama Wildecka,
tel. 16-67. Pw 5 176-28.12

Wyprzedaż

całkowita dywanów, chodników
po cenach najniższych z powodu
ekwidacji interesu — Poznański
skład dywanów, ulica Wrocław-
ska 20, przy Placu św. Krzyszka.
zdw 47 280

Biblioteczkę

komode, stół, mahoniowe, in-
krustowane tania sprzeda. Ko-
złowski, Szewska 15. zdw 50 195

Tokarka

francuska typu ciężkiego do me-
talu dług. 1,75, samochód osobo-
wy i ciężarowy, różne narzędzia
warsztatowe okazują się z powodu
likwidacji do nabycia. Oglądać
można pawilon samorządowy, ul.
Grunwaldzka — Sniadeckich od
9—11 i od 16—17. zdw 50 197

Skład

cukierków artykułów piśmien-
nych sprzedam tania. Bronisław
Kozłowski, Poznań, Długa 4.
zdw 50 582

Deski

stolarskie dostarcza w różnych
wymiarach Jan Domeracki, Bra-
ma Wildecka, telefon 1667
Pw 5 173-28.15

Maszyny do pisania

z gwarancją pierwszorzędną, no-
we od zł 690 i używane od zł 95.
Skóra i S-ka Poznań, Aleje Mar-
cinkowskiego 23. zdw 47 685

Warsztaty stolarskie

okazyjnie tania. „Przewodnik“,
św. Marcina 30. zdw 48 815

Drogerje

średniemieście, duże ubikacje sprzeda-
m, wpłata 7 000, reszta umowa.
Oferty Kurjer Poznański, zdw 49 557

Motocykl

350 tania sprzedam, Chlebowski,
Dąbrowskiego 71. zdw 49 740

Skład

z urządzeniem, centrum, oddam.
Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 581

Sypialnia

używana tania, Staszica 1. II,
lewo. zdw 50 696

Pierwszorządny skład

porcelany, sprzętów kuchennych
domowych, miasto 30 000 miesz-
kańców rynek, narożnik, dobry
obrót, sprzedam z powodu choro-
by tania, Potrzeba ca. 10 000 zł.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 49 142

Magle

najnowszy wynalazek dostar-
cza M. Jankowiak, Poznań —
Staroleka. zdw 50 572

Dom

z ogrodem 2 mieszkania 3 pokojo-
we sprzedam. Zabikowo, Ko-
ściuski 26, stacja Luboń.
zdw 50 571

Kłosk

sprzedam inwalidzie, obrót mie-
sieczny 6 000 zł. Zgłoszenia Kur-
jer Pozn. zdw 50 585

Kantówka

laty dostarcza Jan Domeracki,
Brama Wildecka, telefon 1667.
Pw 5 175-28.13

Restauracje

obróć dzienny 400 zł wskażo
Grześkowiak, Grobla 30.
zdw 50 671

Skład

kapeluszy damskich w Poznaniu
przy Rynku Łazarskim dobrze
prosperujący tania sprzedam,
Adama Jeskego 30, skład.
zdw 50 608

Skład

rzeźnicki z warsztatem, mieszka-
niem 3200 sprzedam. Ul. Wodna
17/18, skład cukierków zdw 50 607

Wóz

trzy całowy tania. Nad Wierzb-
kiem 5. zdw 50 518

Waż
papieru, maszynowa Singera do ka-
peluszy sprzedam. Spokojna 3.
m. 2, od 8-3.

Sprzedam
taniej nowy rower meski. Górna
Wilda 41, Kieszowski, zdw 50 824

Samochód
niezwykła okazja, piękna limu-
zyna, lub otwarty sprzedam za
bezcen szybko decydującemu. —
Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 815

Męskie
pokoje wielkim wyborze po zna-
cznie zredukowanych cenach poleca fa-
bryka mebli A. Szczaniecki. Ta-
ma Garbarska 3. zdw 50 666

Chart
(Grey) biały, roczny, piękny okaz
(suka) i browningowa pięcioletnia
szalówka, kal. 16, dobrze utrzy-
mana na sprzedaż. Zgłoszenia
między godz. 11-14 Przemysłowa
41, m. 6. zdw 50 905

Patefon
taniej sprzedam. Wrocławska 22,
m. 4. zdw 50 837

Skład
towarów krótkich i bielizny w
mieście powiatowym pierwszo-
rzędne położenie, średnie szkoły
i wojsko z powodu choroby za-
raz sprzedam. Potrzebne 25,000
złoty. Zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 50 888

Parcela budowlana
przy ul. Dąbrowskiego, przysta-
nek tramwajowy w miejscu, do-
świetlenie kanalizacyjne. Ceny zni-
żone. Cegielnia Jeżycka, Dąbrow-
skiego 121. zdw 50 017

Radjoapar
bardzo dobry komplet. Kanałowa
4, Grabianowski. zdw 50 616

Skład
cukierków sprzedam śródmieście,
mieszkanie. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 605

Łóżecko
biało malowane, torba szkolna
taniej. Wielkie Garbary 36, m. 9.
zdw 50 842

Łóżka
dwa dla dzieci sprzedam. Roma-
na Szymańskiego 7 m. 3.
zdw 50 864

Aparat
do spawania nowy, kompletny
zamienie na motocykl. Banążyński
Kraszewskiego 1. jw 1247

Gramofon
szafkowy i nowy rower taniej
sprzedam. Słowackiego 48, miesz-
kanie 6 jw 1252

Staro zaprowadzony
warsztat blacharsko instalatorski
z wszelkimi maszynami i urza-
dzeniem warsztatu oraz wolnym
małym mieszkaniem w Poznaniu
okazyjnie sprzedam do wynajęcia.
Zgłoszenia uprasza się do Kurje-
ra Poznańskiego jw 1257

Najtaniej
wyprzedaje płaszcze damskie let-
nie Stary Rynek 76, Szuster.
zdw 50 604

Wille
sprzedam Poznaniu 3 mieszkania.
wplata 35 000 zł. Pośrednicy wy-
kluczeni. Pawlak Strusia 6.
zdw 40 893

Dom
piętrowy sprzedam. Poznaniu,
wplata podług umowy. Sew. Miel-
żyńskiego 3, m. 20. zdw 50 624

Beczki dębowe
600 ltr. i 900 ltr. w dobrym stan-
cie korzystnie sprzedam. L. Sze-
dziński, ul. Wroniecka 16, telef.
12-42.

Klubowy
garnitur elegancki, nowa sprzed-
am okazjnie. Łazienka 1c,
partier, przy Grobli. zdw 50 639

Restauracja
z mieszkaniem w śródmieściu
Poznania zamienie na inny skład
różnie z mieszkaniem. Zgłosze-
nia Kurjer Pozn. zdw 50 642

Za bezcen parasole
mocny 4,50, modny 5,75, elean-
gancki, jedwabny 11,50, torki
damskie, skórkowe 3,75, nowość
6,75, pończochy jedwabne 1,50,
macco 1,45, Bemberg prima 3,90,
pantalony jedwabne 2,25, biusto-
nosze 85 gr. kalesony meskie 1,75
skarpety meskie 38 gr. mocne
48 gr. jedwabne 90 gr. Warsza-
wski Skład Fabryczny, Jadwiga
Podbielska, Wielkie Garbary 40
naprzeciw Wodnej. zdw 50 639

Prasę owocową
nowa dwucentnarowa taniej
sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
Pozn. zdw 50 688

Skórki
blamy, już czas zakupić, ceny
hurtowe. Hankiewicz, Wielka 9
(wchód Szewska). zdw 50 684

Motory elektryczne
na prad zmienny 1/2 — 5 K. M.
sprzedaje korzystnie F-a „Fran-
pol”, Poznań, Grobla 27.
zdw 50 694

Salonik
wiśniowy (Polisander) 8 części
sprzedam taniej. Kopernika 1,
miesz. 3. zdw 50 745

Gramofon
walizkowy nowy, rower, maszy-
na damska taniej. Stroma 1,
partier. zdw 50 754

Parcela
1400 mtr. kw., wartości 10 000
sprzedam ewentualnie za dobra
hipotekę. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 50 752

Sypialkę
dębowa korzystnie sprzedam. —
Gronikowski, Kopernika 1.
zdw 50 733

Rurki
do ondulacji
losów od 1,60
zł jak wzór 3 75
lampki spirytus-
sowe od 1,90. —
poleca najta-
niej Wenzlik —
Poznań. Aleje
Marcinkowskie
go 19. dw 671

Nowy Magazyn Obuwia
przy ul. Szkolnej 3 narożnik ul.
Golebkiej poleca obuwie damskie
już od zł 10. — Obuwie meskie już
od zł 15. — Pw 5541-20-14

Podłogę
szalówkę dostarcza Jan Dome-
rski tartak parowy Brama Wil-
decka, telefon 1667
Pw 5174-28-14

Meble
używane oraz inne przedmioty
sprzedaje i kupuje Poznański
Lom Komisowy Dominikańska
3 telefon 24-42 Pw 11 540

Gospodarstwo
30 morgowe rodzaju ogrodnictwa
wraz wspaniałymi zabudowaniami
przy lesie, stacji pod Poznaniem,
nadające lotnisko, cena
14 000, wplata 8 000. Bartkowiak.
Dopiewo, stacja Dopiewo, pow.
Poznań. zdw 50 736

Wierzchówkę
ślizną, rasową sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 767

Futro
meskie zupełnie nowe okazjnie
sprzedam. Matejki 56, m. 4.
zdw 50 776

Lustro
umywalkę, różnicę sprzedam. —
Ratajezaka 36, mieszkanie 10.
zdw 50 775

Znaczkę
pocztowe polskie, zagraniczne
większą ilość sprzedam. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 774

Domek
zabudowanie gospodarcze, 10
morg ziemi pod budowę domów,
przy samym Poznaniu sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 773

Domek
3 pokojowy, kuchnia, stajnia,
ogród, 9 000, wplata podług um-
owy, zamienie ewentualnie na
przedsiębiorstwo. Filipiak, Poz-
nań, Ławica wieś, zdw 50 599

Trzy
parcelki przy Górczynie korzyst-
nie sprzedam na raty. Lambi,
Junikowo. zdw 50 508

Futro
karakulowe z całych skór, także
sealowe okazjnie sprzedam. Ma-
tejki 56, m. 4. zdw 50 184

Śliczną resztówkę
150 morgowa z dobrą glebą, wy-
godnym, obszernym domem w du-
żym ogrodzie, przy wplacie 40 000
zł z powodu działów sprzedam.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 552

Kareta - polowczyk
Dogcart
(dwukolowy) wszystko w bardzo
dobrym stanie sprzedam korzyst-
nie. Wiadomość: Plac Święto-
krzyski 4 (Hermes). zdw 50 351

Kantówki i szalówki
dostarcza taniej składnia drzewa
przy ul. Dąbrowskiego 8385 tele-
fon 70-37. nw 5041

Urządzenie
fryzjerskie korzystnie na sprze-
daj. Oferty do Kurjera Poznań-
skiego zdw 50 090

Fortepian
okazyjnie taniej. Ul. Berwińskiego
go 1, m. 5. zdw 50 450

Sprzedam
korzystnie skład kolonialny i ka-
peluszy damskich, profesjonalnie
w rynku dobrze zaprowa-
dzone, Bogusławski Grodzisk,
zdw 50 488

Sypialnię
nowa dębowa sprzedam taniej Sto-
larnia, Patrona Jackowskiego 33,
zdw 50 481

Rower
taniej sprzedam. Skryta 14 m. 3
zdw 50 476

1,50 berety
czeskie, paski sportowe od 0,90,
kolnierzki sztywne 0,60, kalesony
macco 1,50, pończochy jedwabne
1,45, macco 95, Bemberga 2,50,
oryginalny Bemberg 3,50, pantalo-
ny jedwabne 2,25, kombinacje
jedwabne 4,25, rekawiczki kra-
waty, bielizna najtaniej w Skła-
dzie Fabrycznym Władysława
Trojanowskiego, Wielkie Garba-
ry 36, obok Wielkiej. zdw 50 207

Wilczycę
rasowa, czujna 30 złotych. Ma-
tejki 60, mieszkanie 1.
zdw 50 463

Najtaniej buduje
zaoszczędza ogólnie, używając pły-
ty Celotex. Pójdzie sprzedaje
z rozbiórki dopóki zapas starczy.
Gmurowski, Poznań, Matejki 60,
telefon 68-50. zdw 50 462

Najtaniej
podłogę, szalówkę, laty, kantów-
kę z rozbiórki. Gmurowski, Ma-
tejki 60. zdw 50 458-9

Centrala mebli
Swarzędz poleca meble po cenach
niskich. Wielki wybór.
Pw 5703-30-35

Parcela
850 m² początek Aleje Wielkopo-
lskie taniej sprzedam oraz wybór
parcel wszystkich dzielnicach
„Osadopol”. Rzeczypospolitej 9.
zdw 50 546

Skład
kolonialny dobrze prosperujący
przyjele 4 pokojowe mieszkanie
centrum miasta Poznań, sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 544

Wagi
aptekarzka drogerijna nowe ta-
nio. Przechcna 2, m. 4.
zdw 50 541

Dla cegielni
12 sztuk nowych form do dren
i pustaków sprzedam taniej Agro-
mech, Sokoła 19, telefon 29-32
zdw 50 533

Motocykl
New Hudson Supersport jak now-
y taniej sprzedam. Poznań, Dą-
browskiego 81 Janowski
zdw 50 488

Mereżkową
maszynę Singera najnowszego
systemu i maszynę okretkową
sprzedam. St. Ławicki, Zera-
wia 19, m. 9. zdw 50 789-70

Skład
duży, urządzenie, mieszkanie w
Poznaniu sprzedam. Szamarzew-
skiego 15. zdw 50 772

Materace
sprężynowe, nakładki, leżanki,
kanapy najtaniej wprost z pra-
cowni. Wielkie Garbary 9.
zdw 50 661-2

Sypialnia
stylowa, dąb i mahoni perłowy,
pierwszorzędne wykonanie i ma-
teriał sprzedam stolarnia, Górna
Wilda 94. zdw 50 811

Samochód
Essex z koncesją na sprzedaż. —
Strusia 11. zdw 50 780

Jadalnia
dębowa zaraz taniej do sprze-
dania. Słowackiego 15, partier, le-
wo. zdw 50 793

Fiat
520 w dobrym stanie taniej sprze-
dam. Adres wskazuje Kurjer Po-
znański zdw 50 816

Starożytnie meble
mahoniowe, inkrustowane, brzo-
zowe, szafa gdańska, kredens
barokowy, zegar, stojący aniel-
ski, obrazy, perskie dywany na
sprzedaż, Skarbowska 4, partier, le-
wo. zdw 50 717

Bydgoszcz
Z powodu przeprowadzki sprze-
dam natychmiast elegancką wille
komfortową w najpiękniejszej
okolicy miasta blisko gimnazjum
i tramwaju także dom czynszo-
wy, położony naprzeciw parku
przy przystanku tramwajowym.
Mecenasowa Sobieska, Bydgoszcz,
20 Stycznia 29. zdw 50 877

Skład
cukierków bez mieszkania sprze-
dam. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 492

Zamienie
samochód Fiat 6 osob. limuzyna
w dobrym stanie na parcelę w
Poznaniu Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 50 489

Na pończochy
wielka zniżka cen —
A. Szymański, Spe-
cjalny maszynowy po-
ńczochy Poznań, św.
Marcin 1 przy placu
Św. Krzyszka. Pw 3122 3 25.1312

Kiosk
z przyległym pokojkiem duży,
murowany z powodu wyjazdu
sprzedam. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 747-8

Gotowe schody
spichlerzowe 1,40 i 2,00 m szer-
okie taniej. Gmurowski, Matejki 60
zdw 50 460-61

Dzwona
okazyjnie 15 kop. Gmurowski. —
Matejki 60. zdw 50 456-7

Jamniczki
czarne pies i suczka 3 mies.
sprzedam taniej. Wilczak, Wątro-
wiec. zdw 50 904

Skład
przy ul. Wronieckiej z dużym
oknem wystawowym nadający się
na każdą branżę bardzo korzyst-
nie do sprzedania. Zgłoszenia Kur-
jer Poznański zdw 50 900

4,50 złoty Bemberg
Bemberga najlepsza strzałka
5,50, Bemberga 2,75, prima flor
1,80, skarpety 0,40 0,70, 1,15, ko-
szule damskie 2,25, nocne 3,50,
kalesony Macco 2,70, płóciene
2,80, tylko Wielkie Garbary 10,
Kazimierz Jamont. zdw 50 707

Dom
przy Starym Ryнку dobrze utrzy-
many dochód roczny 5.700. Ceny
48.000. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 860

Skład
papierniczo - zabawkarski, mie-
szkanie, świetna egzystencja, wy-
jątkowa okazja, warunki bardzo
korzystne. Bydgoszcz, Śniade-
kich 41, Pdracki. Pw 6 015-63.445

Bydgoszcz
skład artykułów piśmiennych, ga-
lanteryj, wyrobów tytoniowych,
nowoczesne urządzenie, z przy-
ległym mieszkaniem, centrum
m.asta, dobra egzyst. z powodu
wyjazdu zaraz korzystnie do
sprzedania. Wiadomości udzieli
biuro zleceń: Kobusiński Woj-
ciech. Bydgoszcz, Dworcowa
92-53. Pw 6 016-63.448

Meble
sprzedamy bardzo taniej, kilka
jadalni po cenie bezkonkurencyj-
nej Spółdzielnia Mebli Swarzędz-
dawn. Janiszczak ul. Kilińskiego
nr 5063

Parcela
1 000 m² przy ul. św. Wawrzyńca
naprzeciw Botanicznej jeżyckiego
korzystnie oddam. Szamarzew-
skiego 21, m. 14, od godz. 17-18.
zdw 50 781

Sprzedam
zakład fryzjerski od 20 przeszło
lat dobrze prosperujący, centrum
Poznania. Oferty Kurjer Po-
znański rw 2 383

Skład
kolonialny i sprzęt kuchenny z
mieszkaniami zaraz sprzedam.
Adres Kurjer Poznański St. Ry-
nek rw 2 384

Okazyjne kupna
Mam kilka gospodarstw i fol-
warków korzystnie do nabycia,
pełne żniwa, bogate inwentarze,
od 50-240 morg ziemi pszenno-
buraczanej na korzystnych war-
unkach pow. kościański, Ko-
ścielan Bronzowski, Hotel Dwor-
cowy. ny 5 065

Świetna egzystencja
Z powodu śmierci sprzedam mój
długoletni, zaprowadzony dobrze
prosperujący skład tytoniowy, ga-
lanteryjny, zabawek, wózków
dziecięcych i t. d. z przyległym
wielkim mieszkaniem, tania
dzierżawa, w dobrym położeniu
miasta Grudziądz. Oferty do
„Słowa Pomorskiego”, Toruń pod
„Okazja”. nw 3 060

Chart
jednoroczny (suczka) piękny okaz
w dobrej cenie korzystnie do odda-
nia. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego dw 825

Zakład fryzjerski
w powiatowym mieście taniej na
sprzedaż. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego nw 5 058

Meble
solidne po cenach fabrycznych.
Julian Weclawski, św. Rocha 8.
Pw 6014-63.446

Restaurację
elegancko urządzone w Inowro-
clawiu, dobrze prosperująca
sprzedam. Zgłoszenia „Restaura-
cja” do „Par”, Bydgoszcz.
Pw 0 014-63.446

5 KUPNA
Emeryt
poszukuje domu na wsi z rolą
przy mniejszej wplacie lub na
długoletnią dzierżawę, plac 100
zł za pośrednictwem. Oferty Kur-
jer Poznański zdw 50 082

Śmietnik
betonowy używany, przenośny kupi
Sójka Wierzbicze 21.
zdw 50 145

Doberman
młoda suczka wysokiej rasy kupi
zaraz. Oferty z podaniem ce-
ny Kurjer Poznański zdw 50 287

Szalówkę
wagon kupi. Suwalski, Focha
72. zdw 50 550

Dom
kupię, wplata 40 000. Oferty Ku-
rjer Poznański zdw 50 167

Kupię
możliwie wprost od właściciela
mniejszy folwark lub leśniczów-
kę z własnym, dobrem polowa-
niem i rybołówstwem oraz dogo-
dną komunikacją z Poznaniem. —
Reflektuje na kupno okazjnie
plac got. wzgl. prima walora-
m. Uprasza wyzerpujące
oufne oferty do „Par”. Aleje
Marcinkowskiego 11, pod 56.186.
Nieodpowiadające odwrotnie ode-
śle. Pw 5 999-56.186

Kupię
lekką ciężarówkę w dobrym stan-
ie z dobrymi gumami. Również
maszynę do liczenia, Mielecki,
Buszewo, poczta Lubosina, pow.
szamotulski. zdw 50 337

Kupuję
złoto, srebro, brylanty i place naj-
wyższe ceny F. Tarkowska Plac
Wolności 11. Pw 11 567-20.143

Rower
kupię, Kuźaj Woźna 12.
zdw 50 514

Plac
pod budowę wille kupię, Propo-
zycja, cena Kurjer Poznański
zdw 50 510

Kupię
maszynę damską, kanapę i ro-
wer dziecięcy Stachowiak, Sz-
marzewskiego 56, mieszkanie 45.
zdw 50 202

Rowery
używane kupuje Warsztat Me-
chaniczny, Dąbrowskiego 30,
zdw 50 448

Kupię
fortepian krótki w dobrym stan-
ie za gotówkę. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 50 474

Koło
pasowe śred. 2900x350/400 mm.
diasta 150/160 mm. M. Broński,
Poznań, Nowa 6. zdw 50 603

Grunt
pod wille z orodkiem w dobrym
miejscu na peryferji miasta kupi
ewentl. za gotówkę Oferty
do ekspedycji Kurjera Poznań-
skiego zdw 50 490

Poszukuje
solidnego 5-6 pokojowego domu
z ogrodem. Oferty z podaniem
ceny i położenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 50 600

Regaly
do składu książek i papieru kupię
Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 528

Kociol Strebla
kupię. Oferty Kurjer Poznański
zdw 50 500

Skrypcę
używane kupię. Oferty cena Ku-
rjer Poznański zdw 50 493

Pompe
reczna kupię. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 50 673

Kafle
w dobrym stanie kupię. Oferty
Kurjer Poznański zdw 50 487

Sypialnię
kupię okazjnie Oferty Kurjer
Pozn. zdw 50 632

Kupię
używany wózek dziecięcy nowo-
modny na niskich kółkach. Oferty
Kurjer Pozn. zdw 50 682

Radjo
używane za gotówkę kupię. —
Cena Kurjer Pozn. zdw 50 687

Reflektory
do okien wystawowych używane
kupię. Zgłoszenia Kurjer Po-
znański zdw 50 742

Dźwigary
6 sztuk, profil nr. 24, długość 6,80
m. kupię. Oferty Kurjer Pozn.
zdw 50 723

Maszynę
do dziurkowania wzorów kupię.
Oferty Kurjer Pozn zdw 50 852

Maszynę
Singera używaną, damską kupię.
dobrze zaplace. Oferty Kurjer
Poznański zdw 50 809

Samochód
Ford czterodrzwiowa limuzyna
kupię zaraz. Zgłoszenia Kurjer
Poznański zdw 50 895

Browning
okazyjnie kupię caliber 6,35 moż-
liwie belgijski. Zgłoszenia Ku-
rjer Poznański zdw 54 502

Kupię
dom od 50-100 tys. Pośrednicy
wykluczeni. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 50 539

6 KAMIENICE
Kup

Oddam
mieszkanie dwupokojowe z meblami. Półwiejska 10, mieszkanie 19. zdw 50 586

Dwupokojowe
meblami 750. Adres Kurjer Poznański zdw 50 676

2 pokoje
kuchnia, komfort, nowa willa, przy dworcu Luboń zaraz inteligentnemu, bezdzietnemu państwu. Oferty pod zdw 50 672

Mieszkanie
nowe 2-3 pokojowe, Marszałka Focha, oddam za pożyczką 5.000 do 6.000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 620

Dwa
pokoje kuchnia Komandoria wprost od gospodarza, 1 1/2 zgóry. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 634

Mieszkanie
dwupokojowe wprost od gospodarza. Adres Kurjer Poznański zdw 50 746

Pokój
kuchnia za zgodą gospodarza do oddania czynsz rok zgóry 1500 zł (Jeżyce). Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 49 6012

Dwa
pokoje kuchnia, skład od gospodarza. Dom Komisowy, Podgórna 2. zdw 50 794

Dwupokojowe
kuchnia, łazienka, balkon, czynsz 50 korzystnie odstąpię. „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 50 709

2 pokoje
z kuchnią tanio zaraz sprzedam. Gen. Umińskiego 12 b. m. 1. zdw 50 903

Pokój
z kuchnią do wydzierżawienia 1500. Jeżycka 30, gospodarza. zdw 50 897

Pokój
samotnej osobie, najchętniej krawcowej do wynajęcia. Gospodarz Wierzbicice 2. zdw 50 912

Mieszkanie
pokój i kuchnia z nowymi meblami sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 855

Nowe
mieszkanie 2 pokoje, kuchnia, elektryczność, ogródek, czynsz miesięczny 65 zł. Zabikowo, ul. Poniałowskiego 10. zdw 50 859

Siedmiopokojowe
komfortowe blisko Teatru Wielkiego, miesięcznie 350 zł. Kurjer Poznański zdw 50 844

Pokój
z kuchnią, meblami wynajmę. Adres wskaże Kurjer Poznański, filja Jeżyce jw 1243

9 SZUKA MIESZK.

3 lub 4
pokój z kuchnią, instalacja elektryczna najwyższej na II piętrze poszukuję. Warunki i adres do Kurjera Poznańskiego pod zdw 50 119

2 pokoi
kuchnia od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 139

Mieszkania
1 lub 2 pokojowe z kuchnią w dzielnicy od mostu Chwaliszewskiego do mostu Chrobrego za czynszem zgóry poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 50 361

Mieszkania
2-3 pokojowe z wygodami, słonecznego, piętrowego blisko tramwaju poszukuję. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 865

Poszukuję
1-2 pokoi z kuchnią w śródmieściu. Kurjer Poznański zdw 50 513

Poszukuję
mieszkania komfortowego 2-3 pokojowego słonecznego możliwie tramwaj 3. 6. Czynsz zgóry 3 lata. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 554

Mieszkania
2-3 pokojowe z przynależnościami poszukuję. Zapłać czynsz zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 471

Poszukuję
próżnego pokoju w dzielnicy Łazarskiej. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 50 568

Mieszkania
3 do 4 pokojowe na cele mieszkalne, śródmieście lub przedmieście poszukuję adwokata. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 635

Poszukuję
mieszkania 2-4 pokojowego w Poznaniu, Jadwiga Bothe, Tarnowo Podg. pow. Poznań. zdw 50 693

Mieszkania
3 pokojowe z wygodami, słonecznego, piętrowego, blisko tramwaju poszukuję młode małżeństwo zaraz. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 643

Mieszkania
3-4 pokojowe z wygodami i pokojem dla służącej, za czynszem miesięcznym, szuka od 1. 10. samotna pani. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 798

Mieszkania
4-5 pokojowe z przynależnościami w śródmieściu poszukuję. Czynsz roczny. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 899

2-3
pokojowego mieszkania z komfortem lub 2 pokoi bez mebli z urządzeniem kuchni poszukuję bezdzietne, inteligentne małżeństwo. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 814

2-3
pokoje, kuchnia szuka profesor wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 705

Poszukuję
mieszkania 6-8 pokoi za miesięcznym czynszem. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 893

Centrum
3-5 pokojowe na biuro mieszkanie bez odstepnego, ewentl. 1/2-1 rok zgóry od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 841

Mieszkania
o 5-6 dużych pokojach poszukuję się na 1. 9. wzdł. 10. Pośrednictwo wykluczone. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 833

4-5 pokojowego
mieszkania komfortowego, tylko centrum wprost od gospodarza poszukuję. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 836

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Pokój
kuchnie zamienię na mniejsze. Strusia 11. m. 14. zdw 50 433

Zamienię
3 pokoje kuchnia, ładne, elektryczność, Jeżyce na większe, bliżej centra. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 823

11 POKOJE UMEBL.

Małżeństwu
dwa eleganckie pokoje, balkon, telefon utrzymaniem lub bez. — Chelmońskiego 21 I lewo. zdw 49 540

Słoneczny
frontowy, parterowy Grunwaldzka 5. zdw 49 964

Przy Zamku
miły pokój, frontowy, solidnej osobie, łazienka, centralne ogrzewanie, elektryczność. Waly Zyg. Augusta 10 a. mieszkanie 5. zdw 50 255

2 pokoje
salon i sypialnie telefon, wydzierżawie zaraz. Zwierzyniecka 1, II. piętro, lewo. dw 818

Pokój
panu, telefon w domu, Matejki 65. I. lewo. zdw 50 400

2 osobom
wynajmę pokój duży słoneczny zaraz (Małżeństwo wykluczone). Mickiewicza 7. m. 9. zdw 49 632

Pokój
niekrepujący, Półwiejska 36 a m. 13. zdw 50 221

Pokoje
umeblowane. Piotra Wawrzyniaka 24. m. 4. zdw 50 075

Przyjmę
gimnazjastów na stancje lub studentów (rodzina francuska). Piotra Wawrzyniaka 33. m. 4. zdw 49 821

Pokój
zaraz, Grobla 19 I prawo. zdw 50 505

Skryta 14
III. lewo, wolny. zdw 50 183

Pokój
umeblowany Matejki 57, mieszkanie 2. zdw 50 297

Pokój
umeblowany także małżeństwu. Działyskich 2. m. 7. zdw 50 557

Czysty
pokój umeblowany, Działyskich 2 m. 5. zdw 50 556

Pokój
2 panom, 15 lub 1. Koscińskiego 25. I. prawo. zdw 50 101

Małżeństwu
inteligentne, starsza, bezdzietne przyjmie panienkę z całkowitem utrzymaniem do pokoju wspólnego ze studentką pierwszorzeczną. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 144

Pokój
słoneczny frontowy w solidnym domu od 1. 9. w pobliżu 3 gimnazjów. Półwiejska 10. II. lewo. zdw 50 203

Kulturalnym
partem centrum jednoosobowy, dwuosobowy. Składowa 1. m. 16. zdw 50 449

Pokój
Krzyżowa dla pani, światło elektryczne, używanie kuchni. Zgłoszenia: Górna Wilda 80. m. 4. zdw 50 446

Frontowy
dwom panom wynajmę zaraz. Mostowa 5 a. m. 11. zdw 50 467

2 pokoje
słoneczne, ładnie umeblowane, w willi Konopnickiej 7, wynajmę 1 osobie za 100 zł. wejście z klatki schodowej. zdw 50 783

Umeblowany
pokój, Małeckiego 13. m. 8. zdw 50 437

Pokój
z osobnym wejściem wynajmę zaraz. Wielkie Garbary 23 a. III. mieszkanie 11. zdw 50 438

Pokój
Waly Królowej Jadwigi 1. m. 9. zdw 50 436

Dwa
łącznie pokoje, balkon Strzelecka 25. mieszkanie 8. zdw 50 425

Pokój
umeblowany Kreta 6 podwórze. m. 18. zdw 50 423

Dąbrowskiego
25 a. I. lewo jeden dwuosobowy zaraz. zdw 50 486

Pokój
Podgórna 4. Schubert. zdw 50 435

Gwarna
pokój ładny z utrzymaniem wynajmę. Gwarna 10. m. 4. zdw 50 434

Pokój
umeblowany Strzelecka 11 m. 4 zdw 50 504

Gimnazjastów
przyjmę na stancje Opieka, dobre odżywianie oraz pomoc w naukach ucznia kl. VIII, zapewniona, Poznań, ul. Marsz. Focha 82 wysoki parter, prawo mieszkanie 2. (W pobliżu gimn. Mickiewicza i Paderewskiego). zdw 50 230

Dwuosobowy
Woźna 14 b. mieszkanie 10. zdw 50 325

Dwuosobowy
Śniadeckich 21, mieszkanie 4. zdw 50 543

Na stancje
przyjmie wdowa po inżynierze dziewczęta lub chłopców uczęszczających do szkół, Opieka, pomoc w nauce, fortepian w domu Wencłowa, Dąbrowskiego 44. zdw 50 538

Pokój
umeblowany Plac Nowomiejski 5 mieszkanie 23. zdw 50 501

Pokój
Piekary 8 a. parter front. zdw 50 496

Pokój
czysty wolny, Wierzbicice 24 b. m. 14. zdw 50 494

Panience
wspólny, Krasieńskiego 8 c. zdw 50 525

Pokoje
komfortowe, Ratajczaka 29, III. lewo. zdw 50 523

Pokój
elektryka, centralne ogrzewanie, Park Wilsona, Parkowa 32 a. m. 8. zdw 50 520

Działyskich 3
I lewo, mały pokój, zdw 50 212

Pokój
jedno lub dwuosobowy, Dąbrowskiego 33 m. 8. zdw 49 619

Dwuosobowy
panom obiadaniami, Mickiewicza 11, III. prawo zdw 49 617

Dwuosobowy
Wierzbicice 39 a. parter, prawo. zdw 50 580

Pokój
Wierzbicice 37 a. mieszkanie 4. zdw 50 579

Niekrepujący
pani wynajmę zaraz. Małecki, Rybaki 20 a. zdw 50 577

Dwuosobowy
i jednoosobowy 30 zł. elektryczność, łazienka, Marszałka Focha 27. II. mieszkanie 9. zdw 50 576

Pokój
wynajmę. św. Józefa 3. parter, prawo. zdw 50 570

Pokój
do wynajęcia. Rybaki 9. III. prawo. zdw 50 569

Panienci
stołowaniem. Kwiatowa 9. III. zdw 50 567

Dwóch
gimnazjastów przyjmę. Zgłoszenia zakład fryzjerski Wodna 14. zdw 50 566

Słoneczny
elektryczność, telefon. Kwiatowa 3. I. lewo. zdw 50 590

Pokój
umeblowany wynajmę zaraz panu Kościelną 31 mieszkanie 1. front, parter. zdw 50 619

Uczennice
z utrzymaniem przyjmie nauczycielka. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 615

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Skarbowska 15 m. 7. zdw 50 614

Centrum
pokój umeblowany 1 lub 2 osoby. Kreta 22. III. lewo. zdw 50 613

Solidnemu
panu, Półwiejska 5 III. lewo. zdw 50 382

Gabinet
męski wynajmę, Podgórna 13, mieszkanie 10. zdw 50 593

Pokój
elektryczność, łazienka. Szkoła 3. prawo, mieszkanie 26. zdw 50 625

Pokój
Wrocławska 38. m. 31. zdw 50 595

Kwiatowa 6
mieszkanie 7. zdw 50 593

Niekrepujący
umeblowany, czysty pokój na 2 inteligentne osoby. Skibińska, Przechylna 1. zdw 50 602

Dwuosobowy
dobre utrzymanie. Łakowa 16. I. prawo. zdw 50 606

Przyjmę
gimnazjastów z dobrym utrzymaniem. Moczyńska, ul. Kopernika 5. zdw 50 627

Panu
pokój balkonowy wynajmę. — Wielkie Garbary 36. front, mieszkanie 8. zdw 50 637

Pokoik
panience. Kreta 4. II. prawo. zdw 50 633

Dla pani
pokoik umeblowany z utrzymaniem lub bez. Strzelecka 2. m. 5. zdw 50 630

Ładny
dwom panom. Jerzego 5. II. lewo. zdw 50 629

Pokój
św. Marcin 18. mieszkanie 3. zdw 50 628

Frontowy
słoneczny wynajmę panu. Wielkie Garbary 44. III. prawo. zdw 50 188

Pokój
do wynajęcia Zwierzyniecka 8, mieszkanie 5. zdw 50 649

Elegancki
do wynajęcia. Waly Jana III. II. parter, prawo. zdw 50 647

Pokój
Grobla 19. m. 12. zdw 50 691

Śródmieście
dwuosobowy. Wrocławska 3. II. prawo. zdw 50 690

Pokój
2 panom. Łakowa 16, parter, lewo. zdw 50 636

Pokoik
panience. Łakowa 16, mieszkanie 15. zdw 50 635

Pokój
umeblowany 1 września. św. Marcin 32. front. II. m. 7. zdw 50 679

Zielona 7
I. prawo. zaraz. zdw 50 664

Dwa
umeblowane. Jackowskiego 31, mieszkanie 3. zdw 50 659

Cieszkowskiego 7
dwuosobowy. III. prawo. zdw 50 655

Korzystny
Małeckiego 35 wysoki parter. zdw 50 657

Elegancki
umeblowany pokój, światło elektryczne, łazienka dla lepszego pana. Ferdynand, Ratajczaka 11 a. 6 wejście. I. piętro. zdw 50 656

Pokój
dla małżeństwa. Madalińskiego 8. m. 2. zdw 50 751

Balkonowy
Grobla 30. II. lewo narożnik Garbar. zdw 50 758

Pokój
kształcącym panienkom dobrem utrzymaniem. Słowackiego 35. II. prawo. zdw 50 735

Pokoje
sypialny, gabinet, wygodami, telefon, parter panu małżeństwu wynajmę. Matejki 60. m. 1. zdw 50 727

Pokój
wspólny, słoneczny, fortepian pani znającej francuski. Mostowa 4. mieszkanie 9. zdw 50 756

Czyty
Poplińskich 9. parter, prawo. zdw 50 768

Panów
na pokój. Ogrodowa 15, podwórze, lewo. I. zdw 50 766

Mielżyńskiego 5
front, jeden dwuosobowy elektr. Knaflowska. zdw 50 759

Panienci
kształcące przyjmę, dom religijny. Pocztowa 21, mieszkanie 4. zdw 50 771

Pokój
dwa, jednoosobowy, słoneczny. Kanakowa 7. II. prawo. zdw 50 790

Pokój
niekrepujący. Półwiejska 38 a. m. 13. zdw 50 221

Pokój
1-2 osobom. Kochanowskiego 5, mieszkanie 1. zdw 50 734

Panom
Strzelecka 6. III. lewo. zdw 50 613

Kolegi
na pokój wspólny szuka inżynier. Kreta 6. mieszkanie 8. zdw 50 779

Pokój
Kreta 6. m. 8. zdw 50 778

Młodzież
szkoła przyjme na stancje, pomoc naukową. Młyńska 12 a. m. 6. zdw 50 789

Uczennice szkolne seminarzystki
tanio pensjonat. Aleje Marcinkowskiego 19. zdw 50 777

Klatka
1-2 inteligentowi, komfort. — Orzeszkowej 16. II. zdw 50 795

Przyjmę
na stancje od 1-go września 2 panienki, uczęszczające do szkół z dobrym utrzymaniem i opieką rodzicielską, fortepian na miejscu. Zgłoszenia Marja Kozłowska, ul. Fr. Ratajczaka 15. I. zdw 50 806

Balkonowy
lepszy umeblowany pokój zaraz. Bukowska 33 m. 2. zdw 50 701

Pokój
niekrepujący zaraz wynajmę. — Zupańskiego 20, Cyraniak. zdw 50 704

Pokój
jedno-dwuosobowy. Śniadeckich 9. m. 8. zdw 50 711

Pokój
umeblowany do wynajęcia od zaraz Nowak, Aleje Marcinkowskiego 6. zdw 50 714

Pokój
Rzeczypospolitej 2. Chudzińska. zdw 50 719

Pokój
frontowy, balkonowy zaraz. Poplińskich 2, parter, prawo. zdw 50 720

Niekrepujący
elektryczność 1-2 panów. — Strzelecka 20. II. lewo. zdw 50 726

Pokój
frontowy parterowy Adres Kurjer Poznański zdw 50 902

Umeblowany pokój
czysty słoneczny, jednej dwom nauczycielkom wynajmę. Ogrodowa wrzesień Oferty Kurjer Poznański zdw 50 911

Małżeństwu
używaniem kuchni zaraz lub 1. Mostowa 26. Szulc. zdw 50 729

Pokój
komfortowy, Śniadeckich 17. II. mieszkanie 10. zdw 50 913

Gabinet
sypialnia używanie kuchni. — Chelmońskiego 2, parter. zdw 50 853

Gabinet
elegancki, telefon, Kreta 7. III. prawo. zdw 50 861

Dwa pokoje
solidnie umeblowane, łącznie, lub osobno, korzystnie. Matejki 57, m. 4. zdw 50 837

Pokoik
Szwajcarska 16. m. 17. zdw 50 810

Pokój
panienkom bardzo tanio. Wolnica 4-5. I. lewo. zdw 50 806

Dwom
panom zaraz wynajmę. Chwaliszewo 69. m. 12. zdw 2 373

Pokój
czysty zaraz dla 1-2 panów do wynajęcia. Kelmowa, Dąbrowskiego 15. II. p. zdw 2 376

Pokój
dla dwóch gimnazjastów. Wielkie Garbary 41, mieszkanie 3. zdw 2 377

Pokój
św. Józefa 6. parter, lewo. zdw 50 566

Pokój
komfortowy panu, Telefon 1012. zdw 50 863

Pokój
wynajmę panom. Ul. Wypiańskiego 21, mieszkanie 6. zdw 50 890

W dzierżawę
wezmę folwark 500-1000 morgów dobrej ziemi z maszynami budynkami, możliwie nad wodą. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 359

Ubikacja słoneczna
duża 5 okien na biura, warsztaty każdej branży przy Starym Ryнку, Oleksy, Wąły Zygmunta Augusta 10 a. zdw 50 254

40
morgów ziemi przy Poznaniu w dzierżawie ogrodnikowej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 829

Dzierżawa
Interes bławny urządzeniem - mieszkaniami, skład 2 pokoje, kuchnia przy rynku, nadający na każdą inną branżę wprost od gospodarza. Objęcie 500 zł dzierżawa miesięcznie 75 zł. Biskupski, Kostrzyn. zdw 50 201

Dzierżawy
200 do 300 morgów z żywym i martwym inwentarzem poszukuje Wacław Ciaciuch, Noskowo poczta Marzeń, pow. Września. zdw 50 445

Dzierżawa
450 morgów pszenno buraczanej ziemi 5 mk 60 bonitacji, z dobrem inwentarzem wprost od właściciela. Pośrednicy wykluczeni - Zgłoszenia Bittner, Dąbrowskiego 79. zdw 50 406

Plac
opłotowany, szopa, dołami wapiennymi, własna studnia, 1.000 m kw., blisko bocznicy głównej dworca Poznania odstąpię. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 464

Szukam
dzierżawy młyna. Dokładne warunki Kurjer Pozn. zdw 49 782

Nowożeńcom
dobra okazja nabycia dwóch pokoi z kuchnią i luksusowymi meblami. Piśmiennicze Kurjer Poznański zdw 50 785

Jezióra
dzierżawy poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 807

Piekarni
w dzierżawę poszukuje, okolica obojetna. Łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 50 698

Skład
do wynajęcia Kramarska 25. zdw 50 901

Rzeźnictwo
skład kolonijalny, gościniec z salką, ogród, pół morgi ziemi, dzierżawa 70 zł miesięcznie, objęcie 600 zł. Benice, pow. Krotoszyn, Pawlak. zdw 50 725

Szukam
wspólnika na polowanie blisko Poznania. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 50 848

Skład
fryzjerski Wieleń n/Notecia z powodu śmierci do wydzierżawienia. Poznań, Jeżycka 39 Juszkowiak. zdw 50 896

Poszukuje
dzierżawy gościniec z kolonijką we wsi kościelnej lub składu z mieszkaniami. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 906

15 LETNISKA

Rabka - „Łowiczanka“
polecą pokoje na sezon jesienno-po cenie zniżonych. nw 5 010

„Wisła“
Słask Cieszyński, Pensjonat „Zofjówka“ polecą pokoje z utrzymaniem. zdw 47 737

Jastrzębia - Góra
Willa Vesta nad pełnym morzem polecą pokoje z utr. aniem - komfort nowoczesny oświetlenie elektryczne, kuchnia wyborowa, ceny niskie. zdw 48 508

Młody, Zakład przyrodolecznicy
leczy nerwy i choroby wewnętrzne. ceny niskie. Poczta, stacja kol. Oborniki Wlkp. zdw 50 085

Krynica
Pensjonat „Reduta“ Heleny Nowackiej, komfortowo urządzone, najpiękniejsza okolica zdroj. przyjmują na wrzesień kuracjuszy na warunkach ryczałtowych, t. j. całodziennym wyżywieniem utrzymaniem, lekarzem, kąpielami mineralnymi, taksa zdrowotna, samochodem za cenę łączną pobyt 4 tygodniowy 485, pobyt 2 tygodniowy 250. Urzednicy państwowi stosowne zniżki. dw 828

Letnisko
las 5 zł dziennie. Zgłoszenia Spokojna 3. m. 2. od 8-3. zdw 50 821

Wypoczynek
dla nerwowych i rekonwalescentów we dworze blisko Poznania, jezioro, lasy. Cena 4.80 zł dziennie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 915

16 OSOBISTE

Nie odpowiadam
za udzielenie kredytów i pieniędzy lub towarów na skradzioną dowód tożsamości nr 67 474. wystawiony przez Dyr. Kol. Państw. w Poznaniu na nazwisko Eufrozyna Kujawa. Franciszek Kujawa. Poznań ul. Graniczna 6. zdw 49 973

Wiśko
czekam w sobotę godz. 9-tej Roman. zdw 50 699

Wszystkie
weksle wystawione przez mnie p. Leonowój Nowakowój z Leszna u- nieważniam. J. Gilewski denty- sta. Poznań, ul. Wrocławska 38. zdw 50 431

48 722
odebrać lis w Kurjerze Poznań- skim. M. K. zdw 50 537

22 ROZMAITE

Dentystka
poszukuje miejscowości z przy- dzieleniem Powiatowej Kasy Chy- rych. Zgłoszenia Kurjer Poznań- ski zdw 49 871

Pluskwy
z zarodkami wytepiam radykal- nie wydmianem, gazami trują- cemi, tepie szczyry itd. Amicus, Maleckiego 15. II. zdw 88 760

Dziecko
z lepszej rodziny przyjeżdżam za włas- ne za jednorazowym wynagrodze- niem. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 840

9.80 zł
podpicią na kol- dre strojne z klocka od 12.50. po- wleczenia na poduszke od 2.60. poduszka strojna od 3.90. poduszka strojna z falbana od 6.90. powlecze- nia na pościel od 7.90. garnitury pościelowe i komplety strojne pod- pinkowe w wiel- kim wyborze sta- na składzie. Fabryka Bielizny, J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3. Przyjmuję się asygna- ty Tow. „Kredyt“. Pw 5 714-31.47

Fotografie
portrety Bracia Pecherscy - Aleje Marcinkowskiego nr. 8 - Ceny znaczące. dw 3 276

Na delikatną i wrażliwą cerę
używaj tylko mydło Vaselan Chermogon Poznań. Zadać w apte- kach i drogerjach Pw 5172-27.53

Akuszerka
Piotrowska mieszka teraz Grob- la 29. zdw 50 507

Akordy
z wierzycielami przeprowadza sprawnie, szybko udziela waż- nych porad dotyczących nadzo- rów i upadłości. Zgłoszenia Ku- rjer Poznański zdw 50 447

Rysunki
obliczenia budowlane wszelkie wykonuje tani i solidnie. Matej- ki 5, mieszkanie 7. zdpw 50 443

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań. Gwar- nia 17. III. Pokoje umeblowane, większe i mniejsze. Ceny niskie. T. Rowecka. zdw 50 440

Inwalida
z koncesją alkoholową poszukuje współpracę lub innej propozycji. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 409

Detektywne Greif
biuro. 20 lat w Poznaniu Rataj- czaka 15 (Apollo). Wywiady, ob- serwacje zdw 49 849

Podręczniki
szkolne zużywane zakup, sprzed- aż, zamiana. Najkorzystniej „Książka Antykwariat“, Wo- zna 12. zdw 49 948

5.50 zł
koszula biała wierzchnia ko- szula zefirowa od 6.90. sporto- wa z kratką od 6.90. smokin- gowa od 8.90. Marquissetta je- dwwabna od 10.50 nocna od 7.90. dzienna biała od 8.90. trykotowa od 2.90 sporto- we chłopięce od 2.90 polecą Fabryka Bielizny J. Schubert, Poznań, ul. Wrocławska 3 Pp 5 717-31.48

Pralnia Piekary 3 Niegolewskich 8
wykonuje wszelkie prace wcho- dzące w powyższy zakres szybko gustownie, tani. zdw 50 849

Poszukuje
hypnotyzera najchłodniej lekarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 406

Chiromantka
i kartomantka przyjmuje jak dawniej ul. Sew. Mielżyńskiego 22, m. 8. Liczne podziękowania. zdw 50 408

Chiromantka
zagraniczna przeprowadza z kart i z rak. Balińskiego 7, wysoki parter. zdw 50 491

Wykształcony
35-letni kawaler (znakomity skrzypek) zaznajomij się z niez- łączną Panią (pianistką) celem spędzenia wolnego czasu muzyką poważną. Zgłoszenia Kurjer Po- znański zdw 50 699

Pensjonat
dla uczennic szkół średnich przyjmie jeszcze kilka panienek. Ceny przystępne. Zgłoszenia Z. Kocorowska, Kreta 28, codzien- nie od 15-tej do 18-tej. zdw 50 846

Krawcowa
szyje tani w domu poza domem. przerabia. Oferty Kurjer Poznań- ski zdw 49 618

Futra
naprawia, modernizuje, poszywa fachowo, pracownia futer Jan- kowski, Kreta 23. zdw 50 737-8

Żaluzje
okucia nowe, reparacje wyko- nuje Kazimierz Liebig, Chwał- szewo 39. rw 2379/80

Salon Mód
wykonuje wykwintnie płaszcz- e, kostjumy, suknie. Feglerska, Wielkie Garbary 33. zdw 50 762/3

Wykwintna
pracownia kapeluszy damskich, przyjmuje zamówienia, przeróbki oraz wybór gotowych, ceny niskie. Matejki 1, II. nar. Grunwaldz-kiej. zdw 50 797

Akuszerka
Krajewska, Strzelecka 2, przy Placu Świątokrzyskim, przyjmuje panie, udziela porady i pomo- cy położniczej. zdw 50 843

Akuszerka
Janina Lenicka, Poznań, św. Wojciech 21, 2 wejście. Pw 6 026-56.206

Kapelusze
damskie fasonuje przerabia na najnowsze modele, duży wybór na składzie, ceny bardzo niskie. „Carmen“, Poczta 22. zdw 50 641

Fartuszki
szkolne tani pojecha hurtownie. Marian Garstecki, Wytwornia, Bartuchów, Koźła 19. zdw 50 644

Firany
filet kto robi. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 695

Wszelką
garderobe damską, modernizowa- nie oraz naprawy futer wykonuje gustownie, tani. Słowackie- go 39, III. prawo. zdw 50 791

Przyjmę
dziecko na wychowanie zamoż- nej rodziny. Adres wskazać Kurjer Poznański zdw 50 736

Wyższy
urzednik energiczny, spreżyty poszukuje administracji domów. Łaskawe oferty do Kurjera Po- znańskiego zdw 50 518

Pracownia Gorsetów „Wanda“
Ratajczaka 27 wykonuje szybko sumiennie wszel- kie gorsety pasy bandaże do- po- ciągają operacji itp. Biustonosze wszelkiego rodza- ju, oraz repara- cje zdw 50 668

Kto
przyjmie dwumiesięcznego chłop- cza na bezpłatne wychowanie, ewentualnie później na własne? Kurjer Pozn. zdw 50 561

Pluskwy
z zarodkami wytepiam radykal- nie. Wierzbiecice 31, m. 1. zdw 50 678

Sukienki
od 10, komplety i płaszcz już od 15 zł. Wykonanie elegancie, szybko. „Limba“, Wąły Król, Jadwigi 3 a, parter lewo. zdw 50 612

Akuszerka
Kleinwächterowa, Poznań, cen- trum ulica Romana Szymańskie- go 2, pierwsze piętro, lewo, drugi dom od pl. Świątokrzyskiego. zdw 45 299/800

23 OZENKI

Inteligentny
wykształceniem niebiedny kawa- ler na stanowisku, pozna mł. skromna, majątna idealistka. - Oferty Kurjer Poznański zdw 49 916

Ziemianin
Wielkopolskanin rzymsko-kat. lat- 40 inteligentny przystojny, wy- sokiego wzrostu posiadający 400 morgowe pierwszorzędne gospodar- stwo poszukuje w celu matry- monialnym panny lub wdowy w stosownym wieku z odpowiednim majątkiem. Łaskawe oferty pod „Ziemianin“ do „Par“ Bydgoszcz. Dworcowa 54 Pw 5 994-63.439

Kawaler
rzemieślnik, lat 32, szuka ta dro- ga żony. Panny lub wdowy w stosownym wieku. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 441

Kawaler
lat 32, na stanowisku poszukuje panny celem ożenku z posażem. Poważne oferty Kurjer Poznań- ski zdw 50 473

Brunetka
lat 31, książkowa pragnie na tej drodze znaleźć towarzysza życia szlachetnych uczuć serca. Cel ma- trymonialny Oferty Kurjer Poz- nański zdw 50 432

Kawaler
lat 37, cukiernik z gotówką szu- ka znajomości celem ożenku. Pa- nie posiadające cukiernie lub in- ne przedsiębiorstwo proszę łaska- we zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 473

Który
z dyskretnych panów pods 32 let- niej pani swą towarzyszką dnia? Cel matrymonialny. Oferty Ku- rjer Poznański zdw 50 220

Inteligentka
pozna zamężnego lub na stanowi- sko pana. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 454

Panna
krawcowa lat 30, przystojna, lecz biedna, pragnie z braku znajomości poznać pana do lat 40 w celu matrymonialnym Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 50 549

Panna
przystojna lat 45, gotówki 10 tys. poszukuje meza etatowego urze- dnika. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 542

Czeladnik rzeźnicki
lat 30, z lepszej rodziny poszuku- je żony tej samej branży, z osko- kolwiek gotówką celem założenia interesu. Oferty do Kurjera Po- znańskiego zdw 50 536

Kawaler
kupiec lat 37, poszukuje panny lub wdówki celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 535

Rzemieślnik
41, na posadzie, biedny szuka żo- ny. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 526

Milej
i wesolej niebiednej towarzyszy- kiej, szuka bez tych zalet kupiec lat 28. Łaskawe zgłoszenia naj- chłodniej z fotografacją Kurjer Poznański zdw 50 521

Kawaler
lat 40, własnym mieszkaniem szuka znajomości celem ożenku. Kurjer Pozn. zdw 50 575

Kawaler
kupiec lat 39, brunet posiada własny sklep i hurtownie poszu- kuje żony. Panie odpowiednio rząca wyczerpujące zgłoszenia z fotografacją przesać Kurjer Poz- nański zdw 50 563

Kawaler
lat 42, na stałej posadzie etatowo- wój, posiada 10 000 zł gotówki, poszukuje panny, celem ożenku, wysokiej, przystojnej, gospodar- nej do lat 35, posiadająca real- ność, z solidnej rodziny. Oferty do Kurjera Poznańskiego z foto- grafia uprasza się pod zdw 50 680

„Przyszłość“
biuro matrymonialne doprowadza do skutku najwybredniejsze wy- magania. ścisła dyskrekcja za- pewniona. Poznań, Dąbrówka 13, I. piętro. zdw 50 802

Krawcowa
posiadająca dobrze zaprowadzo- ną pracownię, mieszkanie i gotów- kę z braku znajomości szuka inteligentnych panów powyżej lat 40 w celu matrymonialnym. Zgło- szenia Kurjer Poznański pod zdw 50 601

Kawaler
lat 34, posiada kilka tysięcy zło- tych, pragnie zapoznać pannę lub wdowę, posiadającą skład lub pewną egzystencję, celem ożenku. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 669

Panna
inteligentna, lat 38, posiadająca 4 000 zł, z braku znajomości szu- ka pana na stałej posadzie, ce- lem ożenku. Wdowcy z jednym dzieckiem nie wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 668

Solidny
przystojny, starszy kawaler, po- siada kilkanaście tysięcy w ob- jęciach, pozna pannę lub wdówkę z gotówką. Cel matrymonialny. Szczegółowe oferty Kurjer Poz- nański zdw 50 753

Panna
lat 28, blondynka, wysokiego wzrostu, milego usposobienia (krawcowa), z braku znajomości poszukuje pana o dobrym charak- terze w celu matrymonialnym. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 49 855

Żoneczkę
mł. przystojna, wesolego uspo- sobienia, dobrej rodziny szuka na tej drodze z braku znajomości kawaler bławatnik przystojny, lat 25, Panie lub wdówki do lat 25, szlachetnego usposobienia z majątkiem lub własnym interes- em zechca z celem zaufaniem podać łask. oferty wraz fotogr. do Kurjera Pozn. pod zdw 50 706 Dyskrekcja zapewniam słowem ho- noru.

Kawaler
kupiec, lat 30, brunet, posiada własny, dotrże prosperujący ma- gazyn bławatów na prowincji po- szukuje dla braku znajomości pań, żony, panny lub wdówki bez- dziejnej do lat 30. Posag dla wspólnego dobra pożądana. Po- ważne i szczegółowe oferty z foto- grafia która zwraca, do Ku- rjera Pozn pod zdw 50 874

Znudzony
samotnością kawaler, kupiec sa- modzielny lat 40 szuka żony z zamiłowaniem do kupiectwa i co- kolwiek majątkiem. Łaskawe zgłoszenia pań i odpowiednich uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 50 856

Kawaler
lat 30, kat., szatyn, średniego wzrostu, urzednik prywatny, po- zna ładna, inteligentna panienkę z mieszkaniem 2-3 pokoi., w ce- lu ożenku. Dyskrekcja zapewnio- na. Łaskawe zgłoszenia możli- wie z fotografacją uprasza Kurjer Poznański zdw 50 812

Panna
przystojna, krawcowa, z wioski, lat 28, z wyprawy, posiadająca cośkolwiek gotówki pozna w celu matrymonialnym pana na stałej posadzie. Panowie, którym nie zależy na majątku rząca swe oferty nadesłać do Kurjera Po- znańskiego zdw 50 883

Kto
szuka szczęścia niech się zgłosi do biura matrymonialnego Re- kord, Skarbowska 15, telefon 40-18. zdw 50 611

Panna
lat 23, posiadająca 70 000 zł i wy- prawę, wyjdzie zamaż za intelli- gentnego pana. Zgłoszenia biuro „Przyszłość“, Poznań, Dąbrówka 13, I. piętro. zdw 50 801

Mimo
wieku nie straciła swego pier- wotnego charakteru. Wdowa biedna, lecz wesola, mieszkanie, pragnie szybko znaleźć meza. - Warunek: herbowy, rudowłosy, sytuowany. Łaskawe oferty pro- sze kierować Kurjer Poznański zdw 50 827

Kawaler
lat 30 poszukuje współpółniczki z 4 000 zł do założenia kawiarni. Późniejszy ożenek. Poważne zgło- szenia Kurjer Pozn. zdw 50 891

Brunetka
przystojna, uczciwa, posiadająca cośkolwiek majątku, z braku znajomości, pragnie poznać szla- chetnego pana na stałym stanow- isku do lat 35. Wdowcy nie wy- kluczeni. Cel matrymonialny. - Oferty Kurjer Poznański zdw 50 881

24 NAUKA

Panienki
przyjme uczeszczałce do szkół. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 166

Szkoła tańców
Baletmistrza Szuczorka 20 8. roz- poczynam kurs początkujący. - Zgłoszenia Dom Rzemieślniczy, Katalczaka. zdw 49 712

Kto
udzieli lekcji niemieckiego Zgło- szenia Kurjer Poznański zdw 50 428

Pensjonat
imienia Felicjana Szczerbińskiej, przyjmie kształcące się panien- ki. Skarbowska 9, Szczerbińska, zdw 50 160

Francuskiego
udziela korzystnie nauczycielka (Sorbonistka), św. Marcin 64, 13 (front). zdw 50 465

Francuskim
władającej osoby poszukuje ce- lem wzajemnego przygotowania uławnięj matury. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 531

Kto
udzieli lekcji matematyki, fizy- ki. Warunki. Zgłoszenia Ku- rjer Pozn. zdw 50 560

Stenografii
i niemieckiego wyczam tani. Wiadomość Kurjer Poznański zdw 50 665

Gimnazjastów
przyjme na stancje pomoc, tro- skliwa opieka. Zusk. nauczy- ciel. Ogrodowa 13. zdw 50 675

Francuzki
młodej, rodowitej, milej powierzch- owności poszukuje dla konwers- acji. Oferty do Kurjera Poz- nańskiego zdw 50 757

Kursy
stenografii, pisania na maszynach księgowości rozpoczynam 3 wrze- śnia, Tyran-Zaworska, Strzelec- ka 33. zdw 50 482/3

Książkowości
stenografii wyczam tani. Po wyczeniu staramy się o posady. „Postep“, pl. Sanieżyński 2a. zdw 50 696

Niemieckiego
udziela bardzo tani. Oferty Kurjer Poznański rw 2 375

Profesor
przyjme 1 lub 2 chłopców z klas- niższych, staranna opieka zapew- niona. Solacz, Podolska 25. zdw 50 867

Kroju
damskiego udzielam wieczorem. Komplet 4 tygodnie. Szymański, Wąły Jana III 9. zdw 50 894

Kto
udzieli lekcji francuskiego. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 871

Niemiec
szuka konwersacji polskiej wza- mian za niemiecką. Oferty Ku- rjer Pozn. zdw 50 862

Lekcyj francuskiego
poszukuje u Francuski. Oferty z fotografacją do Kurjera Pozn. zdw 50 872

25 MUZYKA

Lekcji
gruntownych tańch, sumiennie udzieli na fortepianie. Szama- rzewskiego 36 parter, lewo. zdw 50 511

Pierwszorzędny perkusista
rutynowany Koncert i jazz, vi- brafon, akordeon, ksylofon, traba- ka, luksusowe instrumenty woiny z dniem 1 września br. Zgłoszenia Biuro Ogłoszeń, Woźniak, Gdynia dia nr. 96. nw 3 051

Trio
damskie wolne. Oferty Kurjer Pozn. zdw 50 574

Poznańska szkoła
gry fortepianowej przyjmuje wpisy. Wodna 8. zdw 50 161

Gry
mandoliny gitary udzielam, Pat- schowska, Podgórna 13. zdw 50 697

Lekcji
gry fortepianowej, polskiego, nie- mieckiego gruntośnie tani. - Sawaicarska 24, I. lewo. zdw 50 646

Fortepian
do ćwiczeń. Mostowa 4, m. 2. zdw 50 755

26 ROZRYWKA

Kino
„Harfa“, Łazarski, Zły Czart. zdw 50 740

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszu- kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych.

Rysownik
z kilkoletnią praktyką, obeznany w każdej dziedzinie rysownic- twa poszukuje posady zaraz lub później Oferty Kurjer Pozn. zdw 49 944

Nauczycielka
dłuższą praktyką w służbie pań- stwowej poszukuje posady nau- czycielki prywatnej od 1 wrze- śnia. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 778

Biegła<

Pedagogium Poznańskie

Kursy gimnazjalne dla wszystkich od kl. 4 — 8.
Wykładają profesorem gimnazjalni. Informacje i wpisy Skarbowska 5, II p. zw 10343

Panna
inteligentna, rzetelna, poszukuje posady jako wychowawczyni, zna również gospodarstwo domowe, szyć, robotki. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 416

Poszukuje
posady pokojowej lub do dzieci. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 386

Ekspedjentka
branży cukierniczej — piekarskiej, dzielna, dobrze polecona, szuka posady. Łaskawe oferty uprasza Karczmarczak, Sławno, poczta Lubasz Wlkp. zdw 50 355

Rolnik
samotny w sile wieku z długoletnią praktyką w kraju i zagranicą potrafi sprostać wszelkim wymaganiom, uczywa sumiennie, obojętny z wszelkimi dziedzinami gospodarstwa rolnego, jak również z obsługą wszelkich maszyn rolniczych poszukuje stanowiska jako urzędnik gospodarczy. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 50 356

Meżatka
materjalnie niezależna przyjmie zarząd większego domu na wsi bez wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 50 850

Inteligentna
w średnim wieku poszukuje zajęcia do prac domowych. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdw 50 858

Posady
szuka emeryt strażnicy granicznej, żony, inkasenta, woźnego, gajowego lub innej z mniejszym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer Poznański r w 2374

Pani
lat 28, energiczna, przystojna, znająca się na prowadzeniu domu, poszukuje odpowiedniej posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 863

Dziewczyna
uczywa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański jw 1255

Która mleczarnia
przyjmie zaraz lub wkrótce 19-letnią młodzieńca, posiad. 3 kursy sem. naucz. na ucznia. — Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 50 880

Do apteki
wstąpi zaraz lub później pierwszorzędną meską siłą pomocniczą, wielkomiejską i prowincjonalną długoletnią praktyką, Poznańską, polską, niemiecką, młodą, dzielny, sumienny, bierny, uczynny, trzeźwy. Świadczenia pierwszorzędne. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 887

Sierota
lat 23, znająca szyć, cerowanie, prasowanie, mielnicę, szyć bielizny szuka posady na wsi, lub do miasta za małym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty A. Kapelusznik, Głogowiec, poczta Krynin, pow. Wągrowiec od 15. 8. lub później. zdw 50 886

Pani
inteligentna, skromna, z dobrej rodziny, znająca szyć, robotki, Kochająca dzieci, pomoc w nauce, poszukuje posady, miejscowości obojętnej. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 817

Technik
dentystyczny siłą pierwszorzędną samodzielny w technice i operatywie technicznej, katolik z dobrymi świadectwami zmieni posadę. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 49 452

Kucharka samodzielna
skromne wymagania poszukuje posady zaraz lub 1 września. — Oferty Kurjer Poznański zdwp 50 434

Nauczycielka
z wykształceniem gimnazjalnym i kursów pedagogicznych poszukuje posady prywatnie w Poznaniu albo na prowincji. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 516

Dziewczyna
z towarzyszą z praktyką wychowawczą, świadectwa bardzo dobre, zna haft, gospodarstwo domowe, szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 512

Biuralistka
początkująca znająca także niemiecki poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 506

Krocy
z długoletnią praktyką zagranicą poszukuje posady w poważniejszej firmie. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 326

Kucharka
samodzielna poszukuje posady od 15 sierpnia lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 49 627

Bona
Wlkp. z kursem frebl. i pielęgniarstwu, doświadczona przy starszych dzieciach i niemowlętach, z 9 letnią praktyką, pomoc w nauce, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Nowaczyk, Toruń, Głowackiego 12. zdpw 49 744

Ogrodnik
szofer lat 29, żonaty, obojętny w wszystkich gałęziach, poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 141

Szofer mechaniczny żonaty
władza doskonale językiem francuskim, niemieckim, ze świadectwami z Paryża, poszukuje posady, okolica obojętnej C. Krela, Kielczewo nr. 8, Kościan zdpw 49 495

Pomocnik
krakiewski, młodszy poszukuje zaraz posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 442

Introligator
młody pomocnik poszukuje posady za każdą możliwą pensją. — Adres K. Benenowski, Murowana Goślina, Poczta. zdpw 50 439

Nauczycielka
egzaminowana poszukuje posady do dzieci w Poznaniu lub na wsi Kurjer Poznański zdw 50 409

Magistra farmacji
z dwuletnią praktyką poszukuje zajęcia. Zgłoszenia: Apteka, Kostrzyn. zdpw 50 435

Kucharka
wiejsza z prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 540

Poszukuje
jakiegokolwiek posady z kaucją lub bez. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 529

Mamka
czysta i zdrowa poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 912

Technik dentystyczny
biegły, perfekcyjny w kauczku, w złocie i w platynie, obejmuje posadę. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 50 420

Szofer
mechanik z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 168

Inteligentna
panienka znająca dobrze język polski, niemiecki i muzykę przyjmie posadę od 1. 9. do dzieci starszych jako korepetytorka na kilka godzin. Młodsze przysposobi do wszystkich klas wstępnych. — Oferty Kurjer Poznański zdpw 50 499

Panna
inteligentna z kilkuletnią praktyką poszukuje posady jako kasjerka i ekspedjentka. Oferty Kurjer Poznański zdpw 50 497

Pani
sierota z trzyletnią praktyką z dobrym świadectwem poszukuje posady do dzieci. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdpw 50 435

Panna
z dobrym polskim i niemieckim językiem i z syciem szuka posady do dzieci lub do wszystkich prac domowych. Oferty Kurjer Poznański zdpw 50 515

Nauczycielka-wychowawczyni
nauczanie, niemieckie, szyć poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 517

Stenotypistka
pisząca biegle na maszynie, znająca książkowość amerykańską poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdpw 50 562

Dziewczyna
samodzielna, uczywa, czysta z gotowaniem do wszystkiego, długoletnimi świadectwami, szuka posady 1. 9. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 660

Krawcowa
szuka posady w domu. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Poznańskiego zdw 50 592

Służąca
do wszelkiej pracy z cościółkiem gotowaniem, z długoletnimi świadectwami szuka posady od 15. — Oferty Kurjer Poznański zdpw 49 889

Sierota
szuka pracy domowej lub do dzieci. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 49 954

Piekarz - cukiernik
obojętny w swym zawodzie poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 880

Młoda
przystojna, rutynowana pracowniczka względnie kierowniczką pracowni sukien, umiejąca kroić, szyć i mierzyć może skierować zgłoszenia jako kierowniczką, nie wykluczone też jako współpracowniczką do Salonu M6d. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 888

Fryzjera
meskiego poszukuje „Salon de Coiffure”, ul. 27 Grudnia 4. zdpw 50 840

Służąca
z gotowaniem i do wszystkich prac domowych zaraz. — St. Zeuschner, Marsz. Focha 189. srw 7

Nauczycielki
wychowawczynie ze znajomością muzyki (fortepian) oraz mówiącej po niemiecku, poszukuje na wieś do 3 dzieci od 15 sierpnia. Pomorzany - Nadleśnictwo, Malopolska, woj. Tarnopolskie. zdpw 50 086

Każdy
może kilkaset złotych miesięcznie zarobić, sprzedając w miejscu swego stałego zamieszkania, bądź w mieście, bądź wsi na nasze obrusy i fartuchy gumowe bardzo dobrej jakości i efektywnie wykonane. Nowość! Sprzedaj stałe trakta jako zajęcie dodatkowe lub poboczne. Żadajcie prospektów. Firma Krain i Fesser, Katowice, Kochanowskiego 4. Pw 6 013-71.72

Ślietierz
na brytwy. Oferty Kurjer Poznański zdw 50 558

400
zapracujesz miesięcznie maszyną pończosniczą. Cena 300, dotychczas 500 złotych. Towar odbieramy przed dostarczeniem. Nauka, prospekty bezpłatnie. „Zofia”, ul. Ponia, Śniadeckich 3. zdpw 50 553

Poszukujemy
otworzymy natychmiast w tej okolicy składnię wysyłkową i poszukujemy zaufanego pana, obojętnie jakiego zawodu oraz miejsca zamieszkania. Dochód miesięczny 800 do 1500 zł. Czynność nie wymaga żadnego wkładu, podróżowania, czy kapitału zakładu i uprawiać ją można jako zatrudnienie poboczne. Zgłoszenia pisemnie pod nr. „Br. 500” do Biura Ogłoszeń „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 6002-Br. 446

Przyjmę
na prowincję ucznia (ce) lub początkującego, który chciałby dokończyć naukę techniczno-dentystyczną o ile dadzą 1—1500 wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 49 831.

Asystenta
lub technika dentystycznego, samodzielnego przyjmie za miesięcznym kaucją 1000—1500 zł. Oferty Kurjer Poznański zdw 49 839

Zarobek
400 do 500 zł miesięcznie znajdują pracownicy umysłowi, fizyczni i bezrobotni. Bez wkładu i fachowości natychmiastowy dochód zapewniony. Zgłoszenia „Gozakred” Lwów, Wałowa 11 a. zdpw 50 130

Ucznia
w nauce dentystycznej przyjmie. (Nauka płatna). Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 453

Dziewczyna
z dobrym gotowaniem do wszystkiego potrzebna zaraz. Wieckowska, Wały Zygmunta Starego 6. zdpw 50 430

Fryzjerka
na prowincję od 20. 8. 31. potrzebna. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 50 429

Cholewkarza
biegłego przyjmie zaraz. Stefan Wyszyński, prac. cholewk. Poznań, św. Marcin 57. zdpw 50 343

Egzystencję
pewną znajdą energiczne osoby przez objęcie pracowni pończosniczo-trykotarskiej. Stała praca i zbyt zapewniony. Sw. Marcin 66, I. piętro, m. 4. zdpw 50 214

Uczeń
na dobrą miarową pracę. Zgłoszenia mistrz krawiecki Bernacki, Strzelecka 31. zdpw 50 532

Uczennica
potrzebna. Kramarska 11. zdpw 50 573

Służąca
potrzebna Wierzbiciele 43, m. 15. zdpw 50 564

Filet
wyuczam, kurs 10 zł. Półwiejska 10, mieszkanie 23. zdpw 50 587

Służąca
potrzebna. Marcin 64, mieszkanie 26. zdpw 50 640

Osoba starsza
łagodna skromnych wymagań do wychowania i nauczania nerwowego chłopca (lat 12) oraz prowadzenia domu potrzebna na wieś od 1 września. Zgłoszenia uprasza się do Kurjera Pozn. zdpw 50 645

Bielizniarka
w domu potrzebna. Graniczna 5, m. 8. zdpw 50 654

Chłopiec
z własnym rowerem potrzebny. Adres Kurjer Poznański zdpw 50 732

Chłopców
kilku przyjmujemy. Adres wskaże Kurjer Poznański zdpw 50 869-70

Ogrodnik (czki)
z wykształceniem praktycznym i teoretycznym, zmysłem organizacyjnym do większego ogrodnictwa pod Gdynią poszukuje się. Kandydaci zechcą zgłosić się z odpisami świadectw, podaniem referencji i pretensji oraz fotografią pod 543 ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 031

Stenotypistka
dzielna z stenografią polską i niemiecką potrzebna zaraz początkowo na 4 godziny dziennie a później ewentl. na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu oraz pretensji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5 026

Potrzebna
samodzielna dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, ładnie prac. Kozia 23, Restauracja. zdpw 50 480

Technik dentystyczny
rutynowany w pracach metalowych i kauczkowych z podaniem pretensji może się zaraz zgłosić. Reflektuje tylko na siłę pierwszorzędną. Gryszczyński, lekarz-dentysta, Śrem (Wlkp.), Rynek 6. zdpw 50 889

Agentów
na Poznańskie poszukuje księga adresowa. Informacja Klusak, Kościan. zdpw 50 885

Poszukuje
wspólnika (czki) z gotówką 2 000 zł do hurtowni spożywczej. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 50 825

Bardzo
porządna i uczciwa dziewczyna z dobrym gotowaniem ewentualnie kucharką do wszelkich prac domowych może się zgłosić. Ul. Słowackiego nr 40, I. piętro. zdpw 49 272

Agenci
do sprzedaży maszyn do szyć potrzebni. Kromczyński, Aleje Marcinkowskiego 5, Poznań. zdpw 50 242

Chcesz
otrzymać posadę? Nauć się pisać na maszynie „Remington”. Zapisz codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. piętro. Pw 5709-30.31

Ogrodnik
kwiatciarz, żonaty, do małego kwiatarstwa poszukiwany. — Szczegółowe oferty z odpisami świadectw kierować Puacz, Warszawa, Jerozolimska 28, nr 4 963

Technik (czki)
z wykształceniem praktycznym i teoretycznym, zmysłem organizacyjnym do większego ogrodnictwa pod Gdynią poszukuje się. Kandydaci zechcą zgłosić się z odpisami świadectw, podaniem referencji i pretensji oraz fotografią pod 543 ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 031

Stenotypistka
dzielna z stenografią polską i niemiecką potrzebna zaraz początkowo na 4 godziny dziennie a później ewentl. na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu oraz pretensji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5 026

Potrzebna
samodzielna dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, ładnie prac. Kozia 23, Restauracja. zdpw 50 480

Wolki zbożowe i wszelkie szkodniki zbożowe
BIADA NAM RATUNKU! **„FUMIGATORE CIMEX“**
Świeca ta tępi również radykalnie w przeciagu 5 godzin, wszelkie insekty, pluskwy, wszy, mole, karaluchy i mikroby chorobotwórcze po wypadkach chorób

Zakłady Chemiczne - Dezynfekcyjne „Salvator“, Katowice, Teatralna 10, tel. 2901
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Biuro dezynfekcyjne w Poznaniu: **Roman Karczewski**, Chelmońskiego 9, tel. 71-14. Ponadto we wszystkich większych ośrodkach biura dezynfekcyjne p. l. „Fumigatore Cimex“[™] Tw 1521

Technik dentystyczny
biegły, perfekcyjny w kauczku, w złocie i w platynie, obejmuje posadę. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdpw 50 420

Gospośia
dobrze polecona, wiek średni, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdpw 49 731

Uczciwa
wiejsza osoba poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 50 279

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka
(kuchmistrzyni) samodzielna, umiejąca robić także konserwy na zimę potrzebna zaraz do większego sanatorium w pobliżu Poznania. Płaca według umowy. Oferty z odpisami świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 822

Egzystencja
Do założenia rejonowych wytwórni nowoczesnego taniego materiału budowlanego „Schlich” lub do rozpowszechnienia tegoż wynalazku poszukuje wszędzie rzutkich, energicznych panów z 50 zł gotówką. Informacje osobiste, próbkę do oglądania Olederek, Grodzisk (Poznańskie), Poznańska 44. nw 5 057

Ślusarz - mechanik
rzymsko - katolik, lat 45, poszukuje jakiegokolwiek pracy ewentl. jako woźny lub portier w fabryce biurze, majątku lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdpw 49 523

Technik dentystyczny
rutynowany w pracach metalowych i kauczkowych z podaniem pretensji może się zaraz zgłosić. Reflektuje tylko na siłę pierwszorzędną. Gryszczyński, lekarz-dentysta, Śrem (Wlkp.), Rynek 6. zdpw 50 889

Agentów
na Poznańskie poszukuje księga adresowa. Informacja Klusak, Kościan. zdpw 50 885

Poszukuje
wspólnika (czki) z gotówką 2 000 zł do hurtowni spożywczej. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 50 825

Bardzo
porządna i uczciwa dziewczyna z dobrym gotowaniem ewentualnie kucharką do wszelkich prac domowych może się zgłosić. Ul. Słowackiego nr 40, I. piętro. zdpw 49 272

Agenci
do sprzedaży maszyn do szyć potrzebni. Kromczyński, Aleje Marcinkowskiego 5, Poznań. zdpw 50 242

Chcesz
otrzymać posadę? Nauć się pisać na maszynie „Remington”. Zapisz codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. piętro. Pw 5709-30.31

Ogrodnik
kwiatciarz, żonaty, do małego kwiatarstwa poszukiwany. — Szczegółowe oferty z odpisami świadectw kierować Puacz, Warszawa, Jerozolimska 28, nr 4 963

Technik (czki)
z wykształceniem praktycznym i teoretycznym, zmysłem organizacyjnym do większego ogrodnictwa pod Gdynią poszukuje się. Kandydaci zechcą zgłosić się z odpisami świadectw, podaniem referencji i pretensji oraz fotografią pod 543 ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 031

Stenotypistka
dzielna z stenografią polską i niemiecką potrzebna zaraz początkowo na 4 godziny dziennie a później ewentl. na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu oraz pretensji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5 026

Potrzebna
samodzielna dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, ładnie prac. Kozia 23, Restauracja. zdpw 50 480

Wolki zbożowe i wszelkie szkodniki zbożowe
BIADA NAM RATUNKU! **„FUMIGATORE CIMEX“**
Świeca ta tępi również radykalnie w przeciagu 5 godzin, wszelkie insekty, pluskwy, wszy, mole, karaluchy i mikroby chorobotwórcze po wypadkach chorób

Zakłady Chemiczne - Dezynfekcyjne „Salvator“, Katowice, Teatralna 10, tel. 2901
Do nabycia we wszystkich aptekach i drogeriach. Biuro dezynfekcyjne w Poznaniu: **Roman Karczewski**, Chelmońskiego 9, tel. 71-14. Ponadto we wszystkich większych ośrodkach biura dezynfekcyjne p. l. „Fumigatore Cimex“[™] Tw 1521

Technik dentystyczny
biegły, perfekcyjny w kauczku, w złocie i w platynie, obejmuje posadę. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdpw 50 420

Gospośia
dobrze polecona, wiek średni, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznański zdpw 49 731

Uczciwa
wiejsza osoba poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 50 279

28 WOLNE MIEJSCA

Kucharka
(kuchmistrzyni) samodzielna, umiejąca robić także konserwy na zimę potrzebna zaraz do większego sanatorium w pobliżu Poznania. Płaca według umowy. Oferty z odpisami świadectw do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod dw 822

Egzystencja
Do założenia rejonowych wytwórni nowoczesnego taniego materiału budowlanego „Schlich” lub do rozpowszechnienia tegoż wynalazku poszukuje wszędzie rzutkich, energicznych panów z 50 zł gotówką. Informacje osobiste, próbkę do oglądania Olederek, Grodzisk (Poznańskie), Poznańska 44. nw 5 057

Ślusarz - mechanik
rzymsko - katolik, lat 45, poszukuje jakiegokolwiek pracy ewentl. jako woźny lub portier w fabryce biurze, majątku lub t. p. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdpw 49 523

Technik dentystyczny
rutynowany w pracach metalowych i kauczkowych z podaniem pretensji może się zaraz zgłosić. Reflektuje tylko na siłę pierwszorzędną. Gryszczyński, lekarz-dentysta, Śrem (Wlkp.), Rynek 6. zdpw 50 889

Agentów
na Poznańskie poszukuje księga adresowa. Informacja Klusak, Kościan. zdpw 50 885

Poszukuje
wspólnika (czki) z gotówką 2 000 zł do hurtowni spożywczej. Oferty Kurjer Pozn. zdpw 50 825

Bardzo
porządna i uczciwa dziewczyna z dobrym gotowaniem ewentualnie kucharką do wszelkich prac domowych może się zgłosić. Ul. Słowackiego nr 40, I. piętro. zdpw 49 272

Agenci
do sprzedaży maszyn do szyć potrzebni. Kromczyński, Aleje Marcinkowskiego 5, Poznań. zdpw 50 242

Chcesz
otrzymać posadę? Nauć się pisać na maszynie „Remington”. Zapisz codziennie w firmie Block-Brun w Poznaniu, Plac Wolności 8, I. piętro. Pw 5709-30.31

Ogrodnik
kwiatciarz, żonaty, do małego kwiatarstwa poszukiwany. — Szczegółowe oferty z odpisami świadectw kierować Puacz, Warszawa, Jerozolimska 28, nr 4 963

Technik (czki)
z wykształceniem praktycznym i teoretycznym, zmysłem organizacyjnym do większego ogrodnictwa pod Gdynią poszukuje się. Kandydaci zechcą zgłosić się z odpisami świadectw, podaniem referencji i pretensji oraz fotografią pod 543 ekspozytura Kurjera Poznańskiego w Gdyni. nw 5 031

Stenotypistka
dzielna z stenografią polską i niemiecką potrzebna zaraz początkowo na 4 godziny dziennie a później ewentl. na cały dzień. Zgłoszenia z podaniem dokładnego życiorysu oraz pretensji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod nw 5 026

Potrzebna
samodzielna dziewczyna, umiejąca dobrze gotować, ładnie prac. Kozia 23, Restauracja. zdpw 50 480

Wolki zbożowe i wszelkie szkodniki zbożowe
BIADA NAM RATUNKU! **„FUMIGATORE CIMEX“**
Świeca ta tępi również radykalnie w przeciagu 5 godzin, wszelkie insekty, pluskwy, wszy, mole, karaluchy i mikroby chorobotwórcze po wypadkach chorób

Zakłady Chemiczne - Dezynfekcyjne „Salvator“, Katowice, Teatralna 10, tel. 2901
Do nabycia we wszystkich aptekach i droger